

Kraków

**Sprawozdanie
z działalności
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Krakowie
za rok 2021**

Spis treści

Rozdział I: Wprowadzenie	5
1. Informacje ogólne	6
Rozdział II: Przeciwdziałanie skutkom stanu epidemii	11
2. Działania na rzecz mieszkańców Krakowa w stanie epidemii	12
3. Zapewnienie ciągłości realizacji zadań w stanie epidemii	12
Rozdział III: Pomoc środowiskowa	14
4. Praca socjalna	15
4.1 Organizowanie społeczności lokalnej – rewitalizacja społeczna	16
4.1.1 Programy Aktywności Lokalnej (PAL)	16
4.1.1.1 Programy Aktywności Lokalnej w ujęciu terytorialnym	16
4.1.1.2 Programy Aktywności Lokalnej w ujęciu kategoryjnym	18
4.2 Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS	20
4.3 Praca socjalna prowadzona w ramach projektów socjalnych	21
5. Kluby Rodziców	22
6. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021–2027	23
6.1 Działania w ramach kampanii „Bądźmy wrażliwi!”	24
6.2 Mieszkanie chronione dla kobiet i kobiet z dziećmi	24
6.3 Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (SOW)	25
7. Interwencja kryzysowa	25
7.1 Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK)	25
7.2 Miejsca interwencyjnego schronienia	26
8. Usługi opiekuńcze	26
8.1 Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	26
8.2 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z niepełnosprawnymi dziećmi	27
8.3 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	28
9. Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnością	29
9.1 Asystent w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością	29
9.2 Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej	29
10. Realizacja zadań w zakresie zatrudnienia socjalnego	30
10.1 Kluby Integracji Społecznej (KIS)	30
10.1.1 Klub Integracji Społecznej MOPS	30
10.1.1.1 Program reintegracji społecznej i zawodowej osób zadłużonych z tytułu korzystania z mieszkań komunalnych	31
10.1.1.2 Realizacja projektu „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”	31
10.1.2 Klub Integracji Społecznej dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością	31
10.2 Centra Integracji Społecznej (CIS)	32
10.2.1 Centrum Integracji Społecznej – zadanie realizowane na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków	32
10.2.2 Centrum Integracji Społecznej dla osób bezdomnych	32
11. Program „Złota Rączka”	33
12. Realizacja Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków	33
12.1 Usługa asystenta rodziny	34
12.2 Usługa „Pomoc w domu”	35
12.3 Placówki wsparcia dziennego	35
12.4 Poradnictwo	36
12.4.1 Poradnictwo psychologiczne realizowane przez MOPS	36
12.4.2 Poradnictwo i terapia rodzin realizowane przez ośrodki poradnictwa i terapii prowadzone na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków	37
13. Projekt „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”	37
14. Projekt „Zawsze rodzina”	39
15. Projekt „Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Kraków Południe”	40
16. Świadczenia z pomocy społecznej	40
16.1 Podstawowe świadczenia finansowe: zasiłek stały, okresowy i celowy	40
16.2 Udzielanie świadczeń w związku ze zdarzeniami mającymi znamiona klęski żywiołowej	41
16.3 Pomoc w zakresie dożywiania	42
16.3.1 Program osłonowy dotyczący udzielania mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków pomocy w zakresie dożywiania	42
16.3.2 Współpraca z organizacjami dystrybuującymi żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (FEAD)	43

16.3.3	Pomoc w zakresie dożywiania poza programem osłonowym	44
16.3.4	Zapewnienie posiłku osobom potrzebującym w ramach wspierania działalności charytatywnej	44
16.4	Lokalny Program Osłony dla osób, które poniosły zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych	44
16.5	Wsparcie rodzin romskich w ramach realizowanego zadania „Edukacja przedszkolna krakowskich dzieci romskich w 2021 roku”	45
17.	Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów	46
17.1	Stypendia szkolne	46
17.2	Zasiłek szkolny	47
17.3	Zasiłek losowy na cele edukacyjne	47
17.4	Rządowy Program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2020–2022 (W latach ubiegłych program funkcjonował pod nazwą „Wyprawka szkolna”)	47
18.	Pomoc na rzecz osób bezdomnych	48
18.1	Zapewnienie usług związanych z zabezpieczaniem schronienia i noclegu osobom bezdomnym	48
18.1.1	Pomoc w formie schronienia realizowana jako zadanie z zakresu pomocy społecznej	48
18.1.2	Pomoc w formie schronienia realizowana w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym	49
18.2	Mieszkania chronione dla osób bezdomnych	50
18.3	Zapewnienie pomocy medycznej i zaopatrzenia w leki realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym	50
18.3.1	Przychodnia dla Osób Bezdomnych oraz Punkt Wydawania Leków i Darów	50
18.3.2	Doraźna pomoc medyczna i doraźna pomoc przedmedyczna w przestrzeni publicznej Gminy Miejskiej Kraków oraz na terenie noclegowni i schronisk	50
18.4	Zapewnienie możliwości dokonywania zabiegów higienicznych realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym	51
18.5	Zapewnienie posiłku osobom potrzebującym w ramach wspierania działalności charytatywnej	51
18.6	Wigilia dla osób bezdomnych i samotnych	51
18.7	Praca socjalna z osobami bezdomnymi metodą streetworkingu	51
18.8	Streetbus dla osób bezdomnych	52
18.9	Pomoc interwencyjna dla przebywających na terenie Gminy Miejskiej Kraków osób bezdomnych należących do grup mniejszościowych narażonych na dyskryminację	52
18.10	Usługa asystenta osoby bezdomnej	52
18.11	Zapewnienie miejsc noclegowych osobom eksmitowanym bez prawa do lokalu socjalnego	52
18.12	Aktywizacja zawodowa osób bezdomnych – Centrum Integracji Społecznej dla osób bezdomnych	53
18.13	Świadczenia pieniężne na rzecz osób bezdomnych	53
19.	Pomoc dla cudzoziemców	54
20.	Prowadzenie na oddziałach ginekologiczno-położniczych oraz w szkołach rodzenia usługi „przewodniczki” dla kobiet w ciąży i rodziców nowonarodzonych dzieci mieszkających w Krakowie	54
21.	Kierowanie do sądów wniosków o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody	54
22.	Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej	55
23.	Zadania dzielnic	55
24.	Akcje socjalne, współpraca z firmami i innymi podmiotami	56
25.	Kierowanie wniosków o podjęcie działań w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie i prokuratur rejonowych	57
26.	Kandydaci na kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych oraz opiekunów prawnych osób ubezwłasnowolnionych całkowicie	57
26.1	Wypłacanie wynagrodzenia dla opiekunów prawnych osób całkowicie ubezwłasnowolnionych	57
27.	Kierowanie do prokuratury wniosków o wszczęcie w sądzie opiekuńczym postępowań o ubezwłasnowolnienie	58
28.	Kierowanie do sądów wniosków dotyczących wydania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody	58
29.	Sprawienie pogrzebu na koszt Gminy Miejskiej Kraków	58
Rozdział IV: Pomoc specjalistyczna		59
30.	Pieczą zastępczą	60
30.1	Rodzinną pieczę zastępczą	60
30.1.1	Świadczenia pieniężne dla dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz wynagrodzenia dla osób prowadzących zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka	65

30.2	Instytucjonalna piecza zastępcza.....	66
30.2.1	Placówki opiekuńczo–wychowawcze	66
30.3	Ustalenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	67
30.4	Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej	67
30.5	Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci z Gminy Miejskiej Kraków w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo–wychowawczych na terenie innych powiatów	67
30.6	Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków w zakładach opiekuńczo–lecniczych.....	68
30.7	Usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki	68
30.7.1	Mieszkania chronione dla usamodzielniających się wychowanków.....	69
31.	Ośrodki wsparcia, mieszkania chronione, placówki zapewniające opiekę całodobową osobom w podeszłym wieku i niepełnosprawnym	69
31.1	Ośrodki wsparcia dla osób starszych, niepełnosprawnych i chorych.....	70
31.1.1	Ośrodki wsparcia dla osób starszych	70
31.1.2	Klub Samopomocy – Specjalistyczny uruchomiony w ramach projektu „W sile wieku 2”	70
31.2	Środowiskowe domy samopomocy.....	71
31.3	Klub Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi	71
31.4	Mieszkania chronione wspierane dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dla osób w podeszłym wieku	72
31.5	Mieszkanie wspomagane w ramach projektu „Sami–Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”	72
31.6	Rodzinny dom pomocy	73
31.7	Domy pomocy społecznej.....	73
	Rozdział V: Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	76
32.	Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.....	77
32.1	Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	77
32.1.1	Mieszkańcy Gminy Miejskiej Kraków w warsztatach terapii zajęciowej w innych powiatach.....	77
32.2	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	78
32.3	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	78
32.4	Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	78
32.5	Dofinansowanie likwidacji barier w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	78
32.6	Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego – tłumacza przewodnika.....	79
32.7	Dofinansowanie usług sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.....	79
32.8	Program „Aktywny Samorząd”.....	79
32.9	Program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi – Moduł III”.....	80
32.10	Program „Zajęcia klubowe w WTZ”	80
	Rozdział VI: Inne działania oraz pozostałe informacje o funkcjonowaniu MOPS	81
33.	Działania związane z aplikowaniem o środki w ramach konkursów zewnętrznych	82
34.	Współpraca międzynarodowa.....	82
35.	Budżet obywatelski	83
36.	Współpraca z mediami	83
37.	Kadra MOPS – zatrudnienie, wykształcenie, podnoszenie kompetencji zawodowych	84
37.1	Praktyki i staże	84
38.	Skargi, interwencje, odwołania od decyzji administracyjnych	84
39.	Kontrole realizacji zadań	85
40.	Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymanie infrastruktury.....	85
40.1	Informatyzacja	85
40.2	Obsługa organizacyjna MOPS	86
40.3	Archiwum zakładowe	86
40.4	Zamówienia publiczne	86
40.5	Działania związane z utrzymaniem infrastruktury oraz zadania inwestycyjne	87

Rozdział I: Wprowadzenie

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie realizuje obowiązki ustawowe wynikające z:

- 1) art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym kierownik ośrodka pomocy społecznej składa coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej;
- 2) art. 112 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa coroczne sprawozdanie z działalności centrum oraz przedstawia wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej;
- 3) art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z którym do dnia 31 marca każdego roku wójt składa roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań;
- 4) art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z którym kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

Jednocześnie, zgodnie z uchwałą Nr XVV/1222/20 Rady Miasta Krakowa z dnia 16 września 2020 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2020–2022, sprawozdanie zawiera informacje dotyczące realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2020–2022 za rok 2021 (w Załączniku Nr 2).

Ponadto MOPS realizuje:

- Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2019–2021 przyjęty uchwałą Nr XXXIV/876/20 Rady Miasta Krakowa z dnia 22 stycznia 2020 r. (w Załączniku Nr 3);
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021–2027 został przyjęty uchwałą nr LX/1778/21 Rady Miasta Krakowa z dnia 30 czerwca 2021.

Sprawozdania z realizacji ww. programów są przekazywane Radzie Miasta Krakowa.

MOPS działa na podstawie Statutu przyjętego uchwałą Nr LVII/1158/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 9 listopada 2016 r. oraz Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego Zarządzeniem Nr 1409/2018 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 4 czerwca 2018 r. (*tekst wraz ze zmianami dostępny na stronie www.mops.krakow.pl*).

MOPS realizuje zadania wynikające z:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy o systemie oświaty,
- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2021 r. wsparciem MOPS zostało objętych około 5% mieszkańców Krakowa. Z pomocy skorzystało 35 517¹ osób, w tym: 31 445² to osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, 1 575 to uczniowie objęci pomocą materialną o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki szkolne, wyprawka szkolna), 4 827³ to osoby, które skorzystały z indywidualnego dofinansowania w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie świadczeń w 2021r. MOPS wydał 131 381⁴ decyzji administracyjnych.

W 2021 r. MOPS realizował zadania w ramach działań własnych oraz koordynacji i nadzoru nad 63 placówkami publicznymi i 118 niepublicznymi.

Placówki te to: domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia dla osób starszych, kluby samopomocy, środowiskowe domy samopomocy, mieszkania chronione, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, placówki specjalistycznego poradnictwa, ośrodek interwencji kryzysowej, specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kluby integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, centra integracji społecznej, schroniska, noclegownie i ogrzewalnie dla osób bezdomnych.

Zadania publiczne Gminy Miejskiej Kraków w sferach:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem,
- działalności charytatywnej

mogą być zlecane przez Gminę Miejską Kraków do realizacji podmiotom niepublicznym (organizacjom pozarządowym i innym podmiotom określonym w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie). Formy zlecenia to: powierzenie realizacji zadania wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie jego realizacji oraz wspieranie realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, dotacje przekazywane realizatorom zadań ujęte mogą być wyłącznie w planie finansowym Urzędu Miasta i w związku z tym to Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia UMK przekazuje je podmiotom niepublicznym. Natomiast Dyrektor MOPS, na podstawie pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Krakowa, ogłasza i rozstrzyga konkursy na realizację zadań. Do zadań MOPS należy realizacja umów, w tym kontrola realizowanych przez podmioty niepubliczne zadań oraz ich rozliczanie.

¹ Liczby nie sumują się, gdyż dana osoba mogła być objęta wsparciem w więcej niż jednej z wymienionych grup.

² Źródło: POMOST Std.

³ Źródło: TYLDA.

⁴ Źródło: SWP MOPS. Liczba nie zawiera świadczeń finansowanych ze środków PFRON.

Wydatki jednostek publicznych pomocy społecznej, w tym MOPS

Zadania GMK realizowane przez MOPS i publiczne jednostki pomocy społecznej	Plan 01.01.2021 r.	Plan 31.12.2021 r.	Wykonanie 31.12.2021 r.	Wykonanie/plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
wydatki bieżące	330 304 061 zł	370 531 875 zł	369 111 038 zł	99,62%
<i>środki własne</i>	268 557 623 zł	286 760 393 zł	286 573 827 zł	99,93%
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	54 777 701 zł	72 797 633 zł	72 645 706 zł	99,79%
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE</i>	6 968 737 zł	10 973 849 zł	9 891 505 zł	90,14%
wydatki inwestycyjne	21 925 916 zł	32 585 689 zł	30 730 568 zł	94,31%
<i>środki własne</i>	11 708 000 zł	21 680 758 zł	20 058 050 zł	92,52%
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	1 687 481 zł	1 108 931 zł	1 108 931 zł	100,00%
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE</i>	8 530 435 zł	9 796 000 zł	9 563 588 zł	97,63%
Suma	352 229 977 zł	403 117 564 zł	399 841 607 zł	99,19%

Zadania GMK realizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej	Plan 01.01.2021 r.	Plan 31.12.2021 r.	Wykonanie 31.12.2021 r.	Wykonanie/plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
wydatki bieżące, w tym:	175 536 469 zł	196 341 175 zł	196 070 311 zł	99,86%
<i>środki własne</i>	156 546 134 zł	171 565 510 zł	171 485 096 zł	99,95%
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	17 680 320 zł	21 118 023 zł	21 117 416 zł	100,00%
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE</i>	1 310 015 zł	3 657 642 zł	3 467 799 zł	94,81%
wydatki inwestycyjne, w tym:	12 944 735 zł	22 387 476 zł	20 764 770 zł	92,75%
<i>środki własne</i>	11 708 000 zł	21 638 936 zł	20 016 231 zł	92,50%
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	1 206 300 zł	748 540 zł	748 540 zł	100,00%
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE</i>	30 435 zł	- zł	- zł	- zł
Suma	188 481 204 zł	218 728 651 zł	216 835 082 zł	99,13%

Zadania GMK realizowane przez MOPS	Plan 01.01.2021 r.	Plan 31.12.2021 r.	Wykonanie 31.12.2021 r.	Wykonanie/plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
wydatki bieżące, w tym:	154 767 592 zł	174 190 700 zł	173 040 727 zł	99,34%
<i>środki własne</i>	112 011 489 zł	115 194 883 zł	115 088 731 zł	99,91%
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	37 097 381 zł	51 679 610 zł	51 528 290 zł	99,71%
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE</i>	5 658 722 zł	7 316 207 zł	6 423 706 zł	87,80%
wydatki inwestycyjne, w tym:	8 981 181 zł	10 198 213 zł	9 965 798 zł	97,72%
<i>środki własne</i>	- zł	41 822 zł	41 819 zł	99,99%
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	481 181 zł	360 391 zł	360 391 zł	100,00%
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE</i>	8 500 000 zł	9 796 000 zł	9 563 588 zł	97,63%
Suma	163 748 773 zł	184 388 913 zł	183 006 525 zł	99,25%

Zadania realizowane przez MOPS ze środków PFRON (środki PFRON nie są ujmowane w budżecie Miasta ani w planach finansowych jednostek budżetowych)

Zadania GMK realizowane przez MOPS ze środków PFRON		Otrzymane środki na 2021 r.	Wykonanie na 31.12.2021 r.	Wykonanie /plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej*		920 370,00 zł	920 124,98 zł	99,97%
Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, w tym:		23 901 155,00 zł	23 854 302,81 zł	99,80%
1	dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	12 214 848,00 zł	12 171 559,17 zł	99,65%
2	dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	2 388 582,64 zł	2 385 021,64 zł	99,85%
3	dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	162 845,72 zł	162 843,36 zł	99,99%
4	dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	4 207 265,25 zł	4 207 265,25 zł	100,00%
5	dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	4 927 613,39 zł	4 927 613,39 zł	100,00%
6	dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika	0,00 zł	0,00 zł	0,00%
Suma		24 821 525,00 zł	24 774 427,79 zł	99,81%

*zadanie realizowane przez Grodzki Urząd Pracy

Zadania GMK, pozostające w kompetencjach MOPS, realizowane przez organizacje pozarządowe w ramach dotacji ujętych w planie finansowym UMK (Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia)

	Wykonanie 31.12.2021 r.
Łącznie, w tym:	76 766 296,94 zł
wydatki bieżące	76 766 296,94 zł
środki własne	60 393 131,61 zł
dotacja z budżetu państwa	14 100 425,33 zł
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	2 272 740,00 zł

Realizacja dochodów Gminy Miejskiej Kraków w zakresie pomocy społecznej

Dochody Gminy Miejskiej Kraków	Wykonanie dochodów 31.12.2021 r.
1	2
Dochody zrealizowane przez MOPS	10 446 744,44 zł
Dochody zrealizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej, w tym:	30 782 757,28 zł
Domy Pomocy Społecznej	30 234 115,60 zł
Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze	152 899,86 zł
Ośrodek Interwencji Kryzysowej	7 139,85 zł
Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej	345 338,92 zł
Środowiskowy Dom Samopomocy	149,89 zł
Mieszkania chronione	43 113,16 zł
Dochody zrealizowane przez system pomocy społecznej	41 229 501,72 zł

Rozdział II: Przeciwdziałanie skutkom stanu epidemii

W związku z trwającym stanem epidemii, MOPS kontynuował realizację działań wspierających mieszkańców Krakowa oraz mających na celu zapewnienie ciągłości realizacji zadań w ramach systemu pomocy społecznej. Łącznie, na realizację powyższych działań wydatkowano środki w wysokości 5 789 239,71.

2. Działania na rzecz mieszkańców Krakowa w stanie epidemii

- Dostarczanie zakupów do seniorów i osób niesamodzielnych w ramach bieżącej działalności Ośrodka oraz w ramach Rządowego Programu „Wspieraj Seniora” – zrealizowano 1 052 dostawy zakupów do miejsca zamieszkania.
- Dostarczanie ciepłych posiłków z barów, stołówek i kuchni MDDPS do miejsca zamieszkania seniorów i osób niesamodzielnych, które zdecydowały się pozostać w domach – wsparciem objęto 72 osoby.
- Zakup i dostawa ciepłych posiłków do osób przebywających na kwarantannie i izolacji, które nie miały możliwości samodzielnego zabezpieczenia sobie żywności – dostarczono 237 pakietów zawierających całodniowe wyżywienie wraz z ciepłym posiłkiem.
- Dostawa paczek żywnościowych do osób na kwarantannie – wsparciem objęto 875 osób w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa, jak również bieżącej współpracy z Bankiem Żywności w Krakowie.
- Badanie profilaktyczne w populacji osób bezdomnych – zadanie realizowane przez organizację pozarządową. W ramach zadania planowane było wykonanie 280 testów anty-SARS-CoV-2 stacjonarnie, 160 testów w terenie oraz objęcie pomocą 440 osób w ramach profilaktyki zdrowia. W toku realizacji zadania publicznego uzyskano negatywną walidację testów i decyzją lekarza nadzorującego odstąpiono od ich wykonywania. Faktycznie osiągnięte rezultaty to wykonanie 168 testów anty-SARS-CoV-2 stacjonarnie (60% wartości docelowej) i 32 testy terenowe (20% wartości docelowej) oraz objęcie 200 osób pomocą (45% wartości docelowej). Na realizację zadania w roku 2021 wydatkowano kwotę ok 6 000 zł.

3. Zapewnienie ciągłości realizacji zadań w stanie epidemii

- 1) Realizowano zadania zgodnie z przepisami sanitarnymi, w oparciu o wdrożone procedury uwzględniające zachowanie wymaganego dystansu, zabezpieczenie środków ochrony osobistej i środków dezynfekujących, wprowadzano czasowo pracę hybrydową w okresach wzrostu fali epidemii.
- 2) W celu zabezpieczenia prawidłowej realizacji usług opiekuńczych objęto zarówno opiekunów jak i osoby korzystające z usług opiekuńczych, szczepieniami przeciw COVID-19. Osoby świadczące usługi opiekuńcze zostały zakwalifikowane do pierwszego etapu szczepień przeciw COVID-19, tzw. etapu „0”. Koordynowano zgłoszenia opiekunów na szczepienia oraz terminy szczepień.
- 3) Pracownicy placówek wsparcia dziennego również mieli możliwość szczepienia się przeciw COVID-19 w ramach pierwszego etapu Narodowego Programu Szczepień. MOPS koordynował zgłoszenia na szczepienia oraz terminy tych szczepień.
- 4) Realizacja działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom i pracownikom krakowskich domów pomocy społecznej oraz ciągłości realizacji wsparcia, w tym:
 - zaktualizowano, w uzgodnieniu z Państwową Powiatową Stacją Sanitarno–Epidemiologiczną w Krakowie, koncepcje funkcjonowania domów pomocy społecznej;
 - kontynuowano realizację działań profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie zakażeniom poprzez m.in. organizację szczepień mieszkańców i pracowników przeciw grypie, COVID 19 oraz pneumokokom;

- uzupełniano na bieżąco środki ochrony indywidualnej mające zastosowanie zarówno przy profilaktyce jak i w sytuacji zakażenia.

Łącznie na walkę z COVID-19 w domach pomocy społecznej w roku 2021 wydatkowano kwotę 2 036 151,07 zł, w tym:

- 908 499,76 zł - środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19;
- 895 700,49 zł – dotacja z budżetu państwa – przeznaczona na wzmocnienie zabezpieczenia domów pomocy społecznej przed skutkami wystąpienia wirusa SARS-CoV-2, w szczególności na zapewnienie kadry niezbędnej do zachowania ciągłości usług świadczonych przez te jednostki oraz zakup niezbędnych środków ochrony osobistej, sprzętu i wyposażenia;
- 231 950,82 zł – środki własne.

Ponadto w roku 2021 domy pomocy społecznej skorzystały z możliwości dofinansowania działań mających na celu walkę z COVID-19 i pozyskały środki zewnętrzne w ramach następujących projektów:

- 26 763,74 zł – „Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Społeczny. Bezpieczny dom”;
- 2 382 443,97 zł – „Bezpieczny dom - wsparcie dla kadry małopolskich domów pomocy społecznej w związku z zagrożeniem COVID-19”;
- 841 504,88 zł – „Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki pacjentom oraz bezpieczeństwa personelowi domów pomocy społecznej na czas COVID-19”.

Rozdział III: Pomoc środowiskowa

4. Praca socjalna

Praca socjalna ma charakter długofalowego procesu, którego kluczowy element stanowi nawiązanie relacji pomocowej z osobą/rodziną, grupą lub społecznością. Dzięki dynamicznemu charakterowi, bazującemu na wzajemnej interakcji, kształtują się warunki sprzyjające odzyskaniu poczucia własnej wartości, godności, pobudzaniu aktywności społecznej.

Praca socjalna z rodziną/osobą prowadzona jest z wykorzystaniem metod adekwatnych do specyfiki potrzeb odbiorców usługi i oferuje różnorodny katalog działań przyczyniających się do wzmocnienia potencjału osoby/rodziny, zwiększenia gotowości do pokonywania życiowych trudności. W 2021 roku odnotowano 462 sytuacje pozytywnego zakończenia pracy socjalnej, w tym w 270 przypadkach z uwagi na usamodzielnienie się osoby/rodziny oraz osiągnięcie ustalonych celów współpracy.

Pracownicy socjalni realizują również działania pomocowe, które od procesu pracy socjalnej odróżnia ich doraźny charakter. W ich ramach, adekwatnie do identyfikowanych potrzeb i oczekiwań, organizują pomoc w uzyskaniu poradnictwa, terapii lub innych form pomocy umożliwiających przezwyciężenie trudności, udzielają informacji, wskazówek, porad i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, podejmują współpracę z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania problemów oraz skutków negatywnych zjawisk społecznych, łagodzenia konsekwencji ubóstwa.

Poniższy wykres prezentuje wskaźniki ilościowe odzwierciedlające najczęściej osiągnięte kategorie pozytywnych rezultatów pracy socjalnej i działań pomocowych dedykowanych osobom/rodzinom:

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kraków

Uzyskane wyniki wskazują na efektywność wspierania osób/rodzin w pokonywaniu trudności ekonomicznych i zdrowotnych. Szczególnym obszarem oddziaływania w pracy z osobami/rodzinami, z uwagi na utrzymujący się w 2021 roku stan epidemii, było zapobieganie pogorszeniu się sytuacji życiowej i utrzymanie funkcjonowania osoby/rodziny na dotychczasowym poziomie.

4.1 Organizowanie społeczności lokalnej – rewitalizacja społeczna

Organizowanie społeczności lokalnej (OSL), czyli praca socjalna ze społecznością lokalną, wychodzi poza obszar działań pomocy społecznej i w swoisty sposób łączy ze sobą pracę socjalną z innymi działaniami z obszaru polityki społecznej.

OSL to metoda aktywizująca, która w swoich założeniach zawiera elementy organizowania się społeczności, a więc działania oddolne, co najwyżej inicjowane przez organizatora społeczności lokalnej, który raczej animuje i koordynuje proces zmiany społecznej niż nim zarządza na zasadzie władztwa administracyjnego. Model OSL opiera się bowiem na aktywizacji i integracji społeczności lokalnych przede wszystkim w oparciu o sieci i więzi poziome, a nie relacje hierarchiczne. W modelu tym osoby i grupy w systemie pomocy społecznej traktowane są jako partnerzy, którzy mają swój potencjał. OSL kładzie nacisk na aspekt samopomocy, którego idea polega na wyzwoleniu i wykorzystywaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób, grup oraz społeczności lokalnych.

W Gminie Miejskiej Kraków prowadzenie pracy socjalnej metodą środowiskową realizowane jest w formie Programów Aktywności Lokalnej (PAL), których cele szczegółowe są dostosowane do zdiagnozowanych potrzeb konkretnej społeczności. Część z nich jest natomiast wspólna dla wszystkich, m.in. zwiększenie kompetencji społecznych mieszkańców oraz motywacji do działania głównie na rzecz społeczności lokalnej, wzrost poczucia sprawczości oraz odpowiedzialności za miejsce zamieszkania, wzmocnienie więzi międzypokoleniowych, zbudowanie i konsolidacja współpracy między partnerami lokalnymi, działania o charakterze edukacyjnym, integracyjnym, aktywizującym, informacyjnym, wzrost kompetencji rodzicielskich i wychowawczych.

4.1.1 Programy Aktywności Lokalnej (PAL)

W 2021 r. funkcjonowało 13 Programów Aktywności Lokalnej, w tym 1 PAL jako zadanie zlecone organizacji pozarządowej.

W ciągu roku w ramach PAL zrealizowano 19 884 godziny animacji lokalnej, w tym 8 393,5 godzin treningów kompetencji społecznych (m.in. warsztaty, wyjścia grupowe) oraz 362,75 godzin wsparcia w postaci konsultacji psychologicznych. Łączna liczba uczestników wyniosła 975 osób.

4.1.1.1 Programy Aktywności Lokalnej w ujęciu terytorialnym

- PAL „Jeziorko” dla mieszkańców osiedla Ruszcza,
- PAL „Ugorek” dla mieszkańców osiedla Ugorek oraz osiedli sąsiadujących,
- PAL „Stare Podgórze – Zabłocie” dla mieszkańców wyodrębnionego fragmentu Dzielnicy XIII – Stare Podgórze i Zabłocie,
- PAL „Na Olszy” dla mieszkańców osiedli Olsza i Olsza II,
- PAL „Zesławice i Kantorowice” dla mieszkańców osiedli Zesławice i Kantorowice,
- PAL „Na Skarpie” dla mieszkańców osiedla Na Skarpie,
- PAL „Siemaszki” dla mieszkańców ul. Ks. Siemaszki oraz okolic,
- PAL „Azory” dla mieszkańców osiedla Azory,

- PAL „Rybitwy i Przewóz” dla mieszkańców osiedla Przewóz i Rybitwy,
- PAL „Mistrzejowice” dla mieszkańców Dzielnicy XV oraz Dzielnicy XVI (w szczególności osiedla Złotej Jesieni).

Założone cele w 2021 roku były realizowane poprzez takie działania, jak: konsultacje psychologiczne, treningi kompetencji i umiejętności społecznych (wyjścia do instytucji kultury oraz wyjazdy integracyjne), warsztaty (m.in. rękodzieła, zapamiętywania i koncentracji, filmowe, fotograficzne, ogólnorozwojowe, edukacyjne), zajęcia językowe, ruchowe, taneczne, plastyczne i muzyczne, inicjatywy i akcje społeczne, wydawanie gazetki lokalnej, spotkania z mieszkańcami o charakterze integracyjnym, konsultacyjnym, informacyjnym, współpraca z instytucjami i z partnerami lokalnymi.

Z uwagi na stan epidemii i związane z tym zmiany i ograniczenia w życiu społecznym ważną częścią działań PAL była pomoc uczestnikom w przystosowaniu się i funkcjonowaniu w nowej rzeczywistości poprzez rozmowy wspierające, spotkania indywidualne, udzielanie informacji i pomoc w załatwianiu spraw urzędowych oraz wsparcie psychologiczne. Część działań PAL odbywała się zdalnie – za pośrednictwem mediów społecznościowych.

Najważniejsze inicjatywy zrealizowane w ramach Programów Aktywności Lokalnej:

- Kino plenerowe „Kino na trawie” – plenerowe pokazy filmowe zorganizowane we współpracy z Zarządem Zieleni Miejskiej w ramach Green Festiwal. Wydarzenie miało charakter cykliczny i obejmowało 3 pokazy filmowe na terenie Parku Reduta, Parku Tysiąclecia oraz Plant Mistrzejowickich. Pokazy filmów odbywały się w lipcu, uczestniczyło w nich około 100 mieszkańców.
- Projekt socjalny „Dzień Dziecka - Gra miejska PAL Złota Jesień”, która odbyła się na terenie Dzielnicy XVI. Trasa wiodła m.in. na staw przy ul. Kaczeńcowej, wzdłuż Dłubni przy budynku dawnego młyna, przez Plac Bieńczycki, Kościół Arka. Po zakończeniu gry odbyły się warsztaty malowania na tkaninie. Uczestnicy otrzymali drobne upominki. W Dniu Dziecka uczestniczyło 20 dzieci i dwie osoby dorosłe. Projekt socjalny był finansowany ze środków Rady Dzielnicy XVI.
- Projekt socjalny „Rozruch” skierowany do osób, które posiadają orzeczenie o stopniu niepełnosprawności bądź orzeczenie niezdolności do pracy, zamieszkujących na terenie dzielnicy XVII. Beneficjenci mieli możliwość skorzystania z zabiegów ogólnousprawniających, z porad dietetyka na temat zdrowego odżywiania, treningu kompetencji społecznych. Piąta edycja projektu trwała od lipca do grudnia 2021. Projekt finansowany był ze środków Rady Dzielnicy XVII Wzgórza Krzesławickie.
- Projekt socjalny „Międzypokoleniowa Integracja. Być Aniołem...każdy może 2021”. W związku z zagrożeniem wynikającym z rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2 projekt realizowany był w formule spotkań i warsztatów, w których łącznie wzięło udział 118 osób.
- Projekty BO dla mieszkańców Dzielnicy XVII Wzgórza Krzesławickie: „Piękny umysł”, w ramach którego odbywały się zajęcia z nauki języka angielskiego i warsztaty nauki komputera i „Neurologopedia dla najmłodszych”, czyli spotkania logopedy z dziećmi w wieku szkolnym, z zaburzeniami mowy, które są zagrożone wykluczeniem ze społeczności szkolnej.
- Projekt socjalny „Dzielnicowe pośrednictwo w pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym” realizowany w PAL „Na Olszy” oraz „Ugorek”. W ramach zadania zrealizowano jednodniowy wyjazd integracyjny nad Zalew Czorszyński. Ponadto w PAL Na Olszy odbyły się: „Zdrowy kręgosłup”, „Taniec w kręgu i liniowy”, zajęcia z rękodzieła, warsztaty edukacyjne dla młodzieży dotyczące tematyki stresu, wyjścia do teatru; w ramach PAL Ugorek wyjście do Teatru Bagatela, warsztaty zapamiętywania, warsztaty z nowych technologii i zajęcia ruchowe.

- Odbywały się spotkania konsultacyjne dla mieszkańców. W 2021 r. w ich efekcie złożone zostały m.in. projekty do kolejnej edycji Budżetu Obywatelskiego.
- Pikniki Sąsiedzkie organizowane przy współpracy z partnerami lokalnymi, w których uczestniczyła Straż Miejska, Policja i Straż Pożarna - dla mieszkańców osiedla Azory.
- Spotkania i działania w Ogrodzie Społecznym przy ul. Jaremy i Lentza. Mieszkańcy byli motywowani do sadzenia i pielęgnowania swoich upraw, w ogrodzie odbywały się spotkania sąsiedzkie. Do ogrodu zakupiono płyty ogrodowe oraz kamyki ozdobne - podsypkę, które dzięki wsparciu pracowników Zarządu Zieleni Miejskiej wkomponowano w ogród.
- Wycieczka integracyjno-krajoznawcza do Szczawnicy, w której udział wzięło 40 osób – uczestników PAL Jeziorko, PAL Na Skarpie i Streetwork Na Skarpie.

Dodatkowe działania na rzecz rodzin objętych pomocą PAL i w wybranych filii MOPS:

- remont mieszkania rodziny objętej pomocą Filii nr 1 MOPS w ramach przedsięwzięcia „Trzy Kolory”,
- przygotowanie i dostarczenie, we współpracy z anonimowym darczyńcą, paczek świątecznych (Wielkanoc i Boże Narodzenie) dla 45 osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem Filii nr 3 i 4 MOPS,
- organizacja pomocy finansowej dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami w ramach współpracy z Polskim Stowarzyszeniem Obrońców Życia,
- remont PAL Na Skarpie (malowanie, aranżacja przestrzeni, wymiana wykładziny) w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Piękne Anioły, które pokryło koszt zakupu wszystkich potrzebnych materiałów,
- współpraca z Towarzystwem Krzewienia Kultury Romskiej „Kałe Jakha”.

W 2021 r. funkcjonowanie PAL finansowane było z budżetu Gminy Miejskiej Kraków. Kwota środków finansowych wydatkowanych na realizację oferty Programów Aktywności Lokalnej wyniosła 147 126,61 zł.

4.1.1.2 Programy Aktywności Lokalnej w ujęciu kategoryjnym

- PAL „Streetwork – odkryj potencjał osiedla” dla młodzieży do 25 roku życia, zagrożonej wykluczeniem społecznym z terenu Dzielnic III, IV i XVIII Gminy Miejskiej Kraków,
- PAL „Znaczenie Rodziny” dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich opiekunów,
- PAL skierowany do rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka z terenu Gminy Miejskiej Kraków, realizowany przez organizację pozarządową jako zadanie zleczone.

Praca socjalna na ulicy – streetworking

Praca socjalna prowadzona metodą streetwork (na ulicy) kierowana jest do osób do 25 roku życia i ich najbliższego otoczenia. Młodzież, wobec której podejmowane są działania, należy do grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym, dlatego ważnym elementem pracy jest wspieranie osób w trudnej sytuacji życiowej poprzez spotkania indywidualne i grupowe, podczas podejmowania istotnych decyzji oraz motywowanie do wzięcia odpowiedzialności za własne zachowania.

W 2021 roku wsparcie otrzymało 94 uczestników i uczestniczek, w tym 9 nowych osób. Po rozeznaniu przez streetworkerów sytuacji życiowej podopiecznych udzielano wsparcia indywidualnego (konsultacje psychologiczne, rozmowy wychowawcze, towarzyszenie w działaniach związanych z poszukiwaniem pracy, podjęciem nauki i nauką zdalną) i grupowego (np. warsztaty na temat stresu i sposobów radzenia sobie z nim). Prowadzono konsultacje i pomagano młodzieży w istotnych dla nich sprawach z różnych sfer życia m. in. urzędowych, zdrowotnych, prawnych/karnych, finansowych, związanych z relacjami w grupie

rówieśniczej. W ramach treningu umiejętności społecznych zorganizowano również wyjścia grupowe o charakterze kulturalno-rekreacyjnym. Część uczestników i uczestniczek została zmotywowana do poprawy swojej sytuacji życiowej na rynku pracy lub podjęcia dalszej edukacji.

Wybrane przedsięwzięcia zrealizowane w 2021 roku:

- Akcja społeczna „Wspieraj Psiaka i Kociaka”, podczas której artykuły zebrane od mieszkańców zostały przekazane Schronisku Psie Pole w Raclawicach.
- Wolontariat na rzecz osób starszych.
- Prowadzenie Młodzieżowego Ogrodu Społecznego w Ogrodzie Społecznym na Azorach.
- Wycieczka edukacyjna i warsztaty edukacji obywatelskiej w Parlamencie Rzeczypospolitej Polskiej.

W 2021 r. funkcjonowanie PAL „Streetwork – odkryj potencjał osiedla” finansowane było z budżetu Gminy Miejskiej Kraków. Kwota środków finansowych przeznaczona na realizację oferty wyniosła 22 723,09 zł.

Program Aktywności Lokalnej „Znaczenie Rodziny”

Program Aktywności Lokalnej „Znaczenie Rodziny”, z siedzibą przy ul. Ugorek 1 w Krakowie, jest programem skierowanym do osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin. Głównym celem Programu jest podniesienie aktywności społecznej i wzrost integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi, ich rodzin i opiekunów. W 2021 roku z oferty PAL skorzystało 60 uczestników. W zakresie wsparcia indywidualnego przez wolontariuszy – psychoterapeutów prowadzona była przez cały rok terapia indywidualna. W miarę potrzeb uczestnicy korzystali ze spotkań indywidualnych z animatorami PAL.

W ramach wsparcia grupowego dla uczestników PAL odbywały się cykliczne spotkania o charakterze edukacyjnym ze specjalistami z dziedziny psychiatrii oraz pomocy społecznej. W zakresie rozwoju osobistego i podnoszenia kompetencji uczestnicy skorzystali z następujących warsztatów tematycznych:

- trening stabilności emocjonalnej,
- trening pamięci i koncentracji,
- trening komunikacji społecznej,
- trening metapoznawczy,
- warsztaty plastyczne,
- warsztaty ogrodnicze,
- warsztaty ceramiczne,
- warsztaty funkcjonowania w grupie – integracyjny wyjazd plenerowy, wyjścia do instytucji kultury.

W maju 2021 roku został zorganizowany wernisaż prac artystycznych uczestników PAL „Znaczenie Rodziny”, gościnnie w siedzibie PAL Stare Podgórze/Zabłocie przy ul. Dąbrówki 7, w którym osobiście i online wzięło udział ponad 100 osób. Autorzy prac po raz pierwszy mieli okazję zaprezentowania swojej twórczości w szerszym gronie, co zostało przyjęte z dużym zainteresowaniem przez lokalną społeczność oraz uznane przez twórców jako wyróżnienie.

W ramach współpracy partnerskiej pomiędzy Gminą Miejską Kraków a Fundacją Inicjatyw Twórczych i Społeczno-Edukacyjnych Kurdybanek grupa uczestników Programu Aktywności Lokalnej „Znaczenie Rodziny” wzięła udział w cyklu warsztatów, przygotowując spektakl Teatru Forum pt. „Tu się pracuje...”. Spektakl został zaprezentowany 11 grudnia 2021 r. w Centrum Młodzieży im. dr. H. Jordana, przy ul. Krupniczej 38 w Krakowie, zaproszonym gościom – uczestnikom PAL, ich rodzinom i osobom bliskim. Głównym celem wspólnego przedsięwzięcia była poprawa funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, rozwinięcie lub wzmocnienie ich aktywności i samodzielności życiowej.

Program Aktywności Lokalnej „Znaczenie Rodziny” w 2021 r. był finansowany ze środków Gminy Miejskiej Kraków – na jego realizację przeznaczono 14 580,52 zł.

Program Aktywności Lokalnej dla rodzin zastępczych

Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka z terenu Gminy Miejskiej Kraków. Zlecone w ramach PAL działania mają na celu wyrównywanie szans rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka poprzez:

- zwiększenie kompetencji rodzin zastępczych,
- integrację rodzin zastępczych z terenu Gminy Miejskiej Kraków,
- rozwój pasji i zainteresowań dziecięcych,
- pomoc w nauce,
- poprawę warunków funkcjonowania społeczności rodzin w Krakowie,
- zaoferowanie rodzinom możliwości dostępu do usług specjalistycznych.

Program realizowany był przez organizację pozarządową w dwóch lokalizacjach – przy ul. Basztowej 15 oraz na os. Słonecznym 14.

W zajęciach organizowanych przez PAL w 2021 r. uczestniczyło łącznie 168 osób (98 rodzin). Łącznie przeprowadzono 1 502 godziny zajęć. Łączna kwota środków Gminy Miejskiej Kraków wydatkowanych na realizację zadania w 2021 r. wyniosła 153 606,27 zł.

W ramach PAL dla rodzin zastępczych realizowane były w roku 2021:

- konsultacje logopedyczne,
- konsultacje dietetyczne,
- zajęcia z fizjoterapeutą,
- pomoc w nauce i odrabianiu zadań domowych, realizowana w pierwszej kolejności dla dzieci, w przypadku których brak jest możliwości zapewnienia pomocy wolontaryjnej,
- jazda konna,
- nauka pływania,
- zajęcia rozwijające talenty (taneczne, językowe),
- cykl przedsięwzięć o charakterze ogólnorozwojowym realizowanych w okresie wakacji i ferii zimowych.

W ramach zajęć rodziny wychodziły do kina, muzeum, parku trampolin, laser parku, parku Krakowskich Legend, parku rozrywki GoKidz, ściankę wspinaczkową, na wrotki. Natomiast w ramach zajęć o charakterze integracyjnym i edukacyjnym członkowie rodzin byli m. in. w ZOO, Ogrodzie Świąteł oraz uczestniczyli w warsztatach w stadninie koni w Korzkwi. Rodziny brały również udział w wyjeździe integracyjno – edukacyjnym do Alpaca Home w Krzyszkowicach.

4.2 Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS

W roku 2021 MOPS kontynuował prowadzenie organizacji wolontariatu na rzecz podopiecznych Ośrodka. Współpracę podjęto z 65 wolontariuszami. Podobnie jak w latach ubiegłych podtrzymywana była współpraca ze środowiskami studenckimi i szkolnymi (w szczególności z liceami). Wolontariat podejmowali uczniowie liceów, techników, studenci oraz osoby pracujące i emeryci.

W obszarze pomocy osobom z niepełnosprawnością, starszym i samotnym, korzystającym ze wsparcia angażowało się 17 wolontariuszy, którzy pomagali 38 osobom. Działania obejmowały m.in. wsparcie emocjonalne, towarzyszenie, zakupy, wspólne spacery, czytanie prasy i książek, pomoc w drobnych czynnościach domowych, których ze względu na schorzenie lub wiek osoby objęte wolontariatem nie mogły wykonać samodzielnie.

W obszarze pomocy dzieciom w nauce (również prowadzonej zdalnie) angażowało się 32 wolontariuszy, którzy objęli wsparciem 56 dzieci.

W ramach działań środowiskowych 14 wolontariuszy angażowało się w pomoc animatorom lokalnym PAL poprzez prowadzenie zajęć językowych dla młodzieży i dorosłych, zajęć taneczno-ruchowych, plastycznych, rękodzieła, współprowadzenie zajęć w grupach wsparcia i warsztatach. Swym wsparciem objęli 23 uczestników.

Wolontariusze pomagali również w pracy z osobami bezdomnymi udzielając wskazówek na temat praw i uprawnień osób bezdomnych, miejsc noclegowych, miejsc wydawania posiłków i odzieży. Wolontariusze wspólnie ze streetworkerami monitorowali środowiska osób bezdomnych, współuczestniczyli w interwencjach. W Klubie Integracji Społecznej 2 wolontariuszy pomagało przy realizacji Warsztatów Integracji Społecznej, z których skorzystało 13 osób.

W 2021 roku Stowarzyszenie Mali Bracia Ubogich realizowało wolontariat towarzyszący, dedykowany osobom powyżej 60 roku życia, stanowiący wsparcie dla osób samotnych w okresie pandemii.

4.3 Praca socjalna prowadzona w ramach projektów socjalnych

W ramach wsparcia osób i rodzin, obok pracy socjalnej prowadzonej metodą indywidualnego przypadku, w MOPS realizowane są projekty socjalne oparte na oddziaływaniach grupowych.

Pracownicy socjalni na podstawie rozeznaczonych potrzeb osób objętych pomocą społeczną opracowywali i wdrażali działania mające na celu integrację, reintegrację społeczną i tworzenie sieci współpracy. Projekty służyły przełamaniu stereotypu osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, a poprzez angażowanie grup odbiorców niebędących klientami Ośrodka, także poprawę wizerunku instytucji pomocy społecznej i zwiększenie wiedzy na temat jej roli i zadań. Projekty socjalne tworzone były z myślą o poszczególnych grupach odbiorców i kierowane do dzieci i młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych, rodzin (w tym niepełnych i wielodzietnych), a także lokalnych społeczności. Celem podejmowanych działań było zaktywizowanie osób i rodzin oraz zachęcanie ich do udziału w życiu społecznym.

Projekty socjalne realizowane w celu reintegracji społecznej dotyczyły w szczególności kształtowania i wzmocnienia kompetencji społecznych, osobistych i komunikacyjnych osób korzystających z pomocy. Realizacja niektórych projektów w latach ubiegłych odbywała się w formie spotkań okolicznościowych, wycieczek oraz udziału w wydarzeniach o charakterze kulturalnym lub społecznym. W związku ze stanem epidemii w Polsce, znaczna część działań w 2021 r. uległa zmianie. Planowane początkowo spotkania świąteczne zostały zastąpione przekazaniem paczek z żywnością.

Na realizację zadań w 2021 r., w tym dofinansowanie realizacji projektów socjalnych oraz przyznanie pomocy finansowej na wypłatę zasiłków celowych i celowych specjalnych, Rady Dzielnic przeznaczyły, zgodnie z podjętymi uchwałami, łączną kwotę 345 211,00 zł. Ostatecznie na realizację projektów socjalnych wydatkowano kwotę 161 205,56 zł, a na przyznanie zasiłków celowych i celowych specjalnych 183 842,00 zł.

W 2021 r. zrealizowano łącznie 23 projekty socjalne, które miały na celu reintegrację społeczną klientów MOPS i ich rodzin, tworzenie sieci współpracy z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym, specjalistami innych instytucji, integrację ze środowiskiem oraz tworzenie grupy wsparcia. Łącznie wsparciem w ramach projektów socjalnych zostało objętych 612 osób.

Poniżej prezentowane są wybrane projekty socjalne.

Projekt „Spotkanie z historią. Rejs po Wiśle”

W dniu 9 września 2021 r. został zrealizowany projekt pn. „Spotkanie z historią. Rejs po Wiśle”. Celem projektu była integracja społeczna, budowanie pozytywnych relacji oraz zmniejszenie poczucia osamotnienia i alienacji pogłębionej pandemią COVID-19. Uczestnicy

rejsu mieli okazję pogłębić wiedzę o historii Krakowa, poznać jego malownicze krajobrazy oraz odkryć zabytki widziane z perspektywy rejsu po Wiśle, m.in.: Wzgórze Wawelskie, Kazimierz, Klasztor Sióstr Norbertanek, czy też kładkę Ojca Bernatka, łączącą Kazimierz z Podgórzem. W trakcie rejsu każdy Uczestnik otrzymał informacje na temat zachowań prozdrowotnych, prewencyjnych związanych z pandemią. Młodszy Uczestnicy projektu wzięli udział w konkursie rysunkowym z nagrodami. Dodatkowo każdy Uczestnik otrzymał ciepły posiłek oraz certyfikat poświadczający rejs statkiem po Królewskim Mieście Krakowie. Łącznie projektem zostało objętych 77 osób. Na realizację zadania wykorzystano środki w wysokości 9 696,00 zł. Projekt został zorganizowany we współpracy z Radami Dzielnicy V, VI i VII.

Projekt "Rozruch 2021" – promocja zdrowego trybu życia, zajęcia dla osób niepełnosprawnych - Dz. XVII

W ramach projektu zostały zorganizowane warsztaty sportowo – rekreacyjne oraz spotkanie z dietetykiem. Zajęcia odbywały się od maja do grudnia 2021 r., wzięło w nich udział 15 osób z niepełnosprawnościami, zamieszkałych na terenie Dzielnicy XVII. Na realizację zadania wykorzystano środki w wysokości 5 000 zł.

Projekt „Przyjaciele”

W 2021 r., ze środków Rady Dzielnicy XIV i XV, realizowany był projekt pn. „Przyjaciele”. W związku ze stanem epidemii, do października 2021 r. zostały zawieszona spotkania grupy samopomocowej. Pomimo tego, uczestnicy pozostawali w stałym kontakcie telefonicznym, wspierali się w doraźnych sprawach. W marcu 2021 r., przygotowano upominki świąteczne, które trafiły do 13 uczestników. W październiku i listopadzie 2021 r. zorganizowano wyjścia do kina i teatru, w których uczestniczyło 13 członków grupy samopomocowej, wspólnie z osobami towarzyszącymi i członkami rodzin. W listopadzie 2021 r., przy zachowaniu wymogów sanitarnych, odbyło się jedno spotkanie grupy samopomocowej, natomiast w grudniu 2021 r. zorganizowano spotkanie wigilijne. W 2021 r., działaniami w ramach Projektu objętych zostało 8 osób/rodzin mieszkających na terenie Dzielnicy XIV i 13 osób/rodzin z Dzielnicy XV.

Wigilia dla grupy wsparcia osób niepełnosprawnych z dzielnic Miasta Krakowa

11 grudnia 2021 r., w restauracji Wavelove, pracownicy MOPS zorganizowali spotkanie wigilijne, którego Uczestnikami były osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną wraz z opiekunami. Podczas spotkania został zorganizowany poczęstunek oraz przekazano upominki dla beneficjentów projektu. Oprawę muzyczną wydarzenia przygotowali i wykonali uczniowie Państwowej Szkoły Muzycznej II Stopnia im. Fryderyka Chopina w Krakowie. W spotkaniu uczestniczył Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych Pan Bogdan Dąsał oraz radni Dzielnicy XVIII.

5. Kluby Rodziców

W 2021 roku w ramach Programów Aktywności Lokalnej MOPS funkcjonowały dwa Kluby Rodziców – przy ul. Dąbrówki 7/4 oraz na os. Na Skarpie 35. Celem działań Klubów było wzmocnienie więzi i kształtowanie pozytywnych relacji rodziców i dzieci oraz podnoszenie kompetencji rodzicielskich. Kluby tworzyły otwartą i przyjazną przestrzeń dla rodziców, którzy szukali możliwości wymiany doświadczeń i zdobycia nowych umiejętności, bazując na wiedzy innych rodziców bądź specjalistów działających w ramach Klubu.

W 2021 roku zrealizowano 178 godzin zajęć, w których wzięło udział 67 dzieci oraz 266 rodziców. Z uwagi na sytuację epidemiologiczną część z zajęć była prowadzona on-line. Oferta

Klubu Rodziców obejmowała m.in.: masaż Shantala, zajęcia muzyczne rodzic i dziecko, spotkania edukacyjne z położną oraz warsztaty dotyczące takich tematów jak: pozytywna dyscyplina, pierwsza pomoc, potrzeby matek.

Środki finansowe przeznaczone na realizację działań w ramach Klubów w 2021 roku wyniosły 22 997,77 zł.

6. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021–2027

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane w oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta”, a także w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021–2027 został przyjęty uchwałą nr LX/1778/21 Rady Miasta Krakowa z dnia 30 czerwca 2021 r. W realizację Programu zaangażowani zostali członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz przedstawiciele instytucji reprezentowanych w Zespole.

Funkcjonujący od 2011 roku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zajmuje się realizacją działań zarówno na poziomie ogólnomiejskim – Zespół Strategiczny, jak i na poziomie dzielnic – dziewięć Zespołów ds. działań lokalnych, których obszar działania pokrywa się z rejonami poszczególnych Filii MOPS.

W przypadku sytuacji podejrzenia, że osoba doświadcza przemocy w rodzinie, przedstawiciel jednej z pięciu instytucji, tj. policji, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia lub komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, zobowiązanych do realizacji procedury „Niebieskie Karty”, wszczyna procedurę. Jest to początek bezpośredniej pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą, która ma na celu przerwanie przemocy w rodzinie oraz udzielenie stosownej pomocy członkom danej rodziny. Działania te realizują członkowie grup roboczych, w skład których wchodzi przedstawiciele instytucji będący w bezpośrednim kontakcie z rodziną, m.in. przedstawiciele MOPS, policji, oświaty, ochrony zdrowia, a także kuratorzy i psycholodzy.

W 2021 r. powołano 813 nowych grup roboczych. Natomiast łączna liczba grup roboczych realizujących swoje działania w 2021 r. wyniosła 1 204, w tym 391 grup roboczych powołanych w latach poprzednich. Członkowie grup roboczych spotykali się 3 644 razy na posiedzeniach w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w 2021 roku odbywała się poprzez:

- zapewnienie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- prowadzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- udzielanie poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- podejmowanie działań informacyjno–edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie oddziaływań korekcyjno–edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- organizację szkoleń oraz superwizji dla pracowników instytucji zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Kraków.

W 2021 roku pracownicy socjalni wszczęli 301 procedur „Niebieskie Karty”, a z innych instytucji zobowiązanych do wszczęcia procedury do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpłynęły 525 „Niebieskie Karty”, w tym: 458 – policja, 43 – oświata, 21 – ochrona zdrowia, 3 – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, co łącznie stanowi liczbę 826 procedur „Niebieskie Karty”.

W 2021 roku realizowanych było 1 187 procedur „Niebieskie Karty”, obejmujących procedury wszczęte w 2021 roku oraz kontynuowane z lat poprzednich. Zakończono 837 procedur „Niebieskie Karty”. W ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty” pomocą zostało objętych 1 060 rodzin (3 107 osób).

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie miały możliwość korzystania z dostępnych na terenie Krakowa form wsparcia, terapii i poradnictwa.

W stosunku do osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie podejmowane oddziaływania polegały m.in. na wizytach pracowników socjalnych w miejscu zamieszkania rodziny, motywowaniu osób stosujących przemoc w rodzinie do zmiany zachowania wobec najbliższych oraz do uczestnictwa w spotkaniach grupy korekcyjno-edukacyjnej. W sytuacjach przemocy w rodzinie, gdzie dochodziło do zachowań noszących znamiona przestępstwa, składane były zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Rodzinom, w których wystąpił problem przemocy, udzielono również pomocy finansowej i rzeczowej. W 2021 roku MOPS na podstawie decyzji administracyjnych przyznał pomoc dla 297 rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” (*Interwencja kryzysowa zob. rozdział nr 7*).

6.1 Działania w ramach kampanii „Bądźmy wrażliwi!”

W 2021 roku kontynuowano kampanię społeczną „Bądźmy wrażliwi!”, w ramach której realizowane były działania mające na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, osłabienie stereotypów jej dotyczących, a przede wszystkim podkreślenie obowiązku reagowania na przemoc przez każdego, kto jest jej świadkiem. Działania prowadzone były przez pracowników MOPS, z zaangażowaniem współpracujących instytucji, m.in. policji. W 2021 r. zostały przygotowane 2 wkładki tematyczne pn. „Po czym poznać, że w rodzinie dochodzi do przemocy” oraz „Przemoc. Fakty i mity”. W odniesieniu do realizowanych bezpośrednich form kontaktu z mieszkańcami Krakowa, prowadzone były spotkania informacyjno – edukacyjne skierowane do grup zawodowych (w 65 spotkaniach uczestniczyło 500 osób) oraz społeczności lokalnych (w 44 spotkaniach uczestniczyło 3 223 osób), realizowano również warsztaty z uczniami krakowskich szkół (121 warsztatów, w których wzięło łącznie udział 2 575 osób). Z uwagi na stan epidemii w Polsce działania te były częściowo realizowane w formie zdalnej za pomocą komunikatorów internetowych. Zrealizowano cykl warsztatów profilaktycznych z zakresu przemocy wobec dzieci (w tym przemoc w rodzinie, cyber przemoc, przemoc rówieśnicza). Spotkania przeznaczone były dla trzech grup odbiorców – uczniów, wychowawców i nauczycieli oraz rodziców i opiekunów. Wsparciem objęto 12 krakowskich szkół.

Akcja „Bądźmy wrażliwi!” skierowana jest do wszystkich mieszkańców Krakowa, ma na celu podkreślenie obowiązku reagowania na przemoc przez każdą osobę, która wie o takich sytuacjach, uwrażliwienie na problem przemocy w rodzinie, jak również wskazywanie gdzie szukać pomocy.

6.2 Mieszkanie chronione dla kobiet i kobiet z dziećmi

W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie kontynuował zadanie prowadzenia mieszkań chronionych treningowych dla kobiet i kobiet z dziećmi, w tym osób,

które opuściły specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. 4 mieszkania chronione łącznie zapewniają 29 miejsc. W 2021 roku w związku z realizacją zadania wydatkowano 219 098,47 zł. Z pomocy w tej formie w roku 2021 skorzystały 42 osoby (w tym 19 osób dorosłych i 23 dzieci).

6.3 Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (SOW)

Ośrodek jest całodobową placówką udzielającą specjalistycznej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, w tym zapewnia 25 miejsc schronienia na okres do 3 miesięcy, z możliwością przedłużenia w uzasadnionych przypadkach. W Ośrodku zapewniona jest pomoc psychologiczna, prawna, pedagogiczna oraz pomoc pracownika socjalnego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Prowadzone są grupy wsparcia, grupy terapeutyczne, wsparcie grupowe dla dzieci, a także terapia indywidualna ukierunkowana na wsparcie osoby doświadczającej przemocy w rodzinie oraz nabycie umiejętności ochrony przed osobą stosującą przemoc w rodzinie.

Do SOW mogą zgłaszać się osoby doświadczające przemocy z terenu całego kraju. Nie jest wymagane skierowanie, ani nie są w tym zakresie wymagane decyzje administracyjne. Pomoc jest udzielana bezpłatnie. W 2021 r. z całodobowej pomocy w SOW skorzystało 70 osób (30 osób dorosłych oraz 40 dzieci), natomiast z pomocy ambulatoryjnej skorzystało 476 osób.

Prowadzenie Ośrodka zostało zlecone przez Gminę Miejską Kraków podmiotowi niepublicznemu wyłonionemu w trybie otwartego konkursu ofert. Zadanie jest finansowane z budżetu Państwa. W 2021 roku na realizację zadania wydatkowano 521 582,61 zł, w tym 41 582,61 na doposażenie ośrodka ze środków Gminy Miejskiej Kraków.

7. Interwencja kryzysowa

7.1 Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK)

Wśród instytucji tworzących w Krakowie system pomocy osobom dotkniętym przemocą działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej realizując działania z zakresu interwencji kryzysowej.

Od 2014 r. krakowski OIK, w ramach porozumienia zawartego między powiatem krakowskim i Gminą Miejską Kraków, realizuje zadanie interwencji kryzysowej również dla mieszkańców powiatu krakowskiego.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krakowie realizuje również projekt pn.: „Rozszerzenie zakresu pomocy psychologicznej dla osób zagrożonych przemocą i doświadczających przemocy” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Z bezpłatnego wsparcia mogą korzystać osoby zagrożone przemocą oraz osoby doświadczające przemocy w bliskich relacjach rodzinnych i partnerskich, mieszkające, pracujące lub uczące się na terenie Krakowa. Pomoc skierowana jest do osób dorosłych, młodzieży i dzieci. Beneficjenci, w zależności od potrzeb, mogą skorzystać ze wsparcia terapeutycznego indywidualnego, terapii par lub rodzin, grupowego dla dorosłych, psychoedukacyjnego dla dzieci lub konsultacji psychiatrycznych.

W 2021 r. ze schronienia w OIK, ze względu na przemoc w rodzinie, skorzystało 16 osób. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2021 roku udzielił pomocy 682 osobom dotkniętym problemem przemocy.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie mają możliwość szybkiego uzyskania dostępu do usług poradnictwa i terapii rodzin (*szerzej zob. rozdział nr 12.4.2*).

7.2 Miejsca interwencyjnego schronienia

W ramach zadań z zakresu interwencji kryzysowej w okresach niskich temperatur, w lokalizacji na os. Krakowiaków 46 prowadzonych jest 10 miejsc interwencyjnego schronienia dla kobiet. W 2021 r., w okresie styczeń – marzec, zadanie realizowane przez podmiot niepubliczny w trybie artykułu 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Natomiast na okres listopad – grudzień 2021 r., zadanie zostało zlecone przez Gminę Miejską Kraków podmiotowi niepublicznemu, wyłonionemu w trybie otwartego konkursu ofert. W 2021 r. łącznie z tej formy pomocy skorzystało 27 osób. Na realizację zadania wydatkowano 29 520 zł.

8. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze to świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej, obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Wymiar i zakres usług opiekuńczych uzależniony jest od stanu zdrowia podopiecznych, ich sytuacji rodzinnej i materialnej, sprawności psychofizycznej, jak również możliwości wsparcia i udzielenia pomocy ze strony rodziny i środowiska. W ramach usług opiekuńczych wyróżniamy także usługi specjalistyczne, świadczone w sytuacji, gdy osoba chora lub niepełnosprawna wymaga specjalistycznego wsparcia, aby lepiej funkcjonować w swoim środowisku.

Podstawą świadczenia wszystkich rodzajów usług opiekuńczych jest decyzja administracyjna określająca: miejsce i okres świadczenia usług, rodzaje czynności wykonywanych w ramach usług, łączny czas wykonywania usług oraz wysokość i termin wnoszenia odpłatności. Liczba godzin dziennie oraz liczba dni w tygodniu, w których świadczone są usługi jest określana indywidualnie, w zależności od sytuacji i potrzeb danej osoby/rodziny.

W 2021 r. w Gminie Miejskiej Kraków usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowały podmioty niepubliczne wyłonione w wyniku rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert. W celu podwyższenia jakości świadczonych usług opiekuńczych oraz w związku ze wzrostem kosztów pracy osób świadczących usługi opiekuńcze, podwyższone zostały stawki za godzinę usług opiekuńczych.

8.1 Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Wsparcie w formie usług opiekuńczych przeznaczone jest dla tych mieszkańców Krakowa, którzy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawieni. Usługi opiekuńcze obejmują czynności o charakterze gospodarczym i pielęgnacyjnym. Zasady przyznawania pomocy w formie usług opiekuńczych, zakresy czynności wchodzących w skład usług opiekuńczych oraz szczegółowe zasady ustalania wysokości odpłatności za usługi opiekuńcze reguluje uchwała Nr XXI/272/07 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 września 2007 r. (tj. Dz. Urz. Woj. Małop. z 2021 r. poz. 4957).

W przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, usługi świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach stosuje się tabele odpłatności zamieszczone w uchwale. Maksymalna odpłatność za godzinę (tj. 100%) w 2021 r. wynosiła 27,20 zł.

W 2021 roku nastąpił wzrost stawki za 1 godzinę usług opiekuńczych, co spowodowało wzrost kosztu realizacji zadania. Wzrost stawki związany był ze wzrostem minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz podniesieniem minimalnej stawki godzinowej dla osób świadczących pracę w oparciu o umowy zlecenia.

Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w 2021 r. świadczone były przez trzy podmioty niepubliczne.

Przyznanie usług opiekuńczych poprzedza diagnoza sytuacji osoby ubiegającej się o wsparcie, przeprowadzona przez pracownika socjalnego przy udziale przedstawiciela podmiotu realizującego usługi. Spotkanie diagnostyczne odbywa się u osoby objętej usługami i ma na celu właściwe określenie jej potrzeb i barier, a także szczegółowe zaplanowanie wymiaru i zakresu wsparcia.

W 2021 r. na realizację usług opiekuńczych wpływ miał utrzymujący się epidemii. Część usług opiekuńczych została ograniczona, w szczególności czynności takie jak załatwianie spraw urzędowych czy wyjścia związane z utrzymywaniem kontaktów z otoczeniem. Również podmioty realizujące zadanie napotykały znaczne trudności związane z dostępnością opiekunów, wynikające m.in. z absencji spowodowanej kwarantanną czy izolacją. W okresach największych ograniczeń zrezygnowano również z przeprowadzania spotkań diagnostycznych w miejscu zamieszkania osoby objętej usługami, aby nie narażać podopiecznego na zakażenie. Pomimo znacznych ograniczeń pomoc usługowa dla osób jej wymagających została zapewniona.

Jednym z elementów prawidłowej realizacji usług opiekuńczych było objęcie zarówno opiekunów jak i osób korzystających z usług opiekuńczych, szczepieniami przeciw COVID-19. Osoby świadczące usługi opiekuńcze zostały zakwalifikowane do pierwszego etapu szczepień przeciw COVID-19, tzw. Etapu „0”. MOPS koordynował zgłoszenia opiekunów na szczepienia oraz terminy szczepień. Podobnie osoby objęte usługami opiekuńczymi, w większości osoby starsze kwalifikowały się do szczepień w pierwszej kolejności. Zarówno opiekunowie, jak i pracownicy socjalni informowali klientów o terminach zapisów na szczepienia, udzielali instruktażu rejestracji na szczepienia, informowali o możliwości zaszczepienia się w najbliższych punktach miejsca zamieszkania oraz o możliwości zaszczepienia się w miejscu zamieszkania.

MOPS zapewnił podmiotom realizującym zadanie dodatkowe środki ochrony osobistej oraz środki dezynfekcyjne. W trzech przypadkach uruchomione zostały usługi opiekuńcze dla osób przebywających w kwarantannie lub izolacji. Zadanie to realizowane było przez osoby zatrudnione bezpośrednio przez MOPS.

W 2021 r. wykonano łącznie 714 589,50 godzin usług opiekuńczych. Nakłady finansowe na realizację usług opiekuńczych wyniosły 19 024 400,95 zł. Pomocą w formie usług opiekuńczych objęto 1 945 osób.

8.2 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami

Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością przeznaczona jest dla rodzin zamieszkałych w Krakowie, w których wychowywane jest przynajmniej jedno dziecko z niepełnosprawnością, które w związku z niepełnosprawnością dziecka wymagają specjalistycznego wsparcia. Celem przyznania tej formy pomocy jest ograniczenie negatywnego wpływu niepełnosprawności dziecka na kształtowanie wzajemnych relacji pomiędzy członkami rodziny oraz na funkcjonowanie rodziny w otoczeniu społecznym.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością świadczone mogą być przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym, posiadające wykształcenie: psychologa, pedagoga, logopedy, asystenta osoby niepełnosprawnej, terapeuty zajęciowego, pielęgniarki, pracownika socjalnego, posiadające stan zdrowia umożliwiające ich świadczenie.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze polegają w szczególności na:

- wspieraniu rodziny w uczeniu i rozwijaniu u dziecka niepełnosprawnego umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia (kształtowanie umiejętności zaspokajania

podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania; motywowanie do aktywności, leczenia, rehabilitacji; prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych; wspieranie w codziennych czynnościach życiowych),

- interwencji i pomocy w życiu w środowisku i rodzinie (pomoc w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych; ułatwianie rodzinie dostępu do edukacji i kultury; doradztwo w zakresie możliwości uzyskania pomocy ze strony innych instytucji; pomoc w załatwianiu spraw urzędowych; kształtowanie pozytywnych relacji w rodzinie oraz odpowiednich postaw wobec dziecka niepełnosprawnego),
- wspieraniu i treningu rodziny w zakresie wspomagania procesu leczenia (treningi dotyczące pielęgnacji dziecka, podawania leków, zachowania terminów badań; pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia oraz placówek rehabilitacyjnych).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością mogą być również świadczone poprzez przejęcie czasowej opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością w celu umożliwienia rodzicom załatwienia spraw związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, spraw urzędowych, dbania o własne zdrowie, a także celem umożliwienia rodzicom dzieci z niepełnosprawnością odpoczynku. Osoba świadcząca specjalistyczne usługi opiekuńcze może również przejąć czasową opiekę nad dzieckiem z niepełnosprawnością celem odprowadzenia bądź przyrowadzenia dziecka do/z przedszkola lub szkoły.

Szczegółowe zasady ustalania wysokości odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz tryb ich pobierania, a także zasady częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat określa „Załącznik Nr 2” do Uchwały Nr LXXIV/941/09 Rady Miasta Krakowa z dnia 3 czerwca 2009 r.

W przypadku rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością, gdy dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 200% kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, usługi świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach stosuje się tabelę odpłatności zamieszczoną w uchwale.

W 2021 r. zadanie realizowane było przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Łącznie zrealizowano 1 589,5 godzin usług. Na ten cel wydatkowano 57 455,04 zł. Pomocą objęto 8 rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością (*również zob. rozdział nr 14*).

8.3 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym, są dostosowane do szczególnych potrzeb, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Usługi te obejmują czynności polegające na:

- uczeniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia (kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania; motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji; prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych; wspieranie w codziennych czynnościach życiowych; interwencje i pomoc w życiu w rodzinie; pomoc w załatwianiu spraw urzędowych; pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi),
- pielęgnacji, jako wspieranie procesu leczenia (pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych; pilnowanie wizyt lekarskich, badań diagnostycznych, przyjmowania leków; pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia i placówek rehabilitacyjnych).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze mają charakter wspierająco-aktywizujący, w związku z czym czynności, które obejmują, powinny być organizowane i realizowane w sposób zapewniający możliwie jak najszersze uczestnictwo w nich osoby objętej wsparciem (przy uwzględnieniu jej aktualnej kondycji zdrowotnej) oraz w ścisłej współpracy w realizacji usług z najbliższym otoczeniem osoby.

Szczegółowe zasady realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym również zasady ustalania wysokości odpłatności za usługi, określa Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (z późn. zm.).

W przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach wysokość odpłatności ustalana jest na podstawie tabeli zawartej w rozporządzeniu. Odpłatność maksymalna (tj. 100%) w 2021 r. wynosiła 32 zł. Usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były w 2021 r. przez Fundację na Rzecz Chorych na SM im. Bł. Anieli Salawy.

W 2021 r. wykonano 92 782,50 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Na ten cel wydatkowano środki w wysokości 2 930 249,93 zł. Pomocą objęto łącznie 295 osób.

9. Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnością

9.1 Asystent w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością

Usługa asystenta w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością świadczona była w 2021 r. przez Fundację Sustinae. Zadanie realizowane było w ramach środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

Realizacja zadania polegającego na świadczeniu usługi asystenta w rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością obejmuje w szczególności:

- sprawowanie opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością na czas nieobecności rodzica,
- pomoc dziecku w nauce i/lub przyswojeniu podstawowych umiejętności życiowych i społecznych,
- towarzyszenie rodzicowi w czynnościach opiekuńczych, kontaktach z instytucjami,
- udzielanie informacji rodzicom w zakresie możliwości samopomocy oraz pozyskiwania wiedzy o formach i podmiotach mogących udzielić pomocy dziecku,
- realizację działań na rzecz rodziny (np. reprezentowanie w instytucjach).

W 2021 r. ze wsparcia asystentów skorzystały 34 rodziny z dziećmi z orzeczoną niepełnosprawnością. Na realizację zadania wydatkowano w 2021 roku 179 804,81 zł.

9.2 Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej

W 2021 r. po raz kolejny Gmina Miejska Kraków przystąpiła do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021. Program, finansowany ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych, zapewniał usługę asystenta osobistego mającą na celu pomoc w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym osobom niepełnosprawnym ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz dzieciom w wieku do 16 r.ż. z orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniem określonymi w Programie. Asystowanie w codziennych czynnościach życiowych, pomaganie przy załatwianiu spraw urzędowych, kształtowanie właściwych relacji interpersonalnych efektywnie przyczynia się do przywrócenia możliwości funkcjonowania społecznego osoby z niepełnosprawnością. Asystenci towarzyszyli osobom z niepełnosprawnościami w działaniach wspierających proces leczenia i rehabilitacji, pomagali w dotarciu do placówek ochrony zdrowia oraz placówek rehabilitacyjnych, pomagali przy zakupie leków, wspierali w uzyskaniu zatrudnienia. Osoby z niepełnosprawnością nie ponosiły żadnych kosztów w związku z realizacją usługi.

W 2021 r., w okresie od stycznia do kwietnia, zawarto umowy zlecenia z 42 asystentami osobistymi, natomiast w lipcu zawarto umowę z firmą zewnętrzną, która realizowała usługi asystenckie do końca roku. Firma ta do realizacji zadania skierowała 71 asystentów. Łącznie zadanie realizowane było przez 78 asystentów. Asystenturą osobistą zostało objętych 200 osób z orzeczoną niepełnosprawnością w stopniu przynajmniej umiarkowanym oraz dzieci w wieku do 16 r.ż. z orzeczeniem o niepełnosprawności. Zrealizowano łącznie 34 859,50 godz. usług asystenckich. Koszty realizacji usługi, poza środkami finansowymi przeznaczonymi na wynagrodzenie asystentów, obejmowały wydatki związane z zakupem środków ochrony osobistej, wydatki poniesione na dojazdy własnym lub innym środkiem transportu w związku z wykonywaniem usług oraz wydatki poniesione na zakup biletów wstępu na wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, sportowe lub społeczne dla asystenta towarzyszącego uczestnikowi Programu. Na realizację zadania w 2021 r. wydatkowano łączną kwotę w wysokości 1 231 001 zł.

10. Realizacja zadań w zakresie zatrudnienia socjalnego

MOPS realizuje zadania z zakresu integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w oparciu o ustawę o zatrudnieniu socjalnym, w ramach klubów integracji społecznej oraz centrów integracji społecznej.

10.1 Kluby Integracji Społecznej (KIS)

W klubach integracji społecznej organizowane są w szczególności indywidualne działania na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej, grupowe działania na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej, roboty publiczne oraz prace społecznie użyteczne.

10.1.1 Klub Integracji Społecznej MOPS

W 2021 roku ze wsparcia Klubu Integracji Społecznej skorzystało 740 uczestników, w tym 257 osób rozpoczęło uczestnictwo w 2020 roku. W 2021 roku 511 osób zakończyło udział w KIS. W wyniku udzielonego wsparcia zatrudnienie podjęło łącznie 146 osób, tj. 20% ogółu osób uczestniczących w KIS. Realizowano następujące zadania:

- Reintegracja społeczna, której celem jest odbudowa i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w KIS umiejętności udziału w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu. Reintegracja społeczna realizowana była poprzez wsparcie i poradnictwo indywidualne: warunkiem uczestnictwa w KIS jest realizacja zawartego kontraktu socjalnego. Wszyscy uczestnicy byli objęci wsparciem indywidualnym pracowników socjalnych KIS oraz poradnictwem specjalistycznym, w ramach którego psycholog, prawnik i terapeuta uzależnień udzielili 2 043 porad.
- Reintegracja zawodowa, której celem jest odbudowa i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w KIS zdolności do świadczenia pracy na rynku pracy. Reintegracja zawodowa realizowana była poprzez: doradztwo zawodowe – ze wsparcia doradcy zawodowego skorzystało 191 osób (udzielono łącznie 905 porad) oraz organizację działań o charakterze zatrudnieniowym – prace społecznie użyteczne – w 48 podmiotach pracę realizowały 462 osoby (wykonywano m.in. prace gospodarcze, biurowe, opiekuńcze, porządkowe).

10.1.1.1 Program reintegracji społecznej i zawodowej osób zadłużonych z tytułu korzystania z mieszkań komunalnych

Program Oddłużenie, realizowany od 2013 roku w oparciu o porozumienie zawarte w dniu 6 lutego 2013 r. pomiędzy ZBK, MOPS i GUP dotyczące: „Programu reintegracji społecznej i zawodowej osób posiadających zadłużenie z tytułu korzystania z mieszkań komunalnych, mające na celu pomoc w spłacie zadłużenia”.

Program realizowany jest poprzez wsparcie udzielane uczestnikom przez pracowników MOPS KIS ukierunkowane na reintegrację społeczną i zawodową. Uczestnicy otrzymują możliwość wykonywania prostych prac na terenie nieruchomości fortecznych, dzięki którym z zarobionych pieniędzy, pozyskanych świadczeń spłacają istniejące zobowiązania wobec ZBK.

Kwota spłaconego na rzecz gminy zadłużenia wyniosła 60 380,40 zł spłacona przez 25 osób, w tym przez osoby wykonujące prace społecznie użyteczne 13 819,20 zł oraz przez osoby, które pracowały w ramach umowy o pracę 46 561,20 zł

Dla Gminy Miejskiej Kraków realizacja Programu poza efektami ekonomicznymi, przynosi efekty społeczne w postaci zmian postaw osób zadłużonych, które stają się aktywne w dążeniu do poprawy swojej sytuacji. Osobom kończącym udział w Programie przekazywane są oferty pracy na wolnym rynku.

10.1.1.2 Realizacja projektu „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie począwszy od 1 maja 2019 r. realizuje projekt pn.: „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”, współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

Projekt pn.: „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”, kierowany jest do mieszkańców Krakowa, którzy zamieszkują na terenie Gminy Miejskiej Kraków, ukończyli 15 lat, a ich wiodącymi problemami są: bezdomność, niepełnosprawność, bezrobocie, trudności wychowawcze, zaburzenia psychiczne lub uzależnienia.

MOPS KIS w ramach wspomnianego projektu realizuje usługi o charakterze zawodowym: tj. poradnictwo zawodowe - pomoc w odnalezieniu właściwej ścieżki zawodowej, kursy kompetencyjne, opieka trenera zatrudnienia wspieranego w aktywizacji zawodowej, adaptacji na stanowisku pracy oraz w kontaktach z pracodawcą; zatrudnienie subsydiowane.

W roku 2021 w ramach zatrudnienia subsydiowanego pracę realizowało 51 osób na stanowiskach: robotnik, sprzątaczką, opiekun, pomoc biurowa. 10 osób ukończyło kursy kompetencyjne (*szerzej zob. rozdział nr 13*).

10.1.2 Klub Integracji Społecznej dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością

W 2021 r. Klub Integracji Społecznej dla osób niepracujących z orzeczoną niepełnosprawnością prowadzony był na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizację pozarządową. Zadanie realizowane było ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

Oferta KIS zapewnia uczestnikom możliwość skorzystania z następujących form wsparcia: pracy socjalnej, doradztwa zawodowego, poradnictwa specjalistycznego, treningów umiejętności psychospołecznych i zawodowych, szkoleń zawodowych i budujących kompetencje zawodowe uczestnika, staży zawodowych. W ramach staży organizowanych przez KIS pokrywane są koszty dojazdów, ubezpieczenia, badań lekarskich i stypendium stażowego. W okresie pandemii KIS zapewnia Uczestnikom możliwość zdalnego korzystania ze wsparcia.

W 2021 r. ze wsparcia KIS skorzystało 70 uczestników, spośród których 13 podjęło zatrudnienie. Na realizację zadania w 2021 r. wydatkowano 366 883,29 zł.

10.2 Centra Integracji Społecznej (CIS)

Centra Integracji Społecznej realizują zadania związane z reintegracją zawodową i społeczną poprzez następujące usługi:

- kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych, dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu,
- nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych,
- naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą,
- uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

10.2.1 Centrum Integracji Społecznej – zadanie realizowane na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków

W 2021 r. nastąpiła zmiana realizatora zadania polegającego na wsparciu realizacji zadania publicznego polegającego na prowadzeniu Centrum Integracji Społecznej dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków. Od 1 stycznia do 30 czerwca 2021 CIS prowadziła Galicyjska Fundacja „Wsparcie, Integracja, Rozwój”, natomiast od 1 lipca 2021 r. zadanie realizuje Fundacja Przestrzeń Rozwoju. W 2021 r. ze wsparcia CIS skorzystało 112 osób, spośród których 5 podjęło pracę na otwartym rynku pracy.

CIS oferuje wsparcie uczestników w ramach:

- reintegracji społecznej obejmującej zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone przez pracownika socjalnego, psychologa i doradcę zawodowego,
- reintegracji zawodowej obejmującej zajęcia praktyczne przygotowujące do podjęcia pracy, które odbywają się u pracodawców współpracujących z CIS, np. w domach pomocy społecznej, MPO, hotelach i innych podmiotach, które zadeklarowały chęć współpracy – w ramach zajęć praktycznych uczestnicy mają możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez udział w warsztatach takich, jak np. remontowo–porządkowy, pielęgnacji terenów zielonych, opiekuńczo–porządkowy, administracyjno–biurowy.

Na realizację zadania w 2021 r. wydatkowano kwotę 485 700,97 zł.

10.2.2 Centrum Integracji Społecznej dla osób bezdomnych

Centrum Integracji Społecznej zapewniające 10 miejsc dla osób bez pracy, bezdomnych lub osób zagrożonych bezdomnością, było zlecone do realizacji organizacji pozarządowej. W ramach zadania realizowane były usługi z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej. Celem podejmowanych działań było odbudowanie i podtrzymanie u uczestników CIS zdolności do samodzielnego funkcjonowania na rynku pracy m.in. poprzez przyuczenie do wykonywania zawodu, podwyższanie kwalifikacji oraz prowadzenie zajęć praktycznych u pracodawców.

W 2021 r. z oferty CIS skorzystały 24 osoby, z których 6 podjęło zatrudnienie. Na realizację zadania w 2021 r. ze środków Gminy Miejskiej Kraków wydatkowano kwotę w wysokości 97 365,79 zł.

11. Program „Złota Rączka”

Program „Złota Rączka” realizowany jest od 18 czerwca 2018 r. we współpracy z Wydziałem Polityki Społecznej i Zdrowia UMK. Celem Programu jest zapewnienie nieodpłatnej pomocy seniorom w drobnych domowych naprawach. Program dedykowany jest osobom w wieku powyżej 60 roku życia, w pierwszej kolejności samotnym i niepełnosprawnym, prowadzącym jednoosobowe gospodarstwo domowe, zamieszkującym na terenie Krakowa.

Zakres pomocy obejmuje drobne naprawy niewymagające natychmiastowej interwencji, specjalistycznej wiedzy i uprawnień. Prace realizowane są wyłącznie w lokalu zamieszkiwanym przez osobę ubiegającą się o pomoc. Materiały potrzebne do wykonania prac (np. uszczelki, nowe zawiasy/zamki, farbę, gniazdko) zapewnia osoba ubiegająca się o pomoc. Narzędzia do wykonania prac zapewnia MOPS. W szczególnych przypadkach osoby skierowane do wykonania w/w usług towarzyszą seniorom w zakupie niezbędnych materiałów.

W 2021 r. z usług skorzystało 253 seniorów, wykonano łącznie 1 259 usług, w tym 215 usług elektrycznych (m.in. wymiana żarówek, gniazdek, wyłączników, naprawa lamp), 360 usług hydraulicznych (m.in. wymiana uszczelki w przeciekających kranach, udrożnienie odpływów), 171 usług ślusarskich (m.in. montaż i wymiana zamków, zawiasów), 121 usług stolarskich (m.in. naprawa zepsutych krzesel), 22 usługi malarskie (m.in. podmalowanie małych powierzchni z zaszpachlowaniem drobnych ubytków), 370 innych usług (m.in. wymiana karniszy, powieszenie obrazów, uszczelnianie okien i drzwi, wieszanie półek).

Prace wykonywały dwie osoby zatrudnione w ramach umowy zlecenia, wypracowując łącznie 2 383 godziny.

12. Realizacja Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2019–2021 został przyjęty uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XXXIV/876/20 Rady Miasta Krakowa z dnia 22 stycznia 2020 r.

Formuła Programu uwzględnia korelacje międzydziedzinowe wspierania rodziny, a szczególnie powiązania z edukacją, profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, promocją zatrudnienia, wsparciem osób z niepełnosprawnością i ich rodzin oraz kulturą, rekreacją i sportem. Z tego względu, obok zadań ściśle związanych z kompetencjami systemu pomocy społecznej, w Programie ujęto działania o charakterze komplementarnym, realizowane przez inne komórki/jednostki miejskie. Przegląd wszystkich przedsięwzięć zrealizowanych w 2021 roku stanowi załącznik nr 3 do niniejszego sprawozdania. Konstrukcja Programu charakteryzuje się elastycznością odpowiadającą dynamice zmian zachodzących w realiach życia krakowskich rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży. Sprawdzaniem skuteczności przyjętych działań jest okres obowiązywania na terytorium Rzeczypospolitej stanu epidemii, mającego bezpośredni wpływ na sposób realizacji wielu spośród zaplanowanych przedsięwzięć. Dzięki elastycznej formule była możliwa zarówno modyfikacja sposobu realizacji zadań, jak i wdrażanie nowych rozwiązań. Zdobyte doświadczenia, ukazując efektywność przyjętej koncepcji, zostaną wykorzystane w kolejnym Programie na lata 2022-2024.

Cel nadrzędny Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2019-2021 stanowi zapewnienie możliwości dalszego rozwoju strukturalnej sieci oparcia społecznego dla krakowskich rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży, poprzez:

- specjalistyczną pomoc i wsparcie ukierunkowane na tworzenie optymalnych warunków funkcjonowania środowiska rodzinnego,
- kształtowanie warunków wzmacniających funkcjonowanie systemu rodzinnego, z uwzględnieniem potrzeb dzieci z niepełnosprawnością i ich rodzin,

- zapewnienie możliwie pełnego dostępu do świadczeń i usług wspierających socjoekonomiczne funkcjonowanie rodziny,
- kreowanie przestrzeni do rozwijania kompetencji osobistych i społecznych dzieci i młodzieży.

W 2021 r. 589 rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze zostało objętych asystenturą rodzinną (*zob. szerzej rozdz. 12.1*). Ze względu na specyfikę stanu epidemii utrudniającej nawiązywania interakcji społecznych, nie ustanowiono żadnej rodziny wspierającej, jednakże podejmowane były działania w kierunku implementacji nowych rozwiązań promujących instytucję rodziny wspierającej i sprzyjających wyłanianiu kandydatów do pełnienia tej roli. 83 rodziny skorzystały z pomocy w formie specjalistycznych usług wspierania rodzin, w przypadku których u rodziców występują zaburzenia psychiczne, upośledzenie umysłowe, uzależnienie od alkoholu (*zob. szerzej rozdział 8.2*). Ponadto, zrealizowano 970,56 godzin usług w ramach włączonego w 2020 roku w konstrukcję Programu zadania organizowania usług wzmacniających lub odbudowujących naturalny system wsparcia tj. rodzinę, dedykowanych rodzinom przeżywającym trudności życiowe, opiekuńcze, zagrożonych utratą opieki nad dzieckiem (*zob. szerzej rozdział 13*). W ramach rozwijania wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo wychowawcze i różnorodne kryzysy życia rodzinnego zrealizowano 12 271 usług poradnictwa i terapii – zadanie było realizowane na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków w 4 ośrodkach prowadzonych przez 2 organizacje pozarządowe, tj. Stowarzyszenie SIEMACHA i Stowarzyszenie Dobrej Nadziei (*zob. szerzej rozdział 12.4.2*).

W celu kształtowania warunków wzmacniających funkcjonowanie systemu rodzinnego, z uwzględnieniem specyfiki potrzeb dzieci z niepełnosprawnością, 132 rodziny zostały objęte specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością. Formuła usługi udostępniała rodzicom możliwość przejęcia czasowej pieczy nad dzieckiem przez profesjonalistę realizującego usługę (*zob. szerzej rozdział 8.2*). Również tego rodzaju pomoc była możliwa w przypadku realizacji usługi asystenta rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością – w 2021 roku zrealizowano 5 349,76 godzin usługi (*zob. szerzej rozdział 9.1*).

W ramach zapewniania możliwie pełnego dostępu do świadczeń i usług wspierających socjoekonomiczne funkcjonowanie rodziny, 2 065 rodzin z dziećmi skorzystało z pomocy w formie zasiłków okresowych, celowych i celowych specjalnych, 809 uczniów zostało objętych wsparciem w postaci stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego (*zob. szerzej rozdział 17.1, 17.2*), a pomocą w zakresie dożywania 2 644 dzieci (*zob. szerzej rozdział 16.2*).

W celu wsparcia rodziny w procesie wychowawczym, w 2021 roku prowadzono 32 placówki wsparcia dziennego (*zob. szerzej pkt. 12.3*), a tworzeniu warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałaniu uzależnieniom oraz przemocy rówieśniczej służyła również specjalistyczna praca socjalna prowadzona w formule streetworkingu, z której skorzystało 94 dzieci i młodzieży (*zob. szerzej rozdział 4.1.1.2*).

12.1 Usługa asystenta rodziny

W 2021 r. z asystenturą rodzinną zostało objętych 589 rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze i różnorodne kryzysy życia rodzinnego, w tym 6 rodzin skorzystało z tej formy pomocy w ramach ustawy „Za Życiem”. W przypadku 141 rodzin usługa została zakończona ze względu na osiągnięcie zakładanych celów.

Asystenci rodziny realizują zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Asystentura rodzinna stanowi cenną pomoc dla całej rodziny w procesie przezwyciężania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych. Asystenci pomagają także tym

rodzicom, którzy dążą do powrotu swoich dzieci pod ich bezpośrednią opiekę. Wspierają i koordynują różnorodne usługi dedykowane kobietom w ciąży, szczególnie w przypadku ciąży powikłanej, rodzinom dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie, nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą ich zdrowiu i życiu, powstałe w prenatalnym okresie rozwoju dziecka albo w czasie porodu. Ze względu na stan epidemii, w podejmowanych działaniach asystenci rodziny zwracali uwagę na bezpieczeństwo zdrowotne członków rodzin, kondycję psychiczną dzieci, wprowadzając elementy psychoedukacji adekwatne do specyfiki sytuacji, jej wpływu na funkcjonowanie dzieci/młodzieży. W celu poznania opinii na temat asystentury rodzinnej, stopnia satysfakcji odbiorców usługi, w 2021 r. rozpoczęto badanie ankietowe o charakterze jakościowym. Konstrukcja kwestionariusza ankiety uwzględnia ocenę realizacji asystentury z perspektywy doświadczeń związanych ze stanem epidemii i okresami społecznej izolacji. Badanie jest adresowane do rodzin, które współpracują/współpracowały z asystentem rodziny minimum 12 miesięcy.

W celu zachowania ciągłości, stabilności w realizacji usługi, asystenci rodziny zatrudniani są wyłącznie na podstawie umowy o pracę. W 2021 r. usługę świadczyło 30 asystentów, a jej realizacja była współfinansowana w ramach: projektu współfinansowanego ze środków europejskich pn. „Zawsze Rodzina”, programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Program asystent rodziny na rok 2021”. Łącznie wydatkowano na ten cel 2 291 277,94 zł.

12.2 Usługa „Pomoc w domu”

Usługa „Pomoc w domu” dedykowana jest opiekunom osób z orzeczoną znacznym stopniem niepełnosprawności oraz rodzinom, w których wychowywane jest dziecko z niepełnosprawnością charakteryzującą się wskazaniami dotyczącymi konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Realizacja usługi wynika z Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, a jej celem, obok udzielania wsparcia rodzicom i opiekunom osób z niepełnosprawnością w realizacji codziennych obowiązków domowych, jest aktywizacja osób bezrobotnych wykonujących usługę w ramach prac społecznie użytecznych.

W 2021 r. usługa została zrealizowana w łącznym wymiarze 639 godzin. Z pomocy skorzystały 3 rodziny, w tym 2 z dziećmi do lat 18. Usługę wykonywało 4 uczestników Klubu Integracji Społecznej w ramach prac społecznie użytecznych. Koszt realizacji zadania wyniósł 5 691,00 zł.

12.3 Placówki wsparcia dziennego

Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jedną z form wsparcia rodziny jest objęcie dziecka opieką w placówce wsparcia dziennego. Placówki prowadzone są w formie opiekuńczej, specjalistycznej oraz w formie pracy podwórkowej. Placówki wsparcia dziennego zapewniają opiekę i wychowanie, a także pomoc w nauce oraz organizację czasu wolnego w formie zapewniającej rozwój dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zabawę, zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań. Placówki prowadzone w formie specjalistycznej organizują również zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, a także terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię. Z kolei placówki prowadzone w formie pracy podwórkowej realizują działania animacyjne i socjoterapeutyczne. Placówki wsparcia dziennego współpracują z rodzicami i opiekunami dziecka oraz placówkami oświatowymi. Pobyt w placówkach wsparcia dziennego jest nieodpłatny i dobrowolny, poza sytuacjami, gdy dziecko zostanie skierowane do placówki

przez sąd rodzinny. Placówki funkcjonują przez cały rok, we wszystkie dni robocze, a w okresie wakacyjnym i ferii zimowych organizują dla swoich wychowanków również wypoczynek, bardzo często w formie wyjazdów kolonijnych oraz obozów sportowych.

W 2021 r. funkcjonowały łącznie 32 placówki wsparcia dziennego prowadzone przez organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków.

Charakterystyka placówek wsparcia dziennego prowadzonych na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków

Lp.	Typ placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających	Środki finansowe wydatkowane na realizację zadania
1.	Placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej	24	927	1 459	4 105 536,24 zł
2.	Placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej	5	950	1 257	5 134 138,18 zł
3.	Placówki wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej	3	120	428	633 840,57 zł
Suma		32	1 997	3 144	9 873 514,99 zł

Ponadto w 2021 roku zgodnie z art. 19 i art. 20 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w oparciu o zezwolenie wydane przez Prezydenta Miasta Krakowa, prowadzonych było 19 placówek wsparcia dziennego. Jedna organizacja prowadziła 18 placówek wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej, zapewniających 270 miejsc (15 miejsc każda placówka). Również jedna organizacja prowadziła placówkę wsparcia dziennego w formie opiekuńczo – specjalistycznej, zapewniającej 30 miejsc.

W związku z wystąpieniem stanu epidemii, placówki wsparcia dziennego w okresie do 12 lutego 2021 roku miały możliwość realizacji zadań wyłącznie z wykorzystaniem metod i technik porozumienia się na odległość. W tym celu utrzymywały z dziećmi i rodzicami kontakt telefoniczny oraz za pośrednictwem komunikatorów internetowych. Prowadzone były spotkania, warsztaty, zajęcia z wykorzystaniem narzędzi zdalnej komunikacji, mające zapewnić pomoc w nauce, rozwijanie zainteresowań, a także aktywizację wychowanków placówek.

12.4 Poradnictwo

12.4.1 Poradnictwo psychologiczne realizowane przez MOPS

Poradnictwo psychologiczne dla mieszkańców Krakowa realizowane było przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w Filiach Ośrodka. Poradnictwo jest ogólnodostępne, świadczone bez względu na dochód oraz bez rejonizacji, obejmuje wsparcie psychologiczne. Poradnictwo świadczone jest dla osób, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

W roku 2021 poradnictwem specjalistycznym objęto w sumie 126 osób. Udzielono łącznie 1 357 porad.

Najwięcej porad udzielono z zakresu:

- zdrowia psychicznego i zaburzeń psychicznych – 444 porad, w tym 433 porad dotyczące dorosłych oraz 11 dotyczących dzieci,
- rozwiązywania problemów rodzinnych – 312 porad,
- funkcjonowania społecznego poza rodziną – 354 porad,
- problemów dotyczących przemocy w rodzinie – 77 porad,
- rozwiązywania problemów wychowawczych – 35 porad,
- uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych – 19 porad.

12.4.2 Poradnictwo i terapia rodzin realizowane przez ośrodki poradnictwa i terapii prowadzone na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków

Ośrodki poradnictwa i terapii realizują działania diagnostyczne, terapeutyczne oraz z zakresu poradnictwa specjalistycznego, w szczególności pomocy psychologicznej, dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków. Usługi są świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Działania prowadzone przez ośrodki służą przede wszystkim wzmocnieniu samodzielności oraz kompetencji rodzin i osób.

W 2021 roku zadanie poradnictwa i terapii rodzin było realizowane na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków w 4 ośrodkach prowadzonych przez 2 organizacje pozarządowe tj. Stowarzyszenie SIEMACHA (3 ośrodki) i Stowarzyszenie Dobrej Nadziei (1 ośrodek). Dodatkowo usługi poradnictwa i terapii jako zadanie zleczone pn. Usługi wzmacniające lub odbudowujące naturalny system wsparcia, tj. rodzinę, w ramach projektu Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie świadczyło również:

- w okresie styczeń – lipiec 2021 r. Polskie Towarzystwo Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu
- w okresie październik – grudzień 2021 r. Stowarzyszenie Dobrej Nadziei (*szerzej zob. rozdział nr 13*).

Działania Ośrodków skoncentrowane były na rozwiązywaniu problemów, z jakimi zmagają się osoby i rodziny. Należą do nich: bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, zaburzenia zachowania i trudności adaptacyjne osób nieletnich. Zakres świadczonych usług w ośrodkach poradnictwa i terapii obejmował: diagnozę i jej weryfikację, świadczenie terapii indywidualnej, terapii rodzinnej i terapii grupowej oraz poradnictwa. Działania te prowadziły do wzmocnienia samodzielności i kompetencji rodzin oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym tak, aby były w stanie adekwatnie i skutecznie pełnić swoje role społeczne.

W 2021 roku z pomocy ośrodków skorzystało 1 088 osób. W ośrodkach przeprowadzono 1 631 diagnoz, 10 210 spotkań terapeutycznych (indywidualne, rodzinne, grupowe) oraz 2 061 usług poradnictwa. W 2021 roku na realizację zadania wydatkowano 1 839 660,39 zł.

13. Projekt „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020 MOPS realizuje w terminie od 1 maja 2019 r. do 30 kwietnia 2022 r. projekt pn. „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”, współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wartość dotacji ze środków Unii Europejskiej w latach 2019–2022 wyniesie 8 857 453,20 zł, co stanowi 85% wartości całego projektu. Całkowita wartość projektu to 10 420 533,18 zł.

Projekt skierowany jest do osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (oraz do ich otoczenia), które zamieszkują na terenie Gminy Miejskiej Kraków, ukończyły 15 lat, a ich wiodącymi problemami są bezdomność, niepełnosprawność, bezrobocie, utrudnienia w pełnieniu roli rodzica ze względu na zaburzenia psychiczne, niepełnosprawność intelektualną lub uzależnienia, niewystarczające kompetencje społeczne i/lub wychowawcze osób/rodzin, w tym rodzin biologicznych, zastępczych, wychowanków pieczy zastępczej.

Celem projektu jest poprawa funkcjonowania społecznego i przybliżenie do rynku pracy osób ze szczególnymi deficytami psychicznymi, społecznymi, zawodowymi, zamieszkałych w Krakowie. Wsparcie w ramach projektu udzielane jest na podstawie zindywidualizowanej

diagnozy także w przypadku uczestników, których sytuacja wskazuje na bardzo ograniczone szanse na powrót na otwarty rynek pracy i uzyskanie zatrudnienia.

Realizowane w ramach projektu „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie” usługi zlecono w 2019 r. w trybie otwartych konkursów ofert na realizację następujących zadań publicznych, które kontynuowane będą w latach 2021–2022:

- Świadczenie usługi asystenta osoby bezdomnej – zadanie realizowane przez organizację pozarządową od 1 maja 2019 r. do 30 kwietnia 2022 r. W ramach zadania w 2021 r. pomocą objęto 24 uczestników projektu. Na realizację zadania wydatkowano 48 194,28 zł.
- Świadczenie usługi indywidualnego treningu kompetencji i umiejętności społecznych dla osób niepełnosprawnych, z zakresu pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób – na realizację zadania z dotacji w roku 2021 wydatkowano 396 857,60 zł. W ramach zadania pomocą objęto 97 uczestników projektu.
- Świadczenie specjalistycznych usług wspierania rodziny, w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – zadanie realizowane przez organizację pozarządową w ramach dwóch odrębnych umów: w ramach pierwszej zawartej na okres od 1 sierpnia 2019 r. do 30 kwietnia 2022 r. – na realizację zadania w roku 2021 z dotacji wydatkowano 113 007,68 zł, w ramach drugiej umowy zawartej na okres od 1 grudnia 2020 r. do 30 kwietnia 2022 r. – na realizację zadania w roku 2021 wydatkowano 38 632,60 zł. Obie umowy rozwiązano z dniem 18 maja 2021 r. Następnie zawarto z kolejną organizacją pozarządową umowę od 12 lipca 2021 r. do 30 kwietnia 2022 r. Na realizację zadania w 2021 r. z dotacji wydatkowano 108 053,44 zł. W ramach zadania w 2021 r. pomocą objęto 79 uczestników projektu.
- Świadczenie usług wzmacniających lub odbudowujących naturalny system wsparcia, tj. rodzinę, w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – zadanie zlecone organizacji pozarządowej w ramach pierwszej umowy w okresie od 1 września 2019 r. do 30 kwietnia 2022 r., którą rozwiązano 12 lipca 2021 r. Na realizację usług w 2021 r. wydatkowano z dotacji 110 637,24 zł. Następnie zawarto umowę z kolejną organizacją pozarządową na okres od 18 października 2021 r. do 30 kwietnia 2022 r. Na realizację zadania w 2021 r. z dotacji wydatkowano 59 940 zł. W ramach zadania w 2021 r. pomocą objęto 211 uczestników projektu.

Ponadto realizowane są usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym, wdrażane z wykorzystaniem podmiotu wyspecjalizowanego w zakresie aktywizacji zawodowej – Klubu Integracji Społecznej będącego w strukturach MOPS. W 2021 r. zrealizowano usługi: doradztwa zawodowego dla 63 uczestników, trenera zatrudnienia wspieranego dla 57 uczestników, kursy kwalifikacyjne (wózek widłowy – łącznie 10 uczestników) oraz zatrudnienie subsydiowane realizowane przez 51 uczestników. W ramach zadania usługami o charakterze zawodowym w 2021 r. objęto łącznie 64 uczestników projektu. Na realizację zadania w 2021 r. z dotacji wydatkowano 1 021 160,45 zł.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. wsparciem zostało objętych łącznie 494 uczestników z 5 grup:

- osoby bezdomne – 24 uczestników,
- osoby niepełnosprawne w wieku aktywności zawodowej, ze względu na stan zdrowia doświadczające ograniczeń w codziennej aktywności i samodzielności – 97 uczestników,
- osoby bez pracy – 63 uczestników,
- rodziny z dziećmi do 18 roku życia wymagające wsparcia w związku z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością intelektualną lub uzależnieniami rodzica/ów – 83 uczestników,

- osoby/rodziny, w tym rodziny biologiczne i zastępcze, wychowankowie korzystający z pieczy zastępczej lub ją opuszczający – 227 uczestników.

Łączna kwota środków przeznaczonych na realizację projektu w 2021 r. wyniosła 3 889 336,34 zł, z czego na zadania realizowane przez MOPS wydatkowano 3 014 013,50 zł oraz na zadania zlecone podmiotom niepublicznym wydatkowano 875 322,84 zł.

14. Projekt „Zawsze rodzina”

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020 MOPS realizuje w terminie od 1 października 2020 r. do 30 czerwca 2023 r. projekt pn. „Zawsze rodzina”, współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Projekt kierowany jest do dzieci i młodzieży oraz ich rodzin, zamieszkujących województwo małopolskie, dotkniętych kryzysem, zagrożonych dysfunkcją lub przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo–wychowawczych, w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu.

Głównym założeniem projektu jest zwiększenie na obszarze Gminy Miejskiej Kraków dostępności do usług społecznych, które zapewniają specjalistyczne wsparcie dla powyższej grupy docelowej, a także wsparcie systemu pieczy zastępczej poprzez kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka, jak również doskonalenie osób już sprawujących pieczę zastępczą.

W ramach zadania w 2021 r. dla uczestników projektu realizowano usługi:

- asystenta rodziny, z którego wsparcia skorzystało 223 rodziny,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z niepełnosprawnością oraz ich rodzin – z których skorzystało 116 rodzin. Realizacja zadania została zlecona organizacji pozarządowej od 14 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2023 r. Na realizację zadania z dotacji wydatkowano 732 021,43 zł (*również zob. rozdział nr 8.2*),
- doskonalenie osób pełniących funkcję rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, tj. szkolenia stacjonarne, z których skorzystało 82 osoby, warsztaty wyjazdowe, w których uczestniczyło 124 osoby, superwizja, którą objęto 28 osób oraz konsultacje psychologiczne, których udzielono 28 osobom,
- szkolenia dla kandydatów chcących sprawować rodzinną pieczę uczestniczyło 23 kandydatów. Spośród osób, które w 2021 r. ukończyły szkolenie 10 uzyskało wpis do Rejestru osób zakwalifikowanych do pełnienia lub pełniących pieczę zastępczą, a jedna rodzina sprawuje pieczę zastępczą nad powierzonym jej dzieckiem.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. wsparciem zostało objętych łącznie 1 362 uczestników z 4 grup:

- dzieci i młodzież do 18 roku życia oraz ich rodziny przeżywające trudności opiekuńczo – 756 uczestników,
- dzieci i młodzież do 18 roku życia z niepełnosprawnością oraz ich rodziny – 417 uczestników,
- osoby pełniące funkcję rodzin zastępczych i prowadzące rodzinne domy dziecka – 166 osób,
- kandydaci do pełnienia funkcji rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka – 23 osoby.

Całkowita wartość projektu wynosi 7 733 550,71 zł, z czego na zadania realizowane przez MOPS w 2021 r. wydatkowano 1 980 266,13 zł oraz na zadania zlecone podmiotom niepublicznym wydatkowano 732 021,43 zł. Łączna kwota środków przeznaczonych na realizację projektu w 2021 r. wyniosła 2 712 287,56 zł.

15. Projekt „Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Kraków Południe”

W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, oś priorytetowa IV Innowacje społeczne Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizuje w terminie od dnia 1 czerwca 2021 r. do dnia 31 sierpnia 2023 roku projekt „Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Kraków Południe” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Liderem projektu jest Szpital Kliniczny im. dr Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie, a partnerami Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie oraz Wydział Edukacji Urzędu Miasta Krakowa.

Projekt kierowany jest do dzieci i młodzieży do 21 roku życia doświadczających kryzysów psychicznych, zaburzeń i chorób psychicznych z dzielnic VIII-Dębniki, IX- agiewniki - Borek Fałęcki oraz X – Swoszowice w podziale na 3 kategorie:

- dzieci poniżej 7 roku życia,
- dzieci i młodzież objętą obowiązkiem szkolnym nauki (od 7 – 18 lat),
- uczniów szkół ponadpodstawowych (maksymalnie do ukończenia 21 roku życia).

Założono, że z Centrum skorzysta łącznie 1 052 osób.

W październiku 2021 r. w ramach projektu zostało uruchomione Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży (ŚCZP DiM) czynne od poniedziałku od piątku w godzinach 8:00 20:00. W Centrum są świadczone są usługi medyczne, wsparcie terapeutyczne i psychologiczne, społeczne oraz działania profilaktyczne.

Zgłoszenie do Centrum następuje przez infolinię prowadzi MOPS w Krakowie. Zespół Infolinii dokonuje kwalifikacji zgłaszających się osób pod kątem możliwości uczestnictwa w projekcie (wymogi formalne), zbiera informacje o trudnościach i problemach zgłaszającego i przekazuje komplet danych do Zespołu Pierwszego Kontakt (ZPK) w celu uruchomienia wsparcia. W ramach zadania w 2021 r. przyjęto 173 zgłoszenia.

Całkowita wartość projektu wynosi 13 302 409,81 zł. Kwota przeznaczona na dofinansowanie działań MOPS w Krakowie na lata 2021-2023 wynosi 722 925 zł, z czego na zadania realizowane przez MOPS w 2021 r. wydatkowano 121 713,57 zł.

16. Świadczenia z pomocy społecznej

16.1 Podstawowe świadczenia finansowe: zasiłek stały, okresowy i celowy

Poniższe dane nie obejmują wsparcia na rzecz osób bezdomnych – dane dotyczące świadczeń pieniężnych przyznawanych osobom bezdomnym znajdują się w rozdziale nr 18.13.

W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb osób i rodzin, MOPS udzielał wsparcia finansowego poprzez następujące świadczenia:

- 1) Zasiłek stały – wypłacono dla 2 719 osób, na łączną kwotę 14 685 255,62 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 5 401 zł; w 2021 roku zasiłki stałe były finansowane z budżetu państwa.
- 2) Zasiłek okresowy – wypłacono dla 4 769 gospodarstw domowych, w których funkcjonowały 8 334 osoby, na łączną kwotę 11 886 207,77 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 2 492 zł; zasiłek w wysokości do 50% różnicy pomiędzy kryterium dochodowym a dochodem osoby/rodziny jest finansowany z budżetu państwa (część obligatoryjna) – wydatkowano kwotę 7 774 802,68 zł; pozostała część jest finansowana ze środków własnych gminy (część gminna) – wydatkowano kwotę 4 111 405,09 zł.

- 3) Składki na ubezpieczenie zdrowotne – opłacono składki dla 2 377 osób, na łączną kwotę 1 250 552,63 zł; średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 526 zł; w 2021 r. zadanie to było finansowane w 100% z budżetu państwa.
- 4) Zasiłki celowe i celowe specjalne – w łącznej kwocie 7 596 508,68 zł, zasiłki wypłacono dla 6 406 gospodarstw domowych; średnia wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1 186 zł.
- a) Zasiłki celowe – dla osób i rodzin, których dochód nie przekracza kryterium ustawowego, wypłacono m.in. z przeznaczeniem na:
- zakup leków dla 1 514 gospodarstw domowych na łączną kwotę 619 183 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 409 zł,
 - opłaty mieszkaniowe (media) dla 1 768 gospodarstw domowych na łączną kwotę 995 379 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 563 zł,
 - opłaty czynszowe dla 1 120 gospodarstw domowych na łączną kwotę 963 072 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 860 zł,
 - zakup odzieży dla 1 101 gospodarstw domowych na łączną kwotę 180 661 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 164 zł,
 - zakup obuwia dla 1 023 gospodarstw domowych na łączną kwotę 140 130 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 137 zł,
 - ogrzewanie dla 5 gospodarstw domowych na łączną kwotę 2 660 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 532 zł,
 - zadłużenie czynszowe dla 9 gospodarstw domowych na łączną kwotę 7 662 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1 069 zł,
 - zaspokojenie innych potrzeb dla 2 534 gospodarstw domowych na łączną kwotę 776 174 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 305 zł.
- b) Zasiłki celowe specjalne – wypłacono m.in. z przeznaczeniem na:
- zakup leków dla 1 608 gospodarstw domowych na łączną kwotę 772 230 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 480 zł,
 - opłaty mieszkaniowe (media) dla 1 589 gospodarstw domowych na łączną kwotę 845 352 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 532 zł,
 - opłaty czynszowe dla 1 311 gospodarstw domowych na łączną kwotę 1 071 696 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 805 zł,
 - zakup odzieży dla 783 gospodarstw domowych na łączną kwotę 130 184 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 166 zł,
 - zakup obuwia dla 698 gospodarstw domowych na łączną kwotę 98 615 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 141 zł,
 - ogrzewanie dla 324 gospodarstw domowych na łączną kwotę 268 949 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 830 zł,
 - zadłużenie czynszowe dla 9 gospodarstw domowych na łączną kwotę 10 162 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1 129 zł,
 - zaspokojenie innych potrzeb dla 1 925 gospodarstw domowych na łączną kwotę 489 693 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 254 zł.

16.2 Udzielanie świadczeń w związku ze zdarzeniami mającymi znamiona klęski żywiołowej

MOPS udzielał też pomocy w związku ze szkodami powstałymi w wyniku wystąpienia w sierpniu 2021 r. zdarzeń mających znamiona klęski żywiołowej wynikających z intensywnych opadów deszczu na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Pomocy udzielono 152 rodzinom, na łączną kwotę 779 523,87 zł. Pomoc została udzielona w dwóch formach tj. pomocy doraźnej do 6 tys z przeznaczeniem na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych

takich jak m.in. osuszanie i odgrzybianie zalanych pomieszczeń, dofinansowanie do zakupu zniszczonych sprzętów AGD, pieców CO, remontów zalanych pomieszczeń itp. Zadanie finansowane było ze środków otrzymanych z budżetu Państwa. Dwóm rodzinom udzielono pomocy na remont i odbudowę domu w związku ze zniszczeniami budynków przekraczających 5 %

Do udzielenia pomocy niezbędne było oszacowanie strat, którym zajmowali się członkowie Komisji, w której brali udział pracownicy socjalni MOPS, pracownicy Działu Gospodarczego MOPS oraz przedstawiciel Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Krakowie.

16.3 Pomoc w zakresie dożywiania

16.3.1 Program osłonowy dotyczący udzielania mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków pomocy w zakresie dożywiania

Ważnym elementem wsparcia finansowego osób i rodzin w środowisku lokalnym, z uwagi na skalę jego realizacji, jest Program osłonowy dotyczący udzielania mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków pomocy w zakresie dożywiania. Uchwała Nr XCV/1425/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie przyjęcia programu osłonowego powstała w oparciu o uchwałę Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego Programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020. 15 października 2018 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023, który od 1 stycznia 2019 r. zastąpił dotychczas obowiązujący Program.

Uchwała Rady Ministrów dopuszcza udzielenie pomocy w formie posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłku, jeżeli dochód na osobę nie przekracza kwoty 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej, tj. dla osoby samotnie gospodarującej 1 051,50 zł, a w przypadku rodziny 792 zł.

Gmina Miejska Kraków, na podstawie uchwały Rady Miasta Krakowa, zwiększyła dostęp do pomocy w formie posiłków poprzez podniesienie odpowiednio górnej granicy kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania wsparcia. Osoby i rodziny, których dochód lub dochód na osobę w rodzinie przekraczał 150%, a jednocześnie nie przekraczał 200% kryterium dochodowego, tj. odpowiednio kwoty 1 402 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1 056 zł dla osoby w rodzinie, pomoc w formie posiłku otrzymywały za odpłatnością w wysokości 25% kosztu posiłku. W przypadku dzieci i uczniów korzystających ze zbiorowego żywienia w placówkach edukacyjnych, kryterium dochodowe uprawniające do nieodpłatnych posiłków zostało podniesione do 200%, tj. dla osoby samotnie gospodarującej 1 402 zł, a dla osoby w rodzinie 1 056 zł. Natomiast uczniowie, których dochód lub dochód na osobę w rodzinie był wyższy niż 200%, a nie przekroczył 250% kryterium, tj. dla osoby samotnie gospodarującej 1 752,50 zł, a dla osoby w rodzinie 1 320 zł, mogli zostać objęci pomocą w formie posiłku pod warunkiem zwrotu 50% kosztów świadczenia.

Ponadto, na podstawie paragrafu 8 uchwały Rady Miasta Krakowa, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyrażało chęć zjedzenia posiłku, dyrektor szkoły lub przedszkola mógł udzielić pomocy w formie posiłku, informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka, o udzieleniu pomocy. Pomoc przyznawana była bez konieczności ustalania sytuacji materialnej rodziny ucznia. W oparciu o wskazany paragraf uchwały Rady Miasta Krakowa pomocy w formie posiłku udzielano w 149 placówkach. Skorzystało z niej 564 uczniów. Koszt posiłków przyznanych na podstawie decyzji dyrektorów szkół wyniósł 396 292,23 zł.

W 2021 roku pomocą w formie posiłku objęto ogółem 4 906 osób na kwotę 6 379 809,19 zł (z czego w planie finansowym Miejskiego Dziennego Domu Pomocy

Społecznej ujęto 564 945,10 zł), natomiast pomocą w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku objęto 11 112 osób na kwotę 16 305 282,80 zł.

W 2021 r. ze względu na obowiązujący stan epidemii i ograniczenia w funkcjonowaniu m.in. placówek oświatowych i opiekuńczych oraz gastronomicznych, z posiłków skorzystała mniejsza liczba osób. W przypadku dzieci i uczniów za okres, w którym nie funkcjonowały stołówki szkolne lub dziecko nie mogło skorzystać z posiłków, wypłacane były zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności. W przypadku posiłków wydawanych w lokalach gastronomicznych finansowano dodatkowo koszty opakowań jednorazowych, w szczególności dla osób bezdomnych, na które wydatkowano kwotę 133 391,90 zł.

16.3.2 Współpraca z organizacjami dystrybuującymi żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (FEAD)

W 2021 r. MOPS współpracował z Bankiem Żywności, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej oraz Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Organizacje dystrybuowały żywność w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Zgodnie z wytycznymi Instytucji Zarządzającej ośrodek kwalifikował osoby i rodziny do uzyskania pomocy biorąc pod uwagę ich sytuację osobistą, a w szczególności posiadany dochód. Pomoc żywnościowa w ramach FEAD przyczyniła się do poszerzenia zakresu wsparcia dla osób i rodzin znajdujących w trudnej sytuacji finansowej. Rodziny otrzymywały cyklicznie paczki żywnościowe, w których znajdowały się następujące produkty: artykuły warzywne i owocowe (groszek z marchewką, fasola biała, koncentrat pomidorowy, buraczki, powidła śliwkowe, sok jabłkowy), artykuły skrobiowe (makaron jajeczny, makaron kukurydziany bezglutenowy, ryż, kasza gryczana, herbatniki maślane), artykuły mleczne (mleko UHT, ser), artykuły mięsne i rybne (szynka drobiowa, paszтет wieprzowy, filet z makreli), cukier biały, tłuszcze – olej rzepakowy, dania główne (gołąbki w sosie pomidorowym). Ponadto osoby uczestniczyły w różnego typu warsztatach kulinarno – żywieniowych dotyczących edukacji ekonomicznej i przeciwdziałania marnowania żywności. W 2021 r. w okresie od stycznia do października realizowany był Podprogram 2020, natomiast rozpoczęcie realizacji Podprogramu 2021 zostało opóźnione i przesunięte na styczeń/luty 2022 roku. W okresie listopad – grudzień 2021 podmioty dystrybuujące żywność przekazywały głównie artykuły spożywcze z krótkim terminem przydatności do spożycia oraz pozyskane od darczyńców.

W związku z koniecznością dostarczania żywności do miejsc zamieszkania, dodatkowo na zlecenie GMK, realizowane było przez Bank Żywności zadanie publiczne, polegające na dostarczaniu żywności potrzebującym mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków, w tym osobom przebywającym na kwarantannie, w izolacji oraz osobom niesamodzielnym.

W okresie trwania pandemii Bank Żywności dowoził do osób przebywających w kwarantannie lub objętych izolacją domową, paczki z żywnością bezpośrednio do miejsc zamieszkania tych osób. Paczki były dostarczane przez pracowników i wolontariuszy Banku Żywności lub pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Łącznie w 2021 r. organizacje dystrybuujące żywność przekazały 1 096 523,28 kg żywności do blisko 12 500 osób. Na zadanie obejmujące redystrybucję żywności wydatkowano 250 000 zł. Natomiast na realizację zadania przez Bank Żywności, polegającego na dostarczaniu żywności potrzebującym mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków, w tym osobom przebywającym na kwarantannie, w izolacji oraz osobom niesamodzielnym, dodatkowo wydatkowano w 2021 r. kwotę 60 000 zł.

16.3.3 Pomoc w zakresie dożywiania poza programem osłonowym

Gospodarstwom domowym nieobjętym programem osłonowym w ramach dożywiania z powodu przekroczenia kryterium dochodowego oraz gospodarstwom objętym programem, a wymagającym dodatkowego wsparcia, MOPS udzielał pomocy finansowej w formie zasiłku na zakup żywności lub posiłku poza programem osłonowym. Pomocą objęto 1 829 gospodarstw domowych na łączną kwotę 756 723,92 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 429 zł.

16.3.4 Zapewnienie posiłku osobom potrzebującym w ramach wspierania działalności charytatywnej

W ramach wsparcia realizacji zadania z zakresu działalności charytatywnej, polegającego na prowadzeniu kuchni w zasobach lokalowych oferenta na terenie Gminy Miejskiej Kraków, w 2021 r. Gmina dofinansowywała 4 kuchnie, wydające około 900 posiłków dziennie.

W 2021 r. liczba osób, które skorzystały z tego typu pomocy wyniosła około 2 700, przy czym liczba jest zaniżona, ponieważ jedna z największych kuchni, aby ograniczyć czas kontaktu z klientami, a co za tym idzie zminimalizować ryzyko zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2, zrezygnowała czasowo z prowadzenia ewidencji osób korzystających z posiłku. Wszystkie kuchnie ewidencjonowały liczbę wydawanych porcji. Łączna liczba wydanych posiłków w 2021 r. wyniosła 245 623. Łączna kwota dotacji wydatkowana na realizację zadania wyniosła 157 600 zł.

16.4 Lokalny Program Osłonowy dla osób, które poniosły zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych

W 2021 r. MOPS kontynuował realizację Lokalnego Programu Osłonowego dla osób, które ponoszą zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych. Pomoc w ramach Programu przyznawana jest począwszy od 1 stycznia 2014 r., początkowo w oparciu o przepisy uchwały Nr XC/1354/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 20 listopada 2013 r., a następnie od dnia 14 sierpnia 2015 r. na podstawie uchwały Nr XVIII/317/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 czerwca 2015 r. przyjmującej Lokalny Program Osłonowy w nowym brzmieniu. Realizacja Programu stanowi także wypełnienie zadań wynikających z uchwały w sprawie kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w celu poprawy stanu jakości powietrza (uchwała Nr LXXXIII/1274/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 września 2013 r., która przewiduje m.in. przygotowanie i realizację socjalnego pakietu osłonowego dla osób, które zakaz palenia węglem może dotknąć finansowo). Realizacja Lokalnego Programu Osłonowego, zgodnie z treścią obowiązującej uchwały Rady Miasta Krakowa, została przewidziana do 2022 r.

W ramach Lokalnego Programu Osłonowego, na podstawie decyzji administracyjnej, przyznaje się świadczenie pieniężne w postaci zasiłku celowego, określające wysokość pomocy i sposób jej realizacji. Pomoc przyznawana jest na dany rok kalendarzowy. W trakcie postępowania administracyjnego ustala się sytuację osoby i rodziny na podstawie wniosku i załączanych do niego, bądź pozyskiwanych w toku postępowania, dokumentów. Dopuszczalna jest kontrola w lokalu, dokonywana przez Wydział ds. Jakości Powietrza UMK, celem ustalenia braku czynnych kotłowni i palenisk węglowych. Jedną z przesłanek do uzyskania pomocy w ramach Programu jest kryterium dochodowe, które w przypadku osoby samotnie gospodarującej nie może przekroczyć 200% kryterium dochodowego, o którym mowa

w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, a w przypadku rodziny 200% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej.

O pomoc mogą ubiegać się osoby i rodziny, które nie wcześniej niż przed dniem 14 września 2011 r. i nie później niż 10 października 2019 r. (w okresie obowiązywania Programu Ograniczania Niskiej Emisji dla Miasta Krakowa) dokonały trwałej zmiany systemu ogrzewania z ogrzewania opartego na paliwie stałym, na ogrzewanie gazowe, elektryczne, olejowe (lekki olej opałowy), bądź polegające na podłączeniu do miejskiej sieci ciepłowniczej. Beneficjenci Programu muszą wykazać zobowiązanie do regulowania opłat na rzecz dostawcy energii cieplnej służącej ogrzaniu lokalu oraz faktycznie zamieszkiwać w lokalu przed i po dokonaniu trwałej zmiany systemu ogrzewania.

W 2021 r. świadczenie wypłacono 735 rodzinom na łączną kwotę 1 645 880 zł. Średnia wysokość rocznej pomocy dla jednego gospodarstwa domowego wyniosła 2 240 zł.

Zapewnianie możliwości otrzymania wsparcia finansowego w ponoszeniu zwiększonych kosztów grzewczych związanych z trwałą zmianą systemu ogrzewania wpisuje się w działania mające na celu poprawę stanu jakości powietrza na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

16.5 Wsparcie rodzin romskich w ramach realizowanego zadania „Edukacja przedszkolna krakowskich dzieci romskich w 2021 roku”

W 2021 r. realizowane było zadanie pn. „Edukacja przedszkolna krakowskich dzieci romskich w 2021 r.”, w ramach którego pomocą zostało objętych 17 dzieci pochodzących z rodzin romskich, zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Podejmowane przez MOPS działania polegały na wspieraniu i promowaniu edukacji wczesnoszkolnej dzieci romskich poprzez udzielenie tym rodzinom pomocy na dofinansowanie zajęć edukacji przedszkolnej, w tym pokrywanie wydatków związanych z opłatami jednorazowymi, mediami i posiłkami. Rodziny romskie ubiegające się o pomoc w MOPS, otrzymały wsparcie finansowe na pokrycie wydatków związanych z uczęszczaniem dzieci do przedszkoli i do klas „0” szkół podstawowych. Na realizację zadania w 2021 r. przeznaczono kwotę w wysokości 26 000,00 zł, w tym 15 000,00 zł z otrzymanej z MSWiA dotacji.

W ramach zadania, polegającego na finansowaniu kosztów edukacji przedszkolnej dzieci romskich, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, przyznawał pomoc w formie zasiłków celowych oraz specjalnych zasiłków celowych, na pokrycie:

- opłat związanych z pobytem dzieci romskich w publicznych i niepublicznych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych znajdujących się na terenie Gminy Miejskiej Kraków,
- opłat za zajęcia dodatkowe, w przypadku gdy obowiązek płatności obciążał opiekuna dziecka romskiego,
- opłat jednorazowych, w przypadku gdy obowiązek płatności obciążał opiekuna dziecka romskiego,
- opłat za wyżywienie,
- innych opłat związanych z uczestnictwem dzieci romskich w przedszkolach oraz oddziałach przedszkolnych znajdujących się na terenie szkół podstawowych.

Wykonanie środków otrzymanych na realizację ww programu w ramach zawartego porozumienia Nr WZ-IV.3212.5.6.2021 z 28 lipca 2021 r. wynosi 100 % otrzymanej dotacji. Kserokopie dokumentów potwierdzających wydatki poniesione z dotacji zostały przekazane wraz ze sprawozdaniem – częściowym. Łącznie w 2021 r. wydatkowano na realizację zadania 26 000,00 zł, w tym 15 000,00 zł z otrzymanej dotacji i 11 000,00 zł ze środków własnych.

17. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

Pomoc materialna jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych. W 2021 r., na podstawie ustawy o systemie oświaty oraz uchwały nr LVIII/1238/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Kraków, MOPS realizował zadania polegające na przyznawaniu uczniom pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych.

17.1 Stypendia szkolne

O stypendium szkolne w Gminie Miejskiej Kraków może ubiegać się uczeń spełniający łącznie poniższe warunki:

- miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia nie jest większa niż kwota, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- miejscem zamieszkania ucznia jest Gmina Miejska Kraków.

Stypendium szkolne może być udzielane uczniom w formie:

- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą,
- pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym m.in. zakupu podręczników,
- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania,
- świadczenia pieniężnego, jeżeli organ przyznający stypendium uzna, że udzielenie stypendium w formach wymienionych powyżej nie jest możliwe lub celowe.

Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia, wynikająca z art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne w 2021 r. nie mogła być wyższa niż 528 zł.

Stypendium szkolne wypłacane było w terminach do dnia 30 czerwca – za okres od stycznia do czerwca 2021 r. oraz do dnia 31 grudnia – za okres od września do grudnia 2021 r.

W roku szkolnym 2020/2021 rozpatrzono 809 wniosków o przyznanie świadczenia. Na ich podstawie, w okresie od stycznia do czerwca 2021 r. z pomocy w formie stypendium szkolnego skorzystało 471 uczniów, w tym:

- 305 uczniów szkół podstawowych,
- 165 uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- 1 uczniów szkoły innego typu.

W roku szkolnym 2021/2022 rozpatrzono 686 wniosków o przyznanie świadczenia. W okresie od września do grudnia 2021 r. z pomocy w formie stypendium szkolnego skorzystało 582 uczniów, w tym:

- 385 uczniów szkół podstawowych,
- 195 uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- 2 uczeń szkoły innego typu.

Na wypłatę stypendiów szkolnych w 2021 r. przeznaczono kwotę 789 598,67 zł, w tym 145 387,62 zł ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

17.2 Zasiłek szkolny

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, tj. zdarzenia nagłego, nieprzewidywalnego, niezależnego od wnioskodawcy, które wywoła przynajmniej przejściową trudną sytuację materialną rodziny ucznia. O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia losowego uzasadniającego przyznanie świadczenia. Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego.

W 2021 r. do MOPS wpłynęły 43 wnioski o przyznanie zasiłku szkolnego, natomiast przyznano i wypłacono 45 zasiłków szkolnych, w tym:

- 26 zasiłków dla uczniów szkół podstawowych,
- 29 zasiłków dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

W 2021 r. na wypłatę zasiłków szkolnych przeznaczono kwotę 27 900 zł, w całości ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

17.3 Zasiłek losowy na cele edukacyjne

W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie wypłacił 5 zasiłków losowych, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 czerwca 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno – edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno – edukacyjnych w latach 2019-2021 (Dz.U 2019 poz. 1075).

Zasiłki zostały wypłacone rodzinom, które poniosły straty w wyniku zdarzeń mających znamiona klęski żywiołowej, które wystąpiły w Krakowie w dniach 5 i 6 sierpnia 2021 r. Łączna kwota wypłaconych zasiłków wyniosła 5 000 zł. Zadania zostało sfinansowane w całości ze środków z budżetu Państwa.

17.4 Rządowy Program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2020–2022 (W latach ubiegłych program funkcjonował pod nazwą „Wyprawka szkolna”)

W ramach Rządowego Programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w 2021 r. udzielano pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników oraz materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych do kształcenia ogólnego, w tym do kształcenia specjalnego lub do kształcenia w zawodach, wyłącznie dla uczniów niepełnosprawnych, którzy posiadali orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego i uczęszczali w roku szkolnym 2021/2022 do szkół ponadpodstawowych.

Wnioski o przyznanie pomocy na zakup podręczników i materiałów składane były w szkołach przez rodziców, opiekunów prawnych ucznia lub pełnoletnich uczniów. Po weryfikacji wniosków dyrektorzy szkół przekazali do MOPS listy uczniów zakwalifikowanych do objęcia pomocą w ramach Programu. Na podstawie tych list MOPS przekazał szkołom środki finansowe z przeznaczeniem na wypłatę świadczeń. W przypadku szkół prowadzonych przez podmioty inne niż Gmina Miejska Kraków wypłaty pomocy dokonywał, na podstawie posiadanego pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Krakowa, bezpośrednio MOPS. W ramach Programu uczniowie mogli ubiegać się o dofinansowanie wahające się, w zależności od typu szkoły i rodzaju niepełnosprawności, pomiędzy 225 zł a 445 zł. Ostateczna kwota dofinansowania była uzależniona od przedłożonych dokumentów

potwierdzających wydatki poniesione na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych.

Pomoc finansową w ramach programu przyznano łącznie dla 764 uczniów uczęszczających do 65 szkół na terenie Krakowa, w łącznej wysokości 227 517,58 zł.

18. Pomoc na rzecz osób bezdomnych

Szacuje się, że w ciągu roku w Krakowie przebywa około 2,3 tysiąca osób bezdomnych. W roku 2021 MOPS objął pomocą 1 882 gospodarstwa domowe osób bezdomnych (1 946 osób), w tym ze świadczeń skorzystało 1 660 rodzin (1 713 osób w rodzinach), natomiast 222 rodziny (227 osób) skorzystało z pomocy wyłącznie w formie pracy socjalnej lub innych zadań pracownika socjalnego, określonych w art. 119 ustawy o pomocy społecznej.

18.1 Zapewnienie usług związanych z zabezpieczaniem schronienia i noclegu osobom bezdomnym

18.1.1 Pomoc w formie schronienia realizowana jako zadanie z zakresu pomocy społecznej

Gmina Miejska Kraków w roku 2021 zlecała podmiotom niepublicznym prowadzenie 2 placówek zapewniających tymczasowe schronienie dla osób bezdomnych:

- 1) ***Schronisko z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Sołtysowskiej 13c w Krakowie*** – przeznaczone dla pełnoletnich bezdomnych kobiet oraz dzieci. Schronisko dysponuje 50 miejscami, w tym 44 miejscami schroniskowymi i 6 miejscami z usługami opiekuńczymi. W 2021 r. z placówki przy ul. Sołtysowskiej skorzystało 101 osób, w tym z usługami opiekuńczymi w ilości 8 miejsc. Na funkcjonowanie placówki w 2021 r. wydatkowano dotację w wysokości 900 000 zł.
- 2) ***Noclegownia i Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn, a następnie Noclegownia i Schronisko z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego 19a w Krakowie*** – przeznaczone dla pełnoletnich mężczyzn, bezdomnych lub czasowo pozbawionych schronienia. Do 30 czerwca 2021 r. placówka była prowadzona jako noclegownia i schronisko dla osób bezdomnych. Od 1 lipca 2021 r. funkcjonuje noclegownia i schronisko z usługami opiekuńczymi, zapewniające 180 miejsc, w tym 100 miejsc w części noclegowej i 80 miejsc w części schroniskowej, w tym 50 miejsc schroniskowych. W 2021 r. z pomocy schroniska z usługami opiekuńczymi skorzystało łącznie 160 osób (liczonych pojedynczo). Natomiast licząc wg. typów placówek z miejsc schroniskowych skorzystały 152 osoby, a z miejsc z usługami opiekuńczymi 31 osób. Z noclegowni skorzystało 463 osoby. W sytuacjach kryzysowych, w szczególności w okresie występowania niskich temperatur lub całorocznie w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia osoby bezdomnej, placówka przyjmuje osoby bezdomne ponad ustalony limit miejsc. W roku 2021 r. placówka udzieliła 5 461 dodatkowych osobonoclegów w ramach schroniska oraz 592 w ramach noclegowni. W placówce realizowany jest Program wspierania osób uzależnionych, finansowany w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. W ramach Programu w 2021 r. pomocą objęto 256 osób bezdomnych z problemem alkoholowym. Na bieżącą działalność placówki w roku 2021 wydatkowano dotację w wysokości 1 863 872 zł.

Dodatkowo Gmina Miejska Kraków wykupiła miejsca dla osób bezdomnych, dla których właściwą do udzielenia pomocy jest GMK, a przebywają poza terenem Krakowa:

- miejsca w Schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi „Betsaida”, Jankowice 38b w gminie Ożarów;

- miejsca w Schronisku dla osób bezdomnych Przemienienia Pańskiego, Jankowice 38 w gminie Ożarów.

W 2021 r. z miejsc w ww. schroniskach skorzystały 3 osoby, w tym 2 osoby skorzystały z miejsc ze schroniska z usługami opiekuńczymi. Łączne koszty pobytu osób w w/w schroniskach wyniosły 70 154,84 zł.

Ponadto MOPS prowadził w 2021 r. dwie Ogrzewalnie dla Bezdomnych Mężczyzn (budynek A i budynek B) przy ul. Księcia Józefa 52 w Krakowie. W okresie styczeń – kwiecień 2021 r. funkcjonowała jedna ogrzewalnia zapewniająca 40 miejsc, natomiast od października 2021 r. zostały uruchomione 2 ogrzewalnie zapewniające łącznie 78 miejsc. W okresie występowania niskich temperatur uruchamiano również dodatkowe miejsca interwencyjne. W 2021 r. z ogrzewalni – Budynek A, skorzystało 56 osób, a z ogrzewalni – budynek B, 436 osób. Koszty prowadzenia placówek w 2021 r. wyniosły 605 024,34 zł.

18.1.2 Pomoc w formie schronienia realizowana w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym

Gmina Miejska Kraków wspiera organizacje pozarządowe, które w ramach działalności charytatywnej prowadzą placówki zapewniające noclegi osobom bezdomnym. W ramach tej działalności w 2021 r. funkcjonowały 4 placówki wspierające osoby bezdomne, które udzieliły schronienia 539 osobom. Wsparcie w łącznej wysokości 532 000 zł otrzymały:

- 1) ***Chrześcijański Ośrodek Pomocy Bezdomnym „Dom Łazarza” przy ul. Nowogródzkiej 8 w Krakowie*** – ośrodek całodobowego pobytu, zapewniający 35 miejsc noclegowych. W 2021 r. placówka udzieliła schronienia 85 osobom bezdomnym. Na funkcjonowanie placówki w 2021 r. wydatkowano dotację w wysokości 92 400 zł.
- 2) ***Dom Św. Brata Alberta przy ul. Saskiej 9 a w Krakowie*** – placówka w formie mieszkania wspomaganego, zapewniająca schronienie dla 47 bezdomnych mężczyzn wychodzących z bezdomności. W 2021 r. placówka udzieliła schronienia 59 osobom bezdomnym. Na funkcjonowanie placówki w roku 2021 wydatkowano dotację w wysokości 37 600 zł.
- 3) ***Przytulisko Św. Brata Alberta dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Malborskiej 64 b, w Krakowie*** – placówka zapewnia 62 miejsca noclegowe. W 2021 r. placówka udzieliła schronienia 112 bezdomnym kobietom. Na funkcjonowanie placówki w roku 2021 wydatkowano dotację w wysokości 192 000 zł.
- 4) ***Przytulisko dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Skawińskiej 6 w Krakowie*** – placówka zapewnia 80 miejsc noclegowych, w tym 10 miejsc dla osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych, niewymagających opieki oraz 6 miejsc dla przyjęć prewencyjnych – do dyspozycji dyżuru nocnego policji, straży miejskiej i pogotowia ratunkowego. W 2021 r. placówka udzieliła schronienia 283 bezdomnym mężczyznom. Na funkcjonowanie placówki w 2021 wydatkowano dotację w wysokości 210 000 zł.

Ponadto na podstawie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, jedna z organizacji realizowała w okresie od 1 lipca 2021 r. do 20 września 2021 r. „Program promocji i edukacji zdrowego stylu życia oraz reintegracji społecznej osób zagrożonych bezdomnością opuszczających zakłady karne”, w domu pomocy postpenitencjarnej ***Centrum Integracji Pro Domo przy ul. Rzepakowej 4*** w Krakowie. W ramach zadania zapewniono całodobowe schronienie dla osób opuszczających zakłady karne zagrożonych bezdomnością, z którego skorzystało 19 osób. Ponadto udzielono wsparcia 30 mężczyznom opuszczającym jednostki penitencjarne z terenu Krakowa w społecznej readaptacji rozumianej jako pomoc w utrzymywaniu abstynencji od substancji psychoaktywnych i powstrzymywanie się od czynności nałogowych oraz powrót na rynek pracy i powstrzymywanie się od zachowania przestępczego. Na funkcjonowanie placówki w 2021 r. wydatkowano dotację w wysokości 10 000 zł.

18.2 Mieszkania chronione dla osób bezdomnych

W 2021 roku w Krakowie funkcjonowało 6 mieszkań chronionych treningowych zapewniających 27 miejsc dla bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością mężczyzn i 5 miejsc dla bezdomnych kobiet, posiadających ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały na terenie Krakowa. 3 mieszkania chronione (dla 16 bezdomnych mężczyzn) prowadzone były przez organizację pozarządową, a 3 kolejne (w tym 2 dla bezdomnych mężczyzn z łączną liczbą 11 miejsc oraz 1 dla 5 bezdomnych kobiet) prowadzone były przez MOPS.

W 2021 roku z miejsc w mieszkaniach chronionych treningowych skorzystały łącznie 42 osoby bezdomne. Na realizację zadania w 2021 r. Gmina Miejska Kraków wydatkowała środki własne w wysokości 99 916,33 zł, natomiast organizacja pozarządowa wydatkowała z dotacji przekazanej przez Gminę Miejską Kraków kwotę 100 560 zł.

18.3 Zapewnienie pomocy medycznej i zaopatrzenia w leki realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym

18.3.1 Przychodnia dla Osób Bezdomnych oraz Punkt Wydawania Leków i Darów

Zadanie realizowane jest przez organizację pozarządową. W ramach zadania udzielana jest doraźna pomoc przedmedyczna, pomoc lekarska i wydawanie leków osobom bezdomnym i skrajnie ubogim, a także organizacjom pozarządowym. W 2021 r. udzielono 2 457 konsultacji lekarskich, wykonano 2 587 opatrunków i drobnych zabiegów pielęgniarstwa oraz wydano 10 785 opakowań leków i materiałów opatrunkowych. Lekarze w przychodni przyjmowali pacjentów z objawami chorób ostrych, przewlekłych, w tym również zakaźnych. Poprzez udzielenie pomocy przedmedycznej i lekarskiej udało się zapobiec niebezpiecznym powikłaniom, szczególnie w przypadku przewlekłych schorzeń dermatologicznych. Prowadzono również działania edukacyjne mające na celu wzrost poziomu wiedzy na temat zasad profilaktyki i higieny osobistej. W ramach zadania dodatkowo przeprowadzono akcję szczepienia przeciw Covid-19 w okresie od września do grudnia 2021 r. Łącznie zaszczepiono i wydano certyfikaty dla 106 osób. Na realizację zadania w roku 2021 łącznie wydatkowano dotację w wysokości 280 000 zł.

18.3.2 Doraźna pomoc medyczna i doraźna pomoc przedmedyczna w przestrzeni publicznej Gminy Miejskiej Kraków oraz na terenie noclegowni i schronisk

Zadanie realizowane jest przez organizację pozarządową. W ramach zadania udzielane są konsultacje lekarskie i wykonywane są drobne zabiegi pielęgniarstwa. Zadanie jest realizowane w przestrzeni publicznej Krakowa oraz odbywają się dyżury na terenie Noclegowni i Schroniska z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego 19a oraz Schroniska z usługami opiekuńczymi dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Sołtysowskiej 13c. Ze względu na rozprzestrzenianie się koronawirusa SARS-CoV-2 od dnia 16 marca 2020 r. zrezygnowano z organizacji dyżurów terenowych w formie stacjonarnej przy skwerze im. Andrzeja Wajdy na krakowskich Plantach, a zastąpiono je dyżurami w formie patroli karetką wokół krakowskich Plant oraz w miejscach przebywania osób bezdomnych w przestrzeni publicznej. W 2021 r. udzielono 1 818 konsultacji lekarskich oraz wykonano 1 933 zabiegi pielęgniarstwa. Na realizację zadania w 2021 r. łącznie wydatkowano kwotę 130 000 zł.

18.4 Zapewnienie możliwości dokonywania zabiegów higienicznych realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym

W 2021 r. zadanie realizowane było przez 2 organizacje pozarządowe. Łącznie zrealizowano 10 062 zabiegów higienicznych, z pralni skorzystano 3 708 razy, z magazynu odzieży skorzystano 9 476 razy. Działania obejmowały możliwość wykąpania się, wyprania ubrań lub zmiany odzieży, a także strzyżenie, golenie, opatrywanie drobnych ran, a w razie konieczności także odswadzanie i wspomaganie leczenia przeciwwierzbowego. Na realizację zadań w roku 2021 wydatkowano łącznie kwotę 113 800,00 zł.

18.5 Zapewnienie posiłku osobom potrzebującym w ramach wspierania działalności charytatywnej

W ramach wsparcia realizacji zadania z zakresu działalności charytatywnej, polegającego na prowadzeniu kuchni w zasobach lokalowych oferenta na terenie Gminy Miejskiej Kraków, w 2021 r. Gmina dofinansowywała 4 kuchnie (*szerzej zob. rozdział nr 16.2.4*).

18.6 Wigilia dla osób bezdomnych i samotnych

W roku 2021 dwie organizacje pozarządowe realizowały zadanie publiczne polegające na zorganizowaniu Wigilii Świąt Bożego Narodzenia dla osób bezdomnych i samotnych w dniu 24 grudnia na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Ze względu na stan epidemii wydarzenie to nie mogło się odbyć w tradycyjnej formie wieczerzy wigilijnej. W związku z tym w ramach jednej wigilii adresatom zadania wydano 700 paczek świątecznych, a w kuchni przy ul. Dietla wydawano gorącą zupę grzybową. Natomiast w ramach drugiej wigilii, w kuchni przy ul. Woronicza, wydano 300 dwudaniowych posiłków wigilijnych wraz z drobnym upominkiem świątecznym. Na realizację zadań wydatkowano dotację w wysokości 40 000 zł.

18.7 Praca socjalna z osobami bezdomnymi metodą streetworkingu

W Dziale Pomocy Bezdomnym MOPS zatrudnionych jest 4 pracowników socjalnych pracujących metodą streetwork, którzy obejmują pomocą osoby bezdomne przebywające w przestrzeni publicznej, niekorzystające ze wsparcia instytucjonalnego lub korzystające z niego w sposób nieregularny, z uwagi na swoje wykluczenie społeczne lub brak motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej. W 2021 r. pracownicy socjalni przeprowadzili 290 dyżurów w terenie, których celem było prowadzenie indywidualnej pracy socjalnej z osobami bezdomnymi, diagnozowanie nowych miejsc pobytu i nawiązywanie kontaktów z osobami bezdomnymi, które nie zostały jeszcze objęte pracą socjalną i udzielenie im informacji lub poradnictwa (nawiązano kontakt ze 224 osobami bezdomnymi). W trakcie wszystkich dyżurów nawiązano 1 340 kontakty.

Istotnym elementem pracy pracowników socjalnych pracujących metodą streetwork były interwencje w sprawie przebywających na terenie Gminy Miejskiej Kraków osób bezdomnych, podejmowane w odpowiedzi na zgłoszenia osób prywatnych, firm i instytucji. W 2021 roku pracownicy socjalni podjęli 203 interwencje. Streetworkerzy współpracowali z różnymi podmiotami, instytucjami działającymi na polu pomocy osobom bezdomnym, m.in. ze Strażą Miejską, Policją oraz Strażą Ochrony Kolei. W okresie zimowym podejmowano działania, których celem było zmniejszenie ryzyka zamarznięcia osób bezdomnych, a w okresie letnim przeciwdziałające zjawisku żebractwa. Łącznie zrealizowano 59 wspólnych dyżurów terenowych. W 2021 osoby bezdomne miały możliwość skorzystania z konsultacji w 2 punktach konsultacyjnych w siedzibie streetwork przy ul. Rakowickiej 21 oraz w jednej z ogrzewalni przy ul. Księcia Józefa 52. Z konsultacji skorzystało 60 osób.

18.8 Streetbus dla osób bezdomnych

W okresie zimowym na terenie Gminy Miejskiej Kraków realizowana jest usługa skierowana do osób bezdomnych przebywających w przestrzeni publicznej, mająca na celu zapewnienie doraźnej pomocy żywieniowej oraz możliwości ogrzania się. W okresie od stycznia do marca oraz w grudniu 2021 r. każdego dnia, w godzinach wieczornych, autobus poruszający się po Krakowie zatrzymywał się na 3 ustalonych przystankach, na których osoby bezdomne i ubogie mogły otrzymać suchy prowiant w postaci kanapek, ciepłą kawę lub herbatę oraz otrzymać odzież, koce i inne przedmioty pomocne w przetrwaniu okresu zimowego, jak np. termosy. Podczas postoju możliwe również było ogrzanie się wewnątrz autobusu. W 2021 r. w ramach usługi wydano 5 615 pakietów żywnościowych. Zapewniony był poranny przewóz z ogrzewalni, a w I półroczu 2021 r. jeszcze wieczorny dowóz do ogrzewalni. Na realizację zadania w 2021 r. przeznaczono środki w wysokości 307 570,50 zł.

18.9 Pomoc interwencyjna dla przebywających na terenie Gminy Miejskiej Kraków osób bezdomnych należących do grup mniejszościowych narażonych na dyskryminację

W 2021 r. Gmina Miejska Kraków realizowała zadanie polegające na zapewnieniu pomocy interwencyjnej osobom bezdomnym należącym do grup mniejszościowych narażonych na dyskryminację. Zadanie na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków realizowane było przez organizację pozarządową, która w 2021 r. objęła wsparciem 28 beneficjentów. Odbiorcy, poza uzyskaniem schronienia, mieli możliwość skorzystania z indywidualnych i grupowych spotkań z psychologiem oraz ze wsparcia psychospołecznego (np. w zakresie poszukiwania zatrudnienia, pozyskania lokalu socjalnego, świadomej nauki dbania o kondycję psychofizyczną). Udzielona pomoc specjalistyczna ukierunkowana była na wyjście z bezdomności, odzyskanie równowagi życiowej i powrót do samodzielnego funkcjonowania w środowisku społecznym. W 2021 r. na realizację zadania wydatkowano dotację w łącznej kwocie 84 000,00 zł.

18.10 Usługa asystenta osoby bezdomnej

Usługa asystenta osoby bezdomnej polega na indywidualnym, dostosowanym do zdiagnozowanych potrzeb, wsparciu osoby bezdomnej w procesie pokonywania kryzysu bezdomności. Asystent towarzyszy osobie w jej codziennym życiu, motywuje do zmiany, wspiera. Współpraca osoby w kryzysie bezdomności oraz wspierającego ją asystenta prowadzić ma do podjęcia przez osobę bezdomną samodzielnego życia.

Usługa była realizowana na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizację pozarządową w ramach projektu „Aktywni Zawodowo – Aktywni Społecznie”. W 2021 roku z usługi skorzystały 24 osoby bezdomne. Na realizację zadania z dotacji w ramach projektu wydatkowano kwotę 48 194,28 zł.

Równocześnie usługa asystenta osoby bezdomnej jest realizowana przez MOPS. W 2021 roku usługę świadczyło 2 pracowników Działu Pomocy Bezdomnym MOPS, w łącznym wymiarze 1 etatu. Wsparciem objęto 32 osoby bezdomne.

18.11 Zapewnienie miejsc noclegowych osobom eksmitowanym bez prawa do lokalu socjalnego

W 2021 r. do MOPS wpłynęły 2 wnioski (dotyczące łącznie 2 osób) w sprawie wskazania noclegowni, schroniska lub innej placówki zapewniającej miejsce noclegowe dla dłużników, wobec których została orzeczona eksmisja bez prawa do lokalu socjalnego. W 2021 r. osoby eksmitowane nie skorzystały z miejsc w proponowanych placówkach.

18.12 Aktywizacja zawodowa osób bezdomnych – Centrum Integracji Społecznej dla osób bezdomnych

Centrum Integracji Społecznej zapewniające 10 miejsc dla osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością, bez pracy, jest prowadzone przez organizację pozarządową. W ramach zadania prowadzone są usługi z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej (szerzej zob. rozdział nr 10.2.2).

18.13 Świadczenia pieniężne na rzecz osób bezdomnych

W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb, MOPS wspierał osoby bezdomne poprzez następujące świadczenia finansowe:

- 1) Zasiłek stały – wypłacono dla 335 osób, na łączną kwotę 1 687 075,79 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 5 036 zł.
- 2) Zasiłek okresowy – wypłacono dla 792 gospodarstw domowych, w których funkcjonowało 826 osób, na łączną kwotę 1 531 433,30 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1 933 zł; zasiłek w wysokości do 50% różnicy pomiędzy kryterium dochodowym a dochodem osoby/rodziny jest finansowany z budżetu państwa (część obligatoryjna) – wydatkowano kwotę 1 216 976,11 zł; pozostała część jest finansowana ze środków własnych gminy (część gminna) – wydatkowano kwotę 314 457,19 zł.
- 3) Składki na ubezpieczenie zdrowotne – opłacono składki dla 325 osób, na łączną kwotę 150 345,37 zł; średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 462 zł.
- 4) Zasiłki celowe i celowe specjalne – wypłacono dla 746 gospodarstw domowych, w łącznej kwocie 407 299,81 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 545 zł.
 - a) Zasiłki celowe – dla osób, których dochód nie przekracza kryterium ustawowego, z przeznaczeniem na:
 - zakup leków dla 182 gospodarstw domowych na łączną kwotę 46 980 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 237 zł,
 - opłaty mieszkaniowe (media) dla 24 gospodarstw domowych na łączną kwotę 8 164 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 458 zł,
 - zakup odzieży dla 329 gospodarstw domowych na łączną kwotę 56 210 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 173 zł,
 - zakup obuwia dla 208 gospodarstw domowych na łączną kwotę 26 490 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 124 zł,
 - zaspokojenie innych potrzeb dla 670 gospodarstw domowych na łączną kwotę 195 172 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 257 zł.
 - b) Zasiłki celowe specjalne – przyznawane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom, których dochód przekracza kryterium ustawowe, z przeznaczeniem na:
 - zakup leków dla 26 gospodarstw domowych na łączną kwotę 5 227 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 201 zł,
 - opłaty mieszkaniowe (media) dla 5 gospodarstw domowych na łączną kwotę 1 530 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 306 zł,
 - zakup odzieży dla 37 gospodarstw domowych na łączną kwotę 5 510 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 149 zł,
 - zakup obuwia dla 26 gospodarstw domowych na łączną kwotę 3 250 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 125 zł,
 - ogrzewanie dla 4 gospodarstw domowych, na łączną kwotę 890 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 223 zł,
 - zaspokojenie innych potrzeb dla 85 gospodarstw domowych na łączną kwotę 40 096 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 472 zł.

19. Pomoc dla cudzoziemców

W 2021 r. MOPS realizował jedenaście indywidualnych programów integracji dla cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą. W ramach programu przyznawano wsparcie w postaci świadczenia pieniężnego, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej, opłaty mieszkaniowe oraz pokrycie ewentualnych wydatków związanych z nauką języka polskiego oraz pomoc o charakterze niepieniężnym, polegającą na pracy socjalnej, poradnictwie, udzielaniu informacji, czy wsparciu w kontaktach z innymi instytucjami, środowiskiem lokalnym oraz organizacjami pozarządowymi. Kwota udzielonej pomocy wyniosła 100 380,96 zł. Dodatkowo w 2021 r. udzielono pomocy w formie zasiłków celowych trzem osobom będącym ofiarami handlu ludźmi. Łączna kwota udzielonej pomocy wyniosła 6 752 zł. Zadania finansowane były z dotacji otrzymanej budżetu Państwa.

20. Prowadzenie na oddziałach ginekologiczno-położniczych oraz w szkołach rodzenia usługi „przewodniczki” dla kobiet w ciąży i rodziców nowonarodzonych dzieci mieszkających w Krakowie

W 2021 roku został ogłoszony otwarty konkurs ofert na realizację zadania pn. Prowadzenie na oddziałach ginekologiczno-położniczych oraz w szkołach rodzenia usługi „przewodniczki” dla kobiet w ciąży i rodziców nowonarodzonych dzieci mieszkających w Krakowie. Od 1 listopada 2021 r. zadanie zostało powierzone do realizacji Fundacji Instytut Rozwoju Regionalnego. Zadanie jest realizowane w oparciu o założenia zawarte w publikacji pn. „Rodzicu, nie jesteś sam – wdrażanie programu wsparcia dla kobiet w ciąży i rodziców dzieci w wieku do 12 miesięcy” oraz publikacji pn. „Instrukcja wdrożenia modelu wsparcia kobiet w ciąży i rodziców dzieci w wieku do 12 miesięcy dla jednostek administracji publicznej, organizacji pozarządowych, szpitali z oddziałami ginekologiczno-położniczymi”, opracowanych w ramach projektu pn. „Rodzicu, nie jesteś sam”, który był realizowany w okresie od 1 października 2017 r. do 30 września 2020 r. ze środków Unii Europejskiej. Z uwagi na stan epidemii oraz trudności w pozyskaniu personelu nie udało się w 2021 r. rozpocząć realizacji usługi.

21. Kierowanie do sądów wniosków o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody

Na podstawie ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie kieruje do sądu wnioski o przyjęcie bez zgody do szpitala psychiatrycznego osób chorych psychicznie, których zachowanie wskazuje, że brak leczenia szpitalnego spowoduje znaczne pogorszenie ich stanu zdrowia psychicznego lub które są niezdolne do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a uzasadnione jest przewidywanie, że leczenie w szpitalu psychiatrycznym przyniesie poprawę ich stanu zdrowia.

Wszczęcie postępowań sądowych poprzedzone jest działaniami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie polegającymi na ustaleniu sytuacji osoby, która ma zostać umieszczona w szpitalu psychiatrycznym bez zgody oraz uzyskaniu stosownego zaświadczenia lekarza psychiatry.

W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie skierował do sądu opiekuńczego 48 wniosków o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego osób chorujących psychicznie bez ich zgody. Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Małopolskiego

przekazano do realizacji 15 postanowień o skierowaniu uczestnika na leczenie psychiatryczne bez zgody.

22. Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej

Wobec osób, które nie były objęte powszechnym, obowiązkowym i dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym, a wymagały pomocy medycznej, MOPS w Krakowie przeprowadził w 2021 r. 1 583 postępowania w sprawie ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej, które zakończyły się wydaniem stosownych decyzji. Uprawnienie do tego świadczenia miały osoby, które uzyskiwały dochód poniżej kryterium dochodowego, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej. W 2021 r., łącznie 1 580 przeprowadzonych postępowań, zakończonych wydaniem decyzji w sprawie przyznania prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej, zostało sfinansowanych z otrzymanej dotacji w wysokości 197 375,05 zł.

23. Zadania dzielnic

W 2021 r. Filie MOPS współpracowały z Radami Dzielnic Krakowa realizując zadania odpowiadające na potrzeby ich mieszkańców. Działania podejmowane w ramach tych zadań, oprócz realizowanych projektów socjalnych, dotyczyły:

- dofinansowania kosztów ogrzewania dla osób potrzebujących,
- dofinansowanie zakupu leków dla osób starszych i niepełnosprawnych.

W 2021 r. MOPS realizując zadania dzielnic polegające na przyznawaniu świadczeń finansowych w formie zasiłków celowych i celowych specjalnych dla mieszkańców poszczególnych dzielnic Krakowa, wykorzystał kwotę w wysokości 183 842,00 zł.

W ramach realizacji zadań dzielnic MOPS w Krakowie przeprowadził również postępowania konkursowe, na wsparcie realizacji zadań skierowanych do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji oraz starszych i niepełnosprawnych z terenu Dzielnic VIII, IX, X, XI, XII i XV, na łączną kwotę 54 604 zł. W wyniku przeprowadzonych otwartych konkursów ofert Gmina Miejska Kraków zleciła realizację następujących zadań:

- 1) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Otwarty konkurs ofert – Pomoc rzeczowa dla inwalidów, rencistów i emerytów zrzeszonych w kołach na terenie Dzielnicy VIII Dębniaki – II półrocze 2021 r.”;
- 2) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Pomoc rzeczowa dla osób zrzeszonych w Kołach Emerytów i Rencistów na terenie Dzielnicy IX – otwarty konkurs ofert – II półrocze”;
- 3) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Zakup bonów lub paczek żywnościowych dla emerytów i rencistów (otwarty konkurs ofert w ramach "Rocznego programu współpracy samorządu Miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w II półroczu 2021 r.)”;
- 4) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „Pomoc rzeczowa dla osób zrzeszonych w Kołach Emerytów i Rencistów na terenie Dzielnicy XI – otwarty konkurs ofert, IV kwartał 2021 roku”;
- 5) Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarządu Rejonowego z siedzibą Kraków Podgórze, ul. Józefińska 14 – zadanie pn. „, „Pomoc rzeczowa (paczki

święteczne) dla najbiedniejszych i niepełnosprawnych osób zrzeszonych w Kołach emerytów i rencistów na terenie Dzielnicy XII”;

- 6) Krakowskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Osób Niepełnosprawnych, Kraków, os. Tysiąclecia 82 – zadanie pn. „Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego i o wolontariacie: pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób ”.

24. Akcje socjalne, współpraca z firmami i innymi podmiotami

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, w celu rozszerzenia zakresu udzielanej pomocy dla rodzin korzystających ze wsparcia MOPS, podejmował następujące akcje:

Paczki mikołajkowe od pracowników Firmy APTIV

W grudniu 2021 r. pracownicy Firmy APTIV, we współpracy z pracownikami MOPS, podjęli po raz szósty inicjatywę przygotowania i przekazania paczek dla dzieci z rodzin korzystających ze wsparcia MOPS. Do ponad 200 dzieci trafiły paczki, w których znalazły się m.in.: zabawki, przybory szkolne, gry i słodycze. W podziękowaniu, obdarowane dzieci wyraziły swoją wdzięczność dla pracowników firmy APTIV, poprzez napisane listy i własnoręcznie wykonane prace plastyczne.

Kolonie dla dzieci z rodzin objętych wsparciem MOPS

W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wytypował 4 dzieci, które wzięły udział w wypoczynku letnim finansowanym przez Małopolskie Kuratorium Oświaty. Dzieci miały możliwość wyjazdu na dwutygodniowe kolonie do Poniec koło Rabki Zdrój.

Współpraca ze Stowarzyszeniem Wiosna

MOPS informował osoby i rodziny korzystające z pomocy Ośrodka o realizacji przez Stowarzyszenie Wiosna projektu „Szlachetna Paczka 2021”, a następnie przyjął od 191 osób/rodzin formularze zgłoszeniowe i przekazał je do Stowarzyszenia. O objęciu pomocą w ramach projektu „Szlachetna Paczka” decydowało ostatecznie Stowarzyszenie.

Współpraca z PCK w ramach projektu „100% korzyści”

Polski Czerwony Krzyż realizował Program odbioru i zagospodarowania tekstyliów pn. „100% korzyści”. W ramach ww. programu, zgodnie z zawartym porozumieniem pomiędzy MOPS, a Polskim Czerwonym Krzyżem, pozyskane rzeczy były nieodpłatnie przekazywane na rzecz osób objętych wsparciem MOPS. PCK przekazywał osobom potrzebującym odzież na podstawie wydanych przez MOPS skierowań.

Przedświąteczny Karp dla Krakowa

MOPS był współorganizatorem przedsięwzięcia pn. „Przedświąteczny Karp dla Krakowa”. Podczas tego wydarzenia, realizowanego już po raz drugi, mieszkańcy Krakowa mieli możliwość skorzystania z nieodpłatnego poczęstunku składającego się z usmażonej ryby, kapusty z grochem i pieczywa. Podczas akcji, właściciel gospodarstwa rybackiego Dolina Będkowska – Pan Bartłomiej Szczoczarz, wydał z pomocą pracowników MOPS ponad 10 000 porcji ryby. Akcja spotkała się z bardzo pozytywnym odbiorem mieszkańców Krakowa.

25. Kierowanie wniosków o podjęcie działań w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie i prokuratur rejonowych

Stosownie do przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, jeżeli uzależnione są od alkoholu, mogą być zobowiązane do poddania się leczeniu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego. O zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego orzeka sąd rejonowy właściwy według miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy, w postępowaniu nieprocesowym. Sąd wszczyna postępowanie na wniosek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych lub prokuratora.

W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie skierował do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie oraz do prokuratur rejonowych 80 wniosków o podjęcie działań w celu wszczęcia w sądzie postępowań o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

26. Kandydaci na kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych oraz opiekunów prawnych osób ubezwłasnowolnionych całkowicie

W 2021 r. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie wpłynęło 36 prób sądów opiekuńczych o wskazanie kandydatów na opiekunów prawnych osób całkowicie ubezwłasnowolnionych oraz kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych. Obowiązek wskazania kandydata przez MOPS wynika z Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Wskazano 25 kandydatów na opiekunów prawnych oraz 5 kandydatów na kuratorów osób ubezwłasnowolnionych częściowo.

Dodatkowo MOPS, na wniosek sądów opiekuńczych, wydawał opinie o osobach będących kandydatami na opiekunów prawnych lub kuratorów. W roku 2021 wydano 11 takich opinii.

26.1 Wypłacanie wynagrodzenia dla opiekunów prawnych osób całkowicie ubezwłasnowolnionych

zadanie zlecone Gminie z zakresu administracji rządowej na podstawie przepisów art. 18 ust.1 pkt 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w związku z art. 162 § 3, art.178 § 2, art. 179 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy

W 2021 r. MOPS wypłacił 38 opiekunom 624 świadczenia za sprawowanie opieki na kwotę ogółem 232 377,94 zł, w tym:

- wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznane opiekunom osób całkowicie ubezwłasnowolnionych – 37 osób, liczba świadczeń 560, kwota 209 146,94 zł – finansowane z dotacji przekazanej przez Małopolski Urząd Wojewódzki,
- wynagrodzenia za sprawowanie opieki przyznane kuratorom osób częściowo ubezwłasnowolnionych, na które MUW nie przekazał dotacji, w związku z powyższym wynagrodzenia zostały wypłacone ze środków własnych Gminy – 2 osoby, liczba świadczeń 64, kwota 23 230,65 zł.

W przypadku jednej osoby wypłacane było jednocześnie wynagrodzenie dla opiekuna i kuratora. Średni koszt świadczenia wyniósł 372,40 zł. Wysokość wynagrodzenia ustala sąd.

27. Kierowanie do prokuratury wniosków o wszczęcie w sądzie opiekuńczym postępowań o ubezwłasnowolnienie

W 2021 r. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie wpłynęło 36 prób sądów opiekuńczych o wskazanie kandydatów na opiekunów prawnych osób całkowicie ubezwłasnowolnionych oraz kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych. Obowiązek wskazania kandydata przez MOPS wynika z Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Wskazano 25 kandydatów na opiekunów prawnych oraz 5 kandydatów na kuratorów osób ubezwłasnowolnionych częściowo.

Dodatkowo MOPS, na wniosek sądów opiekuńczych, wydawał opinie o osobach będących kandydatami na opiekunów prawnych lub kuratorów. W roku 2021 wydano 11 takich opinii.

28. Kierowanie do sądów wniosków dotyczących wydania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody

W przypadku, gdy osoba wymaga skierowania do domu pomocy społecznej ze względu na swój stan zdrowia, ale nie jest zdolna do świadomego wyrażenia zgody lub w przypadku, gdy na skutek choroby psychicznej nie wyraża zgody na skierowanie do placówki, a brak opieki zagraża jej życiu lub zdrowiu – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie na podstawie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, występuje do sądu opiekuńczego z wnioskiem o skierowanie do domu pomocy społecznej bez zgody strony.

W 2021 r. wniesiono do sądów opiekuńczych 128 takich wniosków.

29. Sprawienie pogrzebu na koszt Gminy Miejskiej Kraków

MOPS organizuje sprawienie pogrzebu osoby zmarłej na terenie Gminy Miejskiej Kraków w sytuacji, gdy brak jest najbliższej rodziny osoby zmarłej lub jeżeli rodzina zmarłego nie ma możliwości zorganizowania pochówku we własnym zakresie.

W 2021 r. MOPS zrealizował 158 pogrzebów na kwotę 466 446,20 zł. 63 pochówki dotyczyły osób bezdomnych, na łączną kwotę 181 971 zł, w tym:

- 57 pochówków na kwotę 159 662 zł dotyczyło osób znanych z imienia i nazwiska,
- 6 pochówków na kwotę 22 309 zł dotyczyło osób nieznanymi z imienia i nazwiska lub szczątków ludzkich.

Średni koszt świadczenia wyniósł 2 952,19 zł.

Z tytułu zwrotu wydatków poniesionych na sprawienie pogrzebu MOPS pozyskał w 2021 r. dochody w kwocie 316 565,90 zł, które zostały przekazane na rachunek dochodów własnych Gminy Miejskiej Kraków.

MOPS koordynuje także prace związane z utrzymaniem około 1 500 grobów osób pochowanych przez Gminę Miejską Kraków na cmentarzu Batowice. W 2021 roku pracami naprawczymi obejmującymi regularne nadsypywanie ziemi, odchwaszczanie i odtwarzanie pierwotnych kształtów mogił ziemnych objęto 350 grobów. Dokonano naprawy 70 sztuk drewnianych krzyży. Na bieżąco sprzątano wszystkie mogiły, zbierając z nich nawiewane liście i śmieci. Przez cały rok przy wsparciu pracownika MOPS KIS pracę realizowało 59 osób w ramach prac społecznie użytecznych.

Rozdział IV: Pomoc specjalistyczna

30. Piecza zastępcza

Zgodnie z art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej „Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej”. Zgodnie z definicją zawartą w cytowanej ustawie „System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców”.

W zakresie rozwoju systemu pieczy zastępczej funkcjonującego na terenie Gminy Miejskiej Kraków w 2021 r. zostały wyznaczone następujące kierunki działań:

- rozwój rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miejskiej Kraków poprzez zapewnienie warunków sprzyjających tworzeniu oraz funkcjonowaniu nowych rodzinnych form pieczy zastępczej i rodzin pomocowych,
- rozwój rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miejskiej Kraków poprzez wzmacnianie kompetencji wychowawczych osób sprawujących pieczę,
- wzmacnianie rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- zapewnienie opieki dzieciom w formach pieczy instytucjonalnej dostosowanych do ich potrzeb poprzez standaryzację placówek opiekuńczo–wychowawczych zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz dostosowanie placówek do potrzeb dzieci umieszczanych,
- życiowe usamodzielnienie osób opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo–wychowawcze oraz ich integracja ze środowiskiem.

Poniżej zostały zaprezentowane szczegółowe informacje na temat realizacji powyższych kierunków.

30.1 Rodzinna piecza zastępcza

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miejskiej Kraków jest MOPS.

Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych. Jest to przejściowa forma opieki nad dzieckiem. W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona. W zawodowych rodzinach zastępczych oraz rodzinnych domach dziecka umieszcza się szczególnie dzieci do 10 roku życia. Formy rodzinnej pieczy zastępczej to:

- rodziny zastępcze spokrewnione,
- rodziny zastępcze niezawodowe,
- zawodowe rodziny zastępcze w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego oraz typu specjalistycznego,
- rodzinne domy dziecka.

W 2021 r. 35 pracowników MOPS realizowało zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, mające na celu zapewnienie warunków sprzyjających funkcjonowaniu istniejących i tworzeniu nowych rodzin zastępczych.

W roku 2021 w zakresie organizacji rodzinnej pieczy zastępczej zrealizowano następujące działania:

Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Informacje promujące rodzicielstwo zastępcze rozpropagowywane były za pośrednictwem strony internetowej MOPS, Referatu ds. Rodziny Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia UMK oraz niektórych Rad Dzielnic Miasta Krakowa, lokalnych mediów, takich jak – internet, prasa, radio, telewizja (TVP 3 Kraków – Kronika Krakowska, Głos – Tygodnik Nowohucki, krakow.pl, Gazeta Krakowska, Radio Kraków).

Od 26 października do 25 listopada odbyło się osiem spotkań informacyjnych dla osób, które chciałyby rozpocząć pracę jako rodziny zastępcze. Spotkania odbywały się w siedzibach Biblioteki Kraków, w różnych częściach Krakowa. Akcja informacyjna realizowana była poprzez następujące działania:

- rozklejono plakaty na terenie Miasta Krakowa, siedzib Biblioteki Kraków,
- rozpowszechniono informację poprzez media takie jak dwutygodnik Kraków.pl, Youtube, TVP3-Kronika Krakowska, Radio Plus, Eska, RMF MAXXX, Meloradio, telewizję tramwajową, citylighty na terenie miasta, film o rodzinach zastępczych na stronach MOPS-u i Focebook, Facebook Fundacji Piecza Zastępcza ROZszyfrowana,
- przesłano pismo do Archidiecezji Krakowskiej z prośbą o przekazanie informacji o spotkaniach konsultacyjnych na mszach.

Podczas akcji, jak i w ciągu całego roku, roznoszone były ulotki promujące rodzicielstwo zastępcze.

W 2021 r. pracownicy MOPS przeprowadzili 97 rozmów osobistych i telefonicznych z osobami zainteresowanymi sprawowaniem rodzinnej pieczy zastępczej. Pełny proces kwalifikacji został przeprowadzony dla 26 osób (14 rodzin). Osoby te uczestniczyły w szkoleniach dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej prowadzonych przez MOPS. Ostatecznie, 10 osób zakończyło pozytywnie proces kwalifikacji i otrzymało zaświadczenie kwalifikacyjne.

W 2021 roku zostało ustanowionych 14 rodzin zastępczych niezawodowych sprawujących opiekę nad 18 dziećmi, 42 rodziny spokrewnione sprawujące opiekę nad 59 dziećmi. Podpisano umowę z 3 rodzinami zastępczymi zawodowymi dla 5 dzieci i 1 rodziną zastępczą specjalistyczną dla 2 dzieci.

Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, przeprowadzanie badań psychologiczno-pedagogicznych oraz prowadzenie szkoleń dla kandydatów

W 2021 r. przeprowadzano procesy kwalifikacyjne dla 66 kandydatów do sprawowania funkcji rodziny zastępczej, w tym 51 postępowań zostało zakończonych. W toku postępowań odbyło się 141 wizyt w miejscu zamieszkania kandydatów, 72 spotkania z osobami mającymi istotny wpływ na ocenę predyspozycji kandydatów do sprawowania pieczy i prognozę funkcjonowania rodziny zastępczej, w 133 przypadkach zasięgnięto opinii o kandydatach w instytucjach istotnych z punktu widzenia procesu kwalifikacji (m.in. szkoła, przedszkole, policja), sporządzono 61 opinii psychologicznych o predyspozycjach i motywacji kandydatów do sprawowania pieczy, przeprowadzono 197 testów psychologicznych oraz 56 wywiadów pedagogicznych.

Dla kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe przeprowadzono w 2021 r. 3 cykle szkoleń (195 godzin szkoleń); odbyły się 34 zespoły kwalifikacyjne.

Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji

W 2021 roku przeprowadzono 3 cykle szkoleń dla nowo ustanowionych rodzin zastępczych spokrewnionych (30 godzin szkolenia dla 36 uczestników). Szkolenia miały różnorodny charakter dostosowany to przedstawianego tematu; niektóre odbywały się w formie wykładów, inne warsztatów, pracy w małych grupach a czasem pracy indywidualnej.

Tematyka szkolenia obejmowała m.in. psychologiczne aspekty związane z funkcjonowaniem dziecka przebywającego w pieczy, zagadnienia prawne, zadania, obowiązki i funkcje rodziny zastępczej. Rodziny uzyskały szczegółowe informacje dotyczące możliwości korzystania z pomocy, poradnictwa, wsparcia.

Rodziny zastępcze uczestniczyły również w 5 warsztatach wyjazdowych doskonalących ich kompetencje, skierowanych odrębnie do zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych, rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi oraz rodzeństw pełniących funkcje rodziców zastępczych.

W 2021 r. zorganizowano również dla rodzin zastępczych 3 szkolenia o charakterze stacjonarnym. Podczas tych szkoleń rodziny posiadały wiedzę z zakresu: przeżywania procesu żałoby u dzieci i młodzieży, rozwoju więzi, rozwoju choroby sieroczej u dziecka, seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną, rozwijania umiejętności społecznych dziecka, e-komunikacji i jej wpływie na funkcjonowanie emocjonalno-społeczne dzieci i młodzieży, zazdrości między dziećmi i sposobami jej rozwiązywania.

W 2021 r. zapewniono rodzinom zastępczym możliwość skorzystania z superwizji mającej na celu wzrost kompetencji opiekunów, poprawę jakości ich pracy, przepracowanie sytuacji trudnych i kryzysowych, wzmocnienie motywacji do dalszej pracy. Zorganizowano 13 spotkań grupowych oraz 24 konsultacje indywidualne. Łącznie zrealizowano 56 godzin superwizji.

Warsztaty wyjazdowe, szkolenia stacjonarne oraz superwizja były finansowane z projektu „Zawsze rodzina”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (*szerzej zob. rozdział nr 14*).

Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali w 2021 roku łącznie z 324 rodzinami zastępczymi, a wobec pozostałych 164 rodzin zadania koordynatora realizowali inni pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Rodziny zastępcze miały możliwość uczestniczenia w 4 spotkaniach w ramach grup wsparcia dla spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych. Z tego rodzaju wsparcia skorzystały 22 rodziny.

W celu umożliwienia zawodowym rodzinom zastępczym skorzystania z wypoczynku, na czas niesprawowania przez nich opieki pieczą nad dziećmi została zapewniona przez 21 rodzin zastępczych pomocowych. Dodatkowo zatrudniono 1 osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Rodzynom zastępczym udzielano również pomocy poprzez organizację kontaktów z rodziną biologiczną dziecka, poprzez zapewnienie miejsca, zorganizowanie i koordynowanie 491 kontaktów dzieci z rodzicami. W 187 kontaktach towarzyszyli pracownicy MOPS.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi

Pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej MOPS:

- uczestniczyli w 98 rozprawach sądowych dotyczących sytuacji dzieci,
- uczestniczyli w 54 przejęciach opieki nad dziećmi, które zostały umieszczone w zawodowych rodzinach zastępczych,
- skierowali 1 405 pism oraz opinii do sądów rodzinnych w sprawie dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej,
- przeprowadzili 2 822 konsultacji ze specjalistami (pedagodzy i wychowawcy szkolni, psychologowie, lekarze, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, kuratorzy sądowi),
- współpracowali z organizacjami pożytku publicznego w celu zabezpieczenia dodatkowego wsparcia dla rodzin zastępczych.

W ramach współpracy z Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji dzieci z rodzin zastępczych otrzymały tornistry wraz z pełnym wyposażeniem szkolnym oraz paczki mikołajkowe. Świąteczne prezenty zostały również ufundowane przez Krakowskie Biuro Festiwalowe w tym grupę Network oraz Pełnomocnika PMK ds. Rodziny.

Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, zapewnianie badań psychologicznych rodzinom zastępczym oraz szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne rodziców dzieci objętych pieczą

Psychologowie objęli indywidualnym poradnictwem psychologicznym 356 rodzin zastępczych oraz 429 dzieci umieszczonych w tych rodzinach. Łącznie rodzinom zastępczym udzielono 2 715 indywidualnych porad psychologicznych, w tym 1 469 porad dla dorosłych, 1 134 porady dla dzieci oraz 112 porad dla pełnoletnich wychowanków pozostających w rodzinach zastępczych. Do ośrodków poradnictwa i terapii skierowano 19 osób z rodzin zastępczych. Natomiast rodziny biologiczne dzieci przebywających w rodzinach zastępczych skorzystały z 333 indywidualnych porad psychologicznych. Psychologowie zapewnili rodzinom badania psychologiczne – przeprowadzili 121 testów psychologicznych dla osób sprawujących pieczę.

Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą

Poradnictwo prawne (w tym telefoniczne) skierowane było do osób pełniących funkcję rodzin zastępczych, a także do wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej. Porady prawne obejmowały w szczególności dokonywanie analizy sytuacji strony w oparciu o dokumenty przedstawione przez stronę oraz dostępne w aktach organizatora, wskazywanie możliwych rozwiązań problemów prawnych, udzielanie informacji o prawach i obowiązkach, sporządzenie projektów pism procesowych. Powyższe porady udzielane były głównie w zakresie prawa rodzinnego, prawa cywilnego, w tym lokalowego, prawa pracy, postępowania cywilnego (z uwzględnieniem postępowania egzekucyjnego). Udzielono w tym zakresie 137 porad prawnych, z których skorzystało 67 rodzin zastępczych.

Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz przygotowanie planów pomocy dziecku

W 2021 r. zwołano 782 posiedzenia ds. oceny sytuacji dziecka i sporządzono dla sądu rodzinnego 915 opinii o sytuacji dzieci w rodzinach zastępczych. Opracowanych zostało 582 planów pomocy oraz modyfikacji planów pomocy dzieciom umieszczonym w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Ponadto dokonano 160 ocen rodzin zastępczych pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej funkcji i jakości wykonywanej pracy.

Ocenę funkcjonowania dzieci w rodzinach zastępczych opierano m.in. na informacjach zbieranych podczas wizyt w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych. W 2021 r. przeprowadzono 2 657 takich wizyt oraz 510 wizyt u innych osób lub instytucjach (u rodziców biologicznych lub innych członków rodziny, u kuratorów sądowych, w szkołach, w przychodniach i szpitalach) w celu rozeznania sytuacji dzieci lub podjęcia interwencji w ich sprawach.

Zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa mającego na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego oraz zapewnienie dzieciom dostępu do pomocy reedukacyjnej i rehabilitacyjnej

Dla rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka realizowane były następujące działania mające na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego:

- szkolenia,
- superwizje,
- wyjazdy mające na celu integrację środowiska rodzin zastępczych (*szerzej zob. akapit Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji*).

Wszelkie rodziny zastępcze (w tym zawodowe, niezawodowe i rodzinne domy dziecka) korzystały z zapewnionych w ramach Programu Aktywności Lokalnej (*szerzej zob. rozdział nr 4.1.1.2*) indywidualnych porad logopedy (94 godziny), dietetyka (40 godzin), fizjoterapeuty (28 godzin). Dzieciom z rodzin zastępczych udzielono indywidualnej pomocy w nauce i odrabianiu prac domowych (597 godzin). Ponadto dzieci miały możliwość udziału w zajęciach rozwijających talenty oraz zainteresowania, m.in. jeździe konnej (226 godzin), nauce pływania (141 godzin), nauce tańca akrobatycznego, baletu oraz nauce języka angielskiego i niemieckiego (łącznie 307,5 godziny).

W okresie ferii i wakacji zrealizowano cykle zajęć o charakterze integracyjnym, rekreacyjnym, kulturalnym i sportowym. Rodziny uczestniczyły w 11 wyjściach do obiektów kulturalnych i sportowych znajdujących się na terenie Krakowa oraz w 5 spotkaniach o charakterze integracyjnym i środowiskowym. Rodziny brały również udział w wyjeździe integracyjno – edukacyjnym do Alpaca Home w Krzyszkowicach.

Organizowanie pomocy wolontariuszy dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka

Na podstawie indywidualnych porozumień o wolontariacie, zawieranych przez wolontariuszy z MOPS, objęto pomocą 14 dzieci ze spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych. W ramach wolontariatu organizowane było pogotowie lekcyjne, z którego korzystało 6 dzieci.

W 2021 roku kontynuowana była również współpraca z organizacją pożytku publicznego w sprawie realizacji pomocy wolontaryjnej na rzecz dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. W ramach umowy z pomocy wolontariuszy skorzystało 29 dzieci.

Łącznie z pomocy wolontariuszy skorzystało 47 rodzin i 49 dzieci.

Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających

W 2021 r. dokonano 50 zgłoszeń dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych do ośrodków adopcyjnych. W rezultacie podejmowanych działań przysposobionych zostało 26 dzieci.

Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej

Pracownicy MOPS współuczestniczyli w tworzeniu i realizacji 59 Indywidualnych Programów Usamodzielnienia osób przygotowywanych do opuszczenia rodzin zastępczych, dokonali 57 modyfikacji Programów, odbyli 171 wizyt w miejscu zamieszkania pełnoletnich wychowanków, w 12 przypadkach towarzyszyli im w kontaktach z instytucjami, przeprowadzili 96 działań mających na celu motywowanie wychowanków do kontynuowania nauki i zdobywania kwalifikacji zawodowych. W 29 przypadkach pracownicy udzielili pomocy mającej na celu poprawę sytuacji mieszkaniowej w zakresie uzyskania przez pełnoletnich wychowanków odpowiednich warunków mieszkaniowych – pomagali uzupełnić wnioski o otrzymanie lokalu z zasobów gminy, przygotowali pisma popierające ten wniosek, interweniowali osobiście lub pisemnie u zarządców lokali w sprawach lokalowych, w sprawach spłat zaległości w ratach i umorzenia zaległości. 7 wychowanków skorzystało z porad prawnych w kwestiach mieszkaniowych i rodzinnych. Ponadto osoby pełnoletnie skorzystały z 112 porad psychologicznych.

Pracownicy MOPS byli opiekunami usamodzielnienia dla 4 wychowanków.

Zapewnianie pracownikom MOPS realizującym zadania w ramach rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji

Pracownicy MOPS uczestniczyli w 21 szkoleniach, seminariach i konferencjach podnoszących ich kwalifikacje, w tym z zakresu samoobrony, uzależnień behawioralnych, nowych technologii będących wyzwaniem współczesnej rodziny, cyberuzależnień, ryzykownych aktywności rodziców w sieci, dzieci krzywdzonych, uzależnień, przemocy w rodzinie, adolescentów i osób dorosłych z FASD, wspierania dzieci i rodzin doświadczających skutków izolacji penitencjarnej osoby bliskiej, samouszkodzeń i zachowań autoagresywnych u dzieci i młodzieży, oceny zagrożenia samobójczego, agresji, autoagresji wśród młodych osób z pieczy zastępczej, pracy z dzieckiem po traumie, regulacji prawnych, kultury romskiej.

30.1.1 Świadczenia pieniężne dla dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz wynagrodzenia dla osób prowadzących zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka

W 2021 r. w ramach rodzinnej pieczy zastępczej pomocą pieniężną objęto 479 rodzin, w tym: 59 zawodowych, 318 spokrewnionych, 100 niezawodowych oraz 2 rodzinne domy dziecka.

Łącznie przebywało w nich 665 dzieci. W sprawie przyznania świadczeń wydano 1 671 decyzji administracyjnych.

Rodzinom zostały wypłacone następujące świadczenia:

- na pokrycie kosztów utrzymania dziecka – 7 678 świadczeń na kwotę 5 969 756,78 zł,
- na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – 48 świadczeń na kwotę 32 250 zł,
- na utrzymanie lokalu mieszkalnego – 275 świadczeń na kwotę 584 814,67 zł (w tym na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lokalu zajmowanego przez rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka 10 świadczeń na kwotę 13 642,20 zł),
- na pokrycie innych nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka oraz funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka – 7 świadczeń na kwotę 23 769,63 zł,
- na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – 85 świadczeń na kwotę 83 838,77 zł,
- na dofinansowanie kosztów wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania – 87 świadczeń na kwotę 33 058,90 zł,
- dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego – 5 427 świadczeń na kwotę 2 590 378,29 zł.

30.2 Instytucjonalna piecza zastępcza

30.2.1 Placówki opiekuńczo–wychowawcze

Dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej, może zostać umieszczone w placówce opiekuńczo–wychowawczej typu:

- interwencyjnego,
- rodzinnego,
- socjalizacyjnego,
- specjalistyczno–terapeutycznego.

Zgodnie z art. 93 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo–wychowawcze zobowiązane są do zapewnienia dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokajania niezbędnych potrzeb, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. funkcjonowało łącznie 39 placówek opiekuńczo–wychowawczych, zapewniających 415 miejsc. 21 placówek prowadzonych było na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizacje pozarządowe, a 18 placówek funkcjonowało jako jednostki publiczne. Poniższa tabela obrazuje typy instytucjonalnych form pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie Krakowa z wyszczególnieniem liczby miejsc.

Charakterystyka placówek opiekuńczo–wychowawczych

Lp.	Typ placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc
1.	Typu socjalizacyjnego	18	198
2.	Typu interwencyjnego	3	38
3.	Typu specjalistyczno–terapeutycznego	12	135
4.	Typu rodzinnego	6	44
Suma		39	415

W 2021 r. MOPS wydał 260 skierowań do placówek opiekuńczo–wychowawczych. Podstawą wydanych skierowań były 133 postanowienia sądu. W sprawach kierowanych dzieci podjęto 353 kontakty z instytucjami.

W 2021 r. pracownicy MOPS uczestniczyli w 836 posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, podczas których specjaliści współpracujący z rodziną i dzieckiem (pedagog, psycholog, pracownik socjalny, kurator sądowy) dokonywali oceny efektów podejmowanych działań oraz opracowywali kierunki pracy z dzieckiem i rodziną. Sporządzono 1 116 informacji o dzieciach przebywających w placówkach.

W 2021 r. 45 wychowanków placówek: powróciło do domu przed osiągnięciem pełnoletności lub zostało przysposobionych, 51 osób opuściło pieczę instytucjonalną po osiągnięciu pełnoletności.

W placówkach opiekuńczo–wychowawczych typu rodzinnego pomocą w formie dodatku do zryczałtowanej kwoty objęto 38 wychowanków. Wyplacono 389 świadczeń na kwotę 183 744 zł.

W placówkach opiekuńczo–wychowawczych typu interwencyjnego, specjalistyczno–terapeutycznego oraz socjalizacyjnego pomocą w formie dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego objęto 360 wychowanków. Przyznanano 3 265 świadczeń na kwotę 1 433 725 zł.

Wydatki na funkcjonowanie instytucjonalnych form pieczy zastępczej wyniosły łącznie 30 191 772,33 zł. z czego 18 934 547,90 zł to wydatki miejskich jednostek organizacyjnych.

30.3 Ustalenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 193 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości świadczeń i dodatków wypłacanych rodzinie zastępczej lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczanych na utrzymanie dziecka w placówce. Sposób naliczania opłaty został określony w uchwale Nr L/921/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 14 lipca 2016 r.

W roku 2021 wydano 366 decyzji administracyjnych dotyczących ustalenia odpłatności za pobyt dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz 396 decyzji dotyczących odpłatności za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo–wychowawczych.

30.4 Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w sytuacji gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynie rok, kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie ma obowiązek dochodzenia na rzecz dziecka świadczeń alimentacyjnych. W roku 2021 do sądów rodzinnych wystosowano 166 pozwów w sprawie zasądzenia świadczeń alimentacyjnych, z czego w 65 przypadkach sąd orzekł przyznanie świadczeń alimentacyjnych.

30.5 Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci z Gminy Miejskiej Kraków w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo–wychowawczych na terenie innych powiatów

Art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na powiaty obowiązek ponoszenia wydatków z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo–wychowawczych na terenie innych powiatów. W 2021 r. w rodzinach zastępczych w innym powiecie przebywało 76 dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków, natomiast w funkcjonujących na terenie Gminy Miejskiej Kraków rodzinnych formach pieczy zastępczej przebywało 66 dzieci spoza powiatu. Z kolei w placówkach opiekuńczo–wychowawczych funkcjonujących na terenie Krakowa przebywało 19 dzieci spoza powiatu, natomiast 3 dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków przebywało w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej w innym powiecie.

W 2021 roku było zawartych 145 porozumień w tym: 75 porozumień na pokrycie kosztów utrzymania dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków w rodzinach zastępczych w innych powiatach, 66 porozumień na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych z innych powiatów oraz 4 porozumienia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci z innych powiatów w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Wydatki na utrzymanie dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów w roku 2021 wyniosły 1 069 585,36 zł.

30.6 Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków w zakładach opiekuńczo–lecniczych

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, na powiecie spoczywa obowiązek ponoszenia opłaty za pobyt dziecka umieszczonego na podstawie postanowienia sądu w zakładzie opiekuńczo–lecniczym, zakładzie pielęgnacyjno–opiekuńczym lub zakładzie rehabilitacji leczniczej. W 2021 r. w zakładach opiekuńczo–lecniczych przebywało 6 dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków. Podpisano 7 porozumień regulujących kwestie ponoszenia wydatków związanych z ich pobytem.

Wydatki na utrzymanie dzieci z terenu Gminy w tego typu instytucjach w roku 2021 wyniosły 170 855,25 zł.

30.7 Usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki

W roku 2021 udzielono pomocy finansowej i rzeczowej związanej z usamodzielnieniem dla 218 wychowanków rodzin zastępczych oraz osób opuszczających placówki opiekuńczo–wychowawcze, zakłady poprawcze oraz młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Lp.	Podstawa przyznawania pomocy	Liczba osób usamodzielnianych objętych pomocą w 2021 r.
1.	Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	208
2.	Ustawa o pomocy społecznej (przepisy przejściowe z ustawy o wspieraniu rodziny)	0
3.	Ustawa o pomocy społecznej	10
Suma		218
Lp.	Miejsce pobytu osoby usamodzielnianej przed usamodzielnieniem	Liczba osób usamodzielnianych objętych pomocą w 2021 r.
1.	Rodziny zastępcze	89
2.	Placówki opiekuńczo–wychowawcze	119
3.	Młodzieżowe ośrodki wychowawcze	10
4.	Specjalny ośrodek szkolno–wychowawczy	0
5.	Schronisko dla nieletnich i zakład poprawczy	0
6.	Zakłady poprawcze	0
Suma		218

Osoby usamodzielniane zostały objęte pomocą mającą na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem, poprzez następujące działania:

- sporządzenie i realizacja Indywidualnych Programów Usamodzielnień oraz modyfikacji – 411,
- wspieranie wychowanków w zakresie:

- uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych (podjęto 108 działań mających na celu poprawę sytuacji mieszkaniowej usamodzielnianych wychowanków),
- uzyskania wykształcenia, zawodu i podjęcia zatrudnienia zgodnego z możliwościami i aspiracjami wychowanka poprzez współpracę ze szkołami oraz indywidualne rozmowy z wychowankami (54 pisma do szkół z zapytaniem o sytuację szkolną osób usamodzielnianych, 27 rozmów z pracownikami szkół, 1 235 działań mających na celu motywowanie wychowanków do kontynuowania nauki),
- kontaktów z rodziną i środowiskiem.

Osoby usamodzielniane zostały objęte pomocą finansową, przyznaną po wszczęciu postępowań administracyjnych. Udzielono łącznie 1 731 świadczeń na kwotę 1 098 669 zł, w tym:

- 1 672 świadczenia na kontynuowanie nauki (904 824,29 zł),
- 28 świadczeń na usamodzielnienie (138 866 zł),
- 31 świadczeń na zagospodarowanie (54 979 zł).

W 2021 r. w ramach programu „Dobry Start” dla usamodzielnionych wychowanków wypłacono 1 świadczenia na kwotę 300 zł.

30.7.1 Mieszkania chronione dla usamodzielniających się wychowanków

Wychowankowie usamodzielniający się w oparciu o przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o pomocy społecznej, którzy nie mieli zabezpieczonych potrzeb mieszkaniowych, mogli otrzymać świadczenie w postaci pobytu w mieszkaniu chronionym.

W roku 2021 na terenie Krakowa funkcjonowały 3 mieszkania prowadzone na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizacje pozarządowe, które zapewniały 17 miejsc. Skorzystało z nich 19 osób. Na utrzymanie mieszkań chronionych w 2021 roku wydatkowano 137 589,40 zł.

31. Ośrodki wsparcia, mieszkania chronione, placówki zapewniające opiekę całodobową osobom w podeszłym wieku i niepełnosprawnym

Krakowski system pomocy społecznej dysponuje szeroką ofertą różnorodnych form pomocy specjalistycznej uwzględniających potrzeby osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych.

Działania MOPS zmierzają do tego, by system wsparcia tych osób był na tyle zróżnicowany, aby zapewniał ofertę dostosowaną do stanu zdrowia oraz sytuacji rodzinnej i bytowej każdej osoby wymagającej pomocy.

Osoby, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki, mogą zostać nią objęte w ośrodkach wsparcia.

Ponadto rozwijana jest pomoc w formie mieszkań chronionych dla osób, które potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w życiu codziennym, ale nie wymagają opieki całodobowej. Natomiast gdy pomoc w miejscu zamieszkania jest niewystarczająca, osoby starsze mogą skorzystać z instytucji stałego pobytu, do których należą domy pomocy społecznej i rodzinny dom pomocy.

31.1 Ośrodki wsparcia dla osób starszych, niepełnosprawnych i chorych

Wykaz ośrodków wsparcia dla osób starszych, niepełnosprawnych i chorych funkcjonujących na terenie Gminy Miejskiej Kraków (wg stanu na 31 grudnia 2021 r.)

Lp.	Nazwa i adres jednostki	Liczba miejsc
1.	Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej	385
2.	Niepubliczne Ośrodki Wsparcia – Kluby Samopomocy	125
3.	Kluby Samopomocy znajdujące się w strukturze MDDPS, w tym Klub Senior + oraz Kluby Samopomocy „W sile wieku”	320
4.	Klub Samopomocy – Specjalistyczny „W sile wieku 2”	18
Suma		848

* funkcjonują w wybrane dni tygodnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

31.1.1 Ośrodki wsparcia dla osób starszych

Krakowskie ośrodki wsparcia dziennego pobytu oferują seniorom wsparcie w codziennym życiu i pomoc umożliwiającą jak najdłuższe, prawidłowe funkcjonowanie w środowisku lokalnym, w tym organizację czasu wolnego. Uczestnicy mają możliwość korzystania m.in. z zajęć manualnych, komputerowych, nauki języka, zajęć muzycznych, wyjść do instytucji kulturalnych, zajęć usprawniających.

W 2021 r. funkcjonował Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej (MDDPS) będący jednostką budżetową, w skład którego wchodziło 6 domów i 12 klubów samopomocy, w tym: Klub „Senior+”, 4 Kluby Samopomocy – Aktywizacyjne oraz 1 Klub Samopomocy – Specjalistyczny, w ramach realizacji efektu trwałości Projektu „W Sile Wieku” zapewniający wsparcie dla osób z chorobą Alzheimera, zespołem otępiennym i po udarze.

Dodatkowo Gmina Miejska Kraków zlecała organizacjom pozarządowym prowadzenie 4 ośrodków wsparcia – klubów samopomocy dla osób starszych oraz z dniem 1 listopada 2021 r. prowadzenie ośrodka wsparcia – klubu samopomocy przeznaczonego dla 30 osób wymagających częściowej pomocy ze względu na chorobę.

Powyższe ośrodki wsparcia w roku 2021 dysponowały 830 miejscami. Z pomocy w tej formie skorzystało łącznie 1 127 osób.

Wydatki na bieżącą działalność ośrodków wsparcia dla osób starszych i chorych w 2021 roku wyniosły 10 542 037,41 zł, w tym 843 000 zł to wydatki na działalność ośrodków prowadzonych na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez podmioty niepubliczne. Ponadto jednostka budżetowa w pozyskała dodatkowe środki z Dzielnic w kwocie 225 132,09 zł.

31.1.2 Klub Samopomocy – Specjalistyczny uruchomiony w ramach projektu „W sile wieku 2”

W roku 2021 MOPS kontynuował realizację projektu „W sile wieku 2” poprzez prowadzenie w budynku przy ul. Naczelnej 12A, Klubu Samopomocy – Specjalistycznego, zapewniającego 18 miejsc dla osób z chorobą Alzheimera, zespołami otępiennymi oraz po udarach

W ramach projektu wsparciem objęto 3 grupy docelowe:

- mieszkańców Krakowa, którzy ze względu na podeszły wiek (60+), stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia w związku z trudnościami w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego,
- osoby niesamodzielne po przebytym udarze, cierpiące na chorobę Alzheimera oraz zespoły otępienne, które ze względu na podeszły wiek (60+), stan zdrowia lub

niepełnosprawność wymagają specjalistycznej opieki, terapii lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego,

- opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych – osoby pełnoletnie opiekujące się osobą niesamodzielną, nie będące opiekunami zawodowymi i nie pobierające wynagrodzenia z tytułu opieki nad osobą niesamodzielną, najczęściej członkowie rodziny.

W ramach realizowanego wsparcia, Beneficjentów objęto usługami opiekuńczo–pielęgnacyjnymi (dwa posiłki dziennie, pomoc w podstawowych czynnościach życiowych, dowóz z miejsca zamieszkania do i z placówki), usługami aktywizująco–usprawniającymi (terapię zajęciową, organizacja czasu wolnego, udział w wyjściach rekreacyjno–turystycznych) oraz usługami wspomagającymi (edukacja, informacja, poradnictwo). Udział w projekcie był bezpłatny. Klub otwarty był od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:00 do 17:00.

W roku 2021 wsparciem objęto 28 uczestników. Ponadto z usług wspomagających skorzystało 10 opiekunów faktycznych.

Łączna kwota środków wydatkowanych na realizację projektu w 2021 r. w ramach wydatków bieżących wyniosła 918 228,88 zł, w tym 831 076,78 zł ze środków pochodzących z otrzymanego dofinansowania oraz 87 152,10 zł w ramach środków własnych.

31.2 Środowiskowe domy samopomocy

Środowiskowe domy samopomocy są ośrodkami wsparcia przeznaczonymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Ich zadaniem jest wsparcie osób chorujących psychicznie, niepełnosprawnych intelektualnie oraz wykazujących inne zaburzenia czynności psychicznych, w tym cierpiących na chorobę Alzheimera.

Według stanu na 31 grudnia 2021 roku w Gminie Miejskiej Kraków funkcjonowało 12 środowiskowych domów samopomocy, w tym 1 środowiskowy dom samopomocy będący miejską jednostką organizacyjną oraz 11 środowiskowych domów samopomocy (z 2 filiami) prowadzonych przez organizacje pozarządowe. Z dniem 1 grudnia 2021 r. Środowiskowy Dom Samopomocy os. Słoneczne 5 został włączony w struktury jednostki budżetowej – ŚDS „VITA” os. Młodości 8.

Według stanu na 31 grudnia 2021 placówki dysponowały łącznie 453 miejscami. W 2021 r. z pomocy środowiskowych domów samopomocy skorzystało 538 osób.

W roku 2021 dotacja ze środków budżetu państwa na jednego uczestnika środowiskowego domu samopomocy wynosiła 1 752,50 zł. Oprócz kwoty podstawowej, w ramach Programu Kompleksowego Wsparcia dla Rodzin „Za życiem” dla 143 osób z niepełnosprawnością sprzężoną lub spektrum autyzmu zostały przekazane dodatkowe środki w łącznej wysokości 850 137,76 zł.

Ogółem na funkcjonowanie środowiskowych domów samopomocy w roku 2021 wydatkowano z budżetu państwa kwotę 10 248 785,26 zł.

31.3 Klub Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W 2021 r. kontynuował działalność Klub Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Placówka prowadzona jest na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizację pozarządową i jest przeznaczona dla 20 osób. Klub działa w oparciu o aktywność własną uczestników, wspieranych przez pracowników. W klubie można skorzystać z warsztatów kulinarnych, tanecznych, plastycznych, kulturalnych oraz komputerowych. Świadczone jest także poradnictwo psychologiczne. Z pomocy mogą skorzystać osoby, które ukończyły 18 lat, mają problem ze zdrowiem psychicznym i pozostają w stałym leczeniu. Na funkcjonowanie klubu w 2021 r. wydatkowano 134 592 zł ze środków budżetu państwa. W roku 2021 z oferty klubu skorzystało 25 osób.

31.4 Mieszkania chronione wspierane dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dla osób w podeszłym wieku

Osoby z zaburzeniami psychicznymi, osoby w podeszłym wieku lub przewlekle chore mogą otrzymać świadczenie w postaci pobytu w mieszkaniu chronionym wspieranym.

W roku 2021 przeprowadzono kilka zmian w obrębie mieszkań chronionych w celu dostosowania systemu do aktualnych potrzeb społeczności Krakowa:

- uruchomione zostało nowe mieszkanie chronione wspierane dla 4 osób przewlekle psychicznie chorych przy ul. Chmielowskiego 6;
- nastąpiła zmiana typu z mieszkania chronionego dla osób przewlekle psychicznie chorych na mieszkanie chronione dla osób w podeszłym wieku przy pl. Sikorskiego 2/5;
- mieszkanie chronione wspierane z ul. Zakopiańskiej 101/12 zmieniło lokalizację i zostało przeniesione na ul. Karłowicza 1/3;
- mieszkanie chronione przeznaczone dla 4 osób z zaburzeniami psychicznymi na os. Centrum C 2/5 zostało włączone w strukturę jednostki budżetowej – Domu Pomocy Społecznej Nowa Huta, os. Hutnicze 5.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. na terenie Gminy Miejskiej Kraków funkcjonowało 17 mieszkań tego typu, w tym:

- 12 mieszkań przeznaczonych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które zapewniały 57 miejsc,
- 5 mieszkań przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, które zapewniały 23 miejsca.

Prowadzenie 8 mieszkań chronionych wspieranych Gmina Miejska Kraków zlecała organizacjom pozarządowym, natomiast pozostałych 9 mieszkań prowadzonych było przez jednostki budżetowe – domy pomocy społecznej.

Z pobytu w mieszkaniach chronionych skorzystało 89 osób. Łączne wydatki na funkcjonowanie mieszkań chronionych w roku 2021 wyniosły 819 486 zł. Dwa mieszkania finansowane były ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii – wydatki w roku 2021 wyniosły 76 000 zł.

31.5 Mieszkanie wspomagane w ramach projektu „Sami–Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”

Od 2019 Gmina Miejska Kraków realizuje projekt pn. „Sami–Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej. Celem projektu jest opracowanie i przetestowanie jednego standardu funkcjonowania mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym: z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną, głuchoniewidomych, niewidomych z niepełnosprawnością fizyczną, chorujących psychicznie z niepełnosprawnością fizyczną, które ze względu na swoje ograniczenia wymagają pomocy w codziennym życiu oraz stworzenie warunków, które umożliwią im niezależne funkcjonowanie w społeczności lokalnej. W ramach projektu świadczone są usługi o charakterze społecznym, opiekuńczo – wspierającym, zawodowym oraz pomoc psychologiczna.

Usługi w ramach projektu są realizowane w:

- mieszkaniu wspomaganym treningowym przy ul. Ludwisarzy 12,
- mieszkaniach własnych uczestników.

Pierwsi uczestnicy zostali objęci wsparciem w mieszkaniu przy ul. Ludwisarzy 12 w dniu 10 marca 2020 r. Czas udziału w projekcie wynosi od 3 tygodni do 6 miesięcy z możliwością jego przedłużenia. Wsparciem obejmowane są również rodziny i opiekunowie

osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, a oferowane im usługi są dopasowane do indywidualnych potrzeb.

Od początku realizacji projektu objęto wsparciem 28 osób – 12 w ramach mieszkania wspomaganego oraz 16 w ramach mieszkań własnych. W roku 2021 r. z pomocy skorzystało 10 osób w mieszkaniu wspomaganym i 10 osób w mieszkaniach własnych.

Wysokość środków zewnętrznych wydatkowanych na realizację projektu we wskazanym wyżej zakresie w 2021 r. wyniosła 422 678,35 zł.

Ponadto, zgodnie z pismem Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej z dnia 26 maja 2021 r., Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii wyraził zgodę na wprowadzenie zmian w Projekcie w zakresie przedłużenia jego realizacji do dnia 31 marca 2023 r. oraz uruchomienia kolejnych mieszkań wspomaganym.

W związku z powyższym Gmina Miejska Kraków otrzymała dodatkowe środki finansowe na rok 2021 w wysokości 763 967,50 zł na uruchomienie kolejnego mieszkania wspomaganego, tym razem wspieranego. W tym celu przebudowano i przystosowano do potrzeb 5 osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz w pełni wyposażono budynek przy ul. Tokarskiej 16. Dofinansowanie Gminy Miejskiej Kraków wyniosło 255 188,18 zł.

31.6 Rodzinny dom pomocy

Pobyt i opieka w rodzinnym domu pomocy skierowane są do osób wymagających, z powodu wieku lub niepełnosprawności, usług opiekuńczych, których nie można zapewnić im w miejscu ich zamieszkania, jednak niewymagających jeszcze usług świadczonych w warunkach domu pomocy społecznej.

Na terenie Krakowa w 2021 roku funkcjonował Rodzinny Dom Pomocy przy ul. Źródlanej 15, przeznaczony dla 8 osób starszych, prowadzony na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizację pozarządową. Z całodobowych usług opiekuńczych w placówce skorzystało 8 osób. Na funkcjonowanie placówki w roku 2021 wydatkowano kwotę 273 135,32 zł.

31.7 Domy pomocy społecznej

Domy pomocy społecznej są jedyną formą pomocy społecznej świadcząca całodobową opiekę nad osobami niezdolnymi do samodzielnego egzystowania z uwagi na schorzenia, wiek, niepełnosprawność. Są placówkami przeznaczonymi dla osób, które nie kwalifikują się do leczenia szpitalnego, lecz z uwagi na podeszły wiek, schorzenia, warunki rodzinne, niepełnosprawność oraz sytuację życiową wymagają stałej opieki. Aby sprawnie pełnić swoją funkcję, domy pomocy społecznej realizują zadania w oparciu o obowiązujące standardy.

W roku 2021 objęto nadzorem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Dom Pomocy Społecznej ul. Rozrywka 1. Ponadto, w ramach poprawy standardów bytowych mieszkańców zmniejszono liczbę miejsc w Domu Pomocy Społecznej ul. Łanowa 39 oraz Domu Pomocy Społecznej ul. Rozrywka 1.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. na terenie Gminy Miejskiej Kraków funkcjonowało 15 domów pomocy społecznej, które dysponowały 2 190 miejscami. W 2021 r. z usług świadczonych w domach pomocy społecznej skorzystało łącznie 2 412 osób.

Wykaz domów pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Gminy Miejskiej Kraków (wg stanu na 31 grudnia 2021 r.)

Lp.	Typ DPS	Liczba DPS	Liczba miejsc
1.	dla osób w podeszłym wieku	1	67
2.	dla osób przewlekle somatycznie chorych	7	993*
3.	dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz osób w podeszłym wieku	1	90**
4.	dla osób przewlekle psychicznie chorych	3	693***
5.	dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	127****
6.	dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	165*****
7.	dla osób uzależnionych od alkoholu	1	55
Suma		15	2 190

*w tym 45 miejsc dla osób przewlekle somatycznie chorych w budynku na os. Sportowym 9, wchodzącym w strukturę DPS Nowa Huta

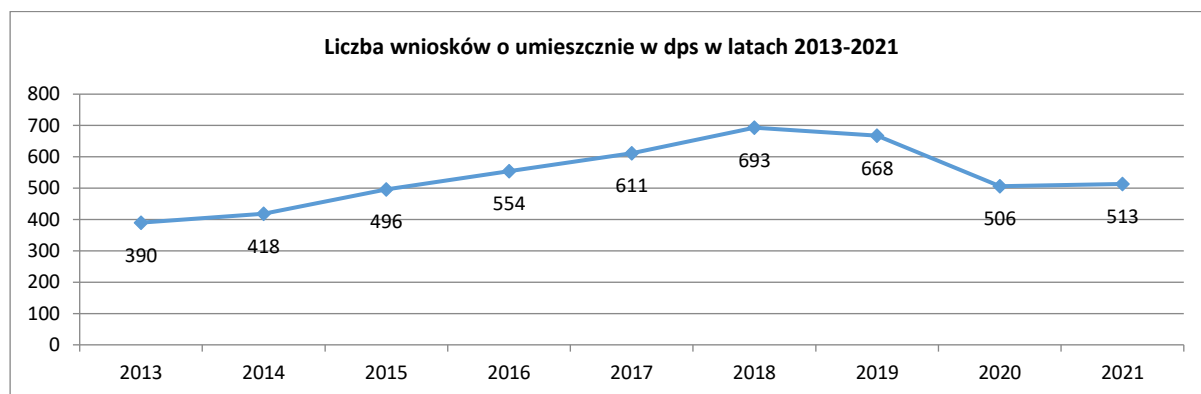
** w tym 50 miejsc dla osób przewlekle somatycznie chorych, 40 miejsc dla osób w podeszłym wieku

*** w tym 55 miejsc dla osób przewlekle psychicznie chorych w budynku na os. Hutniczym 5, wchodzącym w strukturę DPS Nowa Huta

****w tym 40 miejsc dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w budynku na os. Hutniczym 5, wchodzącym w strukturę DPS Nowa Huta

*****w tym 15 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, 150 miejsc dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie

W 2021 r. złożono 499 wniosków o umieszczenie w domach pomocy społecznej. Liczba wniosków z roku na rok sukcesywnie wzrastała w latach 2013–2018, w roku 2020 wpłynęły o 162 wnioski mniej niż w roku 2019, natomiast w roku 2021 liczba wniosków nieznacznie wzrosła. W roku 2021 wydano 2 969 decyzji i postanowień w sprawach dotyczących skierowania do domu pomocy społecznej.

W roku 2021 w domach pomocy społecznej umieszczono łącznie 360 osób, z czego 342 w domach zlokalizowanych na terenie Gminy Miejskiej Kraków, a 18 osób w domach znajdujących się na terenie innych powiatów.

Na dzień 31 grudnia 2021 r. na umieszczenie w domu pomocy społecznej oczekiwało 39 osób. W domach pomocy społecznej przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych oraz przewlekle psychicznie chorych osoby umieszczane są na bieżąco, natomiast w domach pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie okres oczekiwania wynosi około sześć miesięcy.

Wydatki na bieżącą działalność domów pomocy społecznej w roku 2021 wyniosły 165 576 864,15 zł, w tym 155 833 545,74 zł (bez wydatków na COVID 19) zł to wydatki miejskich jednostek organizacyjnych (w tym wydatki MDDPS na posiłki w DPS). Ponadto na

bieżące funkcjonowanie jednostki otrzymały do dyspozycji środki z Dzielnic w łącznej wysokości 132 839,84 zł.

W 2021 roku poniesiono wydatki związane z pobytem 170 osób umieszczonych w domach pomocy społecznej poza Gminą Miejską Kraków w łącznej wysokości 5 901 577 zł.

W 2021 roku, w celu poprawy jakości i standardu usług świadczonych w domach pomocy społecznej, realizowano inwestycje oraz dokonano zakupów inwestycyjnych. Wydatki inwestycyjne (bez środków Dzielnic) wyniosły 19 639 908 zł, z czego pozyskano dofinansowanie: z Funduszu Inwestycji Lokalnych – w wysokości 519 745,80 zł, z Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa – 142 393,70 zł, z projektu ZUS „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy w Domu Pomocy Społecznej poprzez realizację działań inwestycyjnych” – 86 400 zł.

Środki inwestycyjne przeznaczone zostały m.in. na:

- IV etap przebudowy i rozbudowy DPS im. Ludwika i Anny Helclów wraz z zagospodarowaniem terenu,
- modernizację DPS ul. Łanowa 41,
- modernizację DPS ul. Łanowa 39,
- modernizację DPS Nowa Huta, budynek os. Sportowe,
- zakup i wykonanie podsufitowych systemów do transportu i opieki nad mieszkańcami w pomieszczeniach DPS ul. Kluzeka 6, ul. Nowaczyńskiego 1, ul. Praska 25, ul. Babińskiego 25, ul. Łanowa 39, ul. Łanowa 43,
- wymiana dźwigów towarowych przy ul. Krakowskiej 47 – DPS ul. Krakowska 55.

W roku 2021, w związku ze stanem epidemii, w krakowskich domach pomocy społecznej zastosowano szereg rozwiązań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom i pracownikom oraz ciągłości realizacji wsparcia, w tym:

- zaktualizowano, w uzgodnieniu z Państwową Powiatową Stacją Sanitarno–Epidemiologiczną w Krakowie, koncepcje funkcjonowania dps (dla każdego osobno);
- kontynuowano realizację działań profilaktycznych wprowadzonych w celu przeciwdziałania pojawiania się zakażenia m.in. poprzez organizację szczepień mieszkańców i pracowników przeciw grypie, COVID 19 oraz pneumokokom;
- uzupełniano na bieżąco środki ochrony indywidualnej mające zastosowanie zarówno przy profilaktyce jak i w sytuacji zakażenia.

Łącznie na walkę z COVID–19 w domach pomocy społecznej w roku 2021 wydatkowano kwotę 2 036 151,07 zł, w tym:

- 908 499,76 zł – środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19;
- 895 700,49 zł – dotacja z budżetu państwa – przeznaczona na wzmocnienie zabezpieczenia domów pomocy społecznej przed skutkami wystąpienia wirusa SARS-CoV-2, w szczególności na zapewnienie kadry niezbędnej do zachowania ciągłości usług świadczonych przez te jednostki oraz zakup niezbędnych środków ochrony osobistej, sprzętu i wyposażenia;
- 231 950,82 zł – środki własne.

Ponadto w roku 2021 domy pomocy społecznej skorzystały z możliwości pozyskania dofinansowania na działania mające na celu walkę z chorobą COVID–19. Wydatkowano środki zewnętrzne w ramach następujących projektów:

- 26 763,74 zł – „Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Społeczny. Bezpieczny dom”;
- 2 382 443,97 zł – „Bezpieczny dom – wsparcie dla kadry małopolskich domów pomocy społecznej w związku z zagrożeniem COVID-19”;
- 841 504,88 zł – „Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki pacjentom oraz bezpieczeństwa personelowi domów pomocy społecznej na czas COVID-19”.

**Rozdział V: Rehabilitacja społeczna
osób niepełnosprawnych**

32. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizowane są na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W roku 2021 dofinansowanie ze środków PFRON otrzymało 4 827 osób niepełnosprawnych, w tym:

- w zakresie rehabilitacji społecznej łącznie 4 463 osoby,
 - w zakresie Programu „Aktywny Samorząd” łącznie 343 osoby,
 - w zakresie Programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” łącznie 21 osób.
- Ze środków PFRON w 2021 r. wydatkowano kwotę w wysokości 25 947 731 zł, w tym

na:

- dofinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej 12 171 559 zł,
- rehabilitację społeczną 11 682 744 zł,
- realizację Programu „Aktywny Samorząd” 1 932 228 zł,
- realizację Programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” 25 000 zł,
- realizację Programu „Zajęcia klubowe w WTZ” 133 200 zł.

32.1 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej

Na terenie Gminy Miejskiej Kraków w roku 2021 funkcjonowało 14 warsztatów terapii zajęciowej: 3 publiczne oraz 11 niepublicznych prowadzonych przez organizacje pozarządowe.

Z dniem 22 września 2021 r. nastąpiło rozszerzenie działalności WTZ przy ul. Cechowej 142 o 52 miejsca z nową lokalizacją przy ul. Kamieńskiego 51. Dotychczasowy publiczny WTZ prowadzony dla 35 uczestników przez Dom Pomocy Społecznej ul. Łanowa 41 powiększył tym samym liczbę uczestników do 87. Uczestnikami Warsztatu zostali podopieczni zlikwidowanych WTZ przy ul. Łanowej 43 (24 uczestników) i ul. Za Torem 22 (28 uczestników).

Łączna liczba wszystkich miejsc przeznaczonych dla osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w WTZ na terenie Gminy Miejskiej Kraków, posiadających wskazanie do uczestnictwa w WTZ w 2021 roku wynosiła 563, w tym 127 miejsc w podmiotach publicznych (stan na 31 grudnia 2021 r.).

Z rehabilitacji społecznej i zawodowej w warsztatach terapii zajęciowej w 2021 r. skorzystało 601 osób niepełnosprawnych. W roku 2021 warsztaty opuściły 42 osoby niepełnosprawne, w tym 6 osób podjęło zatrudnienie zarówno na otwartym rynku pracy, jak i w zakładach aktywności zawodowej oraz zakładach pracy chronionej.

Na działalność warsztatów terapii zajęciowej w roku 2021 przeznaczono kwotę 14 266 654 zł, w tym ze środków PFRON kwotę 12 171 559 zł oraz ze środków Gminy Miejskiej Kraków kwotę 2 095 095 zł.

32.1.1 Mieszkańcy Gminy Miejskiej Kraków w warsztatach terapii zajęciowej w innych powiatach

W 2021 roku zostało podpisane porozumienie w sprawie pokrywania kosztów rehabilitacji uczestników warsztatów terapii zajęciowej działających na terenie Powiatu Krakowskiego w Konarach oraz Rzozowie dla osób z niepełnosprawnością, będących mieszkańcami Gminy Miejskiej Kraków, w części nieobjętej dofinansowaniem ze środków

Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Ze wsparcia skorzystało w sumie 9 osób. Ze środków Gminy Miejskiej Kraków na pokrycie kosztów uczestnictwa w WTZ w innych powiatach została wydatkowana kwota w wysokości 19 886,38 zł.

32.2 Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

W 2021 r. wpłynęło 1 618 wniosków o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych. Dofinansowanie otrzymało łącznie 1 269 osób niepełnosprawnych, w tym 1 083 dorosłych i 186 dzieci i młodzieży (plus 486 opiekunów). Suma wypłaconych dofinansowań wyniosła 2 385 022 zł. Średnie dofinansowanie na osobę niepełnosprawną wyniosło 1 879 zł i było większe o około 320 zł od roku poprzedniego.

32.3 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny

W 2021 r. złożono 347 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny. Dofinansowanie otrzymało 291 osób niepełnosprawnych, w tym 264 dorosłych oraz 27 dzieci i młodzieży. Łączna kwota dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny wyniosła 737 068 zł, w tym 729 314 zł przeznaczono na dofinansowania dla osób indywidualnych. Średnia wartość dofinansowania wynosiła 2 506 zł na osobę z niepełnosprawnością.

W ramach dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny 2 instytucje w 2021 r. uzyskały dofinansowania na łączną kwotę 7 754 zł.

Osoby z niepełnosprawnością w ramach zadania otrzymały dofinansowanie m.in. do zakupu łóżek rehabilitacyjnych wraz z wyposażeniem, rowerów rehabilitacyjnych, rotorów, urządzenia typu orbitrek, mat masujących, drobnego sprzętu do wykonywania ćwiczeń i rehabilitacji w warunkach domowych (poduszki, linki, taśmy, kliny, piłki rehabilitacyjne, itp.).

32.4 Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów

W 2021 r. złożone zostały 3 542 wnioski o dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Dofinansowanie otrzymało 1 710 osób niepełnosprawnych, w tym 1 573 osób dorosłych i 137 dzieci i młodzieży, na łączną kwotę 3 470 197 zł. Średnia wartość dofinansowania wyniosła 2 029 zł na osobę. Dofinansowano zakupy m.in. wózków inwalidzkich, protez, ortez, pieluchomajtek, cewników, obuwia ortopedycznego, aparatów słuchowych, itp.

32.5 Dofinansowanie likwidacji barier w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych

- 1) **Likwidacja barier architektonicznych** – w roku 2021 do MOPS wpłynęło 176 wniosków, dofinansowanie otrzymało 99 osób na kwotę 1 629 430 zł, średnia wartość dofinansowania wyniosła 16 458 zł, osoby z niepełnosprawnością otrzymały dofinansowania m.in. do dostosowania łazienek, zakupu i montażu platform przyschodowych, montażu podjazdów, podnośników sufitowych i krzesełek schodowych.
- 2) **Likwidacja barier w komunikowaniu się** – w roku 2021 do MOPS wpłynęło 1 045 wniosków, dofinansowanie otrzymało 899 osób na kwotę 2 545 854 zł, w tym 786 osób dorosłych i 113 dzieci, osoby niepełnosprawne otrzymały dofinansowanie m.in. do zakupu oprogramowania do komunikacji wspomagającej i alternatywnej MÓWik, programów

logopedycznych, programów wspierających rozwój, oprogramowania do komunikacji i edukacji za pomocą wzroku oraz komputerów.

- 3) **Likwidacja barier technicznych** – w roku 2021 do MOPS wpłynęło 277 wniosków, dofinansowanie otrzymało 195 osób, w tym 6 dzieci, na kwotę 752 329 zł, osoby niepełnosprawne otrzymały dofinansowanie m.in. do krzeseł toaletowych, wózków toaletowych, schodołazów, podnośników wannowo–kąpielowych, uchwytów wspomagających, słuchawek wzmacniających słuch stosowanych do odbioru TV, dostawek do wózków inwalidzkich.

32.6 Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego – tłumacza przewodnika

W roku 2021 nie złożono żadnego wniosku w ramach dofinansowania usług tłumacza języka migowego – tłumacza przewodnika.

32.7 Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

W 2021 roku podpisano 28 umów na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez 25 podmiotów niepublicznych. W dofinansowanych przedsięwzięciach wzięły udział 1 062 niepełnosprawne osoby i ich opiekunowie. Wydatkowano na ten cel kwotę 162 844 zł. Wnioski na realizację powyższych przedsięwzięć zostały złożone w MOPS do 30 listopada 2020 roku. Na realizację zadania w 2021 r. organizacje pozarządowe złożyły 36 wniosków, które będą realizowane w 2022 roku.

32.8 Program „Aktywny Samorząd”

MOPS w 2021 r. kontynuował realizację pilotażowego Programu „Aktywny Samorząd”, finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Celem głównym Programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji poprzez dofinansowanie wskazanych w tabeli zadań.

Lp.	Zadanie	Kwota wydatkowana	Liczba osób objętych wsparciem
1.	pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	121 949 zł	27
2.	pomoc w uzyskaniu prawa jazdy	16 422 zł	8
3.	pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	530 613 zł	73
4.	dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach Programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	18 000 zł	8
5.	pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach Programu	2 217 zł	2
6.	pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	106 800 zł	8
7.	pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	14 299 zł	5
8.	pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości	331 324 zł	13

9.	pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości	10 800 zł	1
10.	pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego	85 899 zł	12
11.	opieka nad dzieckiem (opłata za pobyt dziecka w żłobku lub przedszkolu albo inny koszt zapewnienia opieki nad dzieckiem)	74 465 zł	47
12.	uzyskanie wykształcenia na poziomie wyższym	619 440 zł	202
Suma		1 932 228 zł	406*

* w ramach 406 dofinansowań wsparcia udzielono 343 osobom

Wykonanie na dzień 31 grudnia 2021 r. Ostateczne rozliczenie Programu „Aktywny Samorząd” nastąpi po zakończeniu Programu, tj. do 15 kwietnia 2022 r.

32.9 Program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi – Moduł III”

W 2021 roku MOPS zakończył realizację programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”. Wsparciem w ramach programu mogły zostać objęte osoby z niepełnosprawnością, które na skutek wystąpienia zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii utraciły w okresie od 9 marca do 16 listopada 2020 r. możliwość korzystania (przez okres co najmniej pięciu kolejno następujących dni roboczych) z opieki świadczonej w placówce rehabilitacyjnej.

W ramach programu zostało złożonych 2 741 wniosków, w tym 2 w 2021 r. W 2021 r. wypłacono dofinansowanie 21 osobom na kwotę 25 000 zł. Łącznie na dofinansowania przeznaczono kwotę 3 164 500 zł.

32.10 Program „Zajęcia klubowe w WTZ”

W 2021 roku MOPS podpisał 3 aneksy z warsztatami terapii zajęciowej w związku z realizacją programu „Zajęcia klubowe w WTZ”. Aneksy zostały zawarte na realizację zadania od 1 lutego 2021 r. do 31 stycznia 2022 r. Miesięczna stawka na jednego uczestnika wynosiła 450 zł. Łączna kwota środków finansowych przeznaczona na realizację programu w roku 2021 wynosiła 133 200 zł.

W październiku 2021 roku do MOPS wpłynęły 3 wnioski złożone przez warsztaty terapii zajęciowej w związku z ogłoszonym naborem na realizację programu w 2022 r. 2 wnioski dotyczyły kontynuacji programu i zostały złożone przez warsztaty, które prowadziły już zajęcia klubowe, a 1 wniosek przez WTZ, który chciał dopiero rozpocząć realizację programu.

Celem programu jest wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym, poprzez prowadzenie terapii zajęciowej w formie zajęć klubowych. Jest to zorganizowana forma rehabilitacji dla osób, które opuściły warsztaty i weszły na rynek pracy oraz osób z niepełnosprawnością przed rozpoczęciem procesu rehabilitacji w WTZ.

**Rozdział VI: Inne działania oraz
pozostałe informacje o funkcjonowaniu
MOPS**

33. Działania związane z aplikowaniem o środki w ramach konkursów zewnętrznych

W roku 2021 MOPS pozyskał następujące środki ze źródeł zewnętrznych:

- Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Asystent rodziny 2021” – pozyskano dofinansowanie w kwocie 54 260 zł na dofinansowanie usług asystenta rodziny.
- Program pn. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2021” – pozyskano środki w wysokości 1 308 405 zł z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych.
- Program pn. „Wspieraj seniora” – pozyskano dofinansowanie w kwocie 372 487 zł.
- Program Województwa Małopolskiego na realizację zadań polegających na racjonalnym gospodarowaniu wodami opadowymi „Małopolska deszczówka” – pozyskano środki w wysokości 20 800,00 zł na budowę bezodpływowego, wybieralnego zbiornika retencyjnego.
- Projekt pn. „Dofinansowanie działań płatnika składek na poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy” – pozyskano dofinansowanie w kwocie 86 400 zł dla domów pomocy społecznej na zakup i montaż podnośników sufitowych oraz wanny uchylniej ze środków Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.
- Projekt pn. „Bezpieczny Dom – wsparcie dla kadry małopolskich domów pomocy społecznej w związku z zagrożeniem COVID-19” – pozyskano dofinansowanie w kwocie 727 500 zł na dofinansowanie dodatkowego wynagrodzenie dla pracowników świadczących usługi bytowe, opiekuńcze, edukacyjne i wspomagające.
- Projekt „Sami–Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi” – pozyskano dodatkowe środki w kwocie 763 967,50 zł na uruchomienie kolejnego mieszkania wspomaganego, przy ul. Tokarskiej, dla 5 osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi.
- Projekt „Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Kraków Południe” – pozyskano środki w kwocie 131 121 zł w ramach PO WER, Działanie 4.1 Innowacje społeczne.
- Projekt pn. „Zawsze rodzina” - całkowita wartość projektu wynosi 7 733 550,71 zł, z czego plan na zadania realizowane przez MOPS w 2021 r. wyniósł 1 989 644 zł oraz na zadania zlecone podmiotom niepublicznym – 907 500 zł. Łączna kwota środków przeznaczonych na realizację projektu w 2021 r. wyniosła 2 897 144 zł, środki pozyskane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020.

34. Współpraca międzynarodowa

Współpraca z Miastem Frankfurt nad Menem realizowana była na podstawie „Porozumienia pomiędzy Stołecznym Królewskim Miastem Kraków i Miastem Frankfurt nad Menem o współpracy w dziedzinie pomocy społecznej” z dnia 3 czerwca 2011 r., będącego kontynuacją Porozumienia zawartego w dniu 19 kwietnia 2001 roku.

W ramach współpracy, we wrześniu 2021 r. odbyła się wizyta przedstawicieli miasta Kraków we Frankfurcie nad Menem. Podczas pobytu we Frankfurcie przedstawiciele Urzędu Miasta Krakowa, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych z ul. Parkowej 12 uczestniczyli w spotkaniach poświęconych problematyce pomocy rodzinom z problemami psychicznymi, a także wizytowali placówki świadczące wsparcie w ramach programu „Aktywne sąsiedztwo”. Delegacja z Krakowa uczestniczyła również w spotkaniu w biurze koordynującym politykę równości.

35. Budżet obywatelski

Budżet obywatelski to proces, dzięki któremu mieszkańcy mają bezpośredni wpływ na realizację potrzeb społeczności lokalnych, a tym samym na wydatkowanie konkretnych środków finansowych. Poprzez zgłaszane w formie projektów pomysły mogą angażować się w poprawę wizerunku oraz funkcjonowania osiedli.

W 2021 roku zrealizowano dwa projekty:

- „Neurologopedia dla najmłodszych” – projekt przeznaczony dla dzieci w wieku od 3 lat do 10 lat z zaburzeniami mowy, które są zagrożone wykluczeniem ze społeczności szkolnej. Warsztaty były realizowane od kwietnia do listopada 2021, w takich obszarach działań jak: diagnostyka zaburzeń, zajęcia „rodzic-dziecko”, zajęcia indywidualne logopedyczne i zajęcia ogólnorozwojowe w grupie. W projekcie wzięło udział 8 dzieci wraz z rodzicami.
- „Piękny umysł” – w ramach projektu zorganizowano i przeprowadzono zajęcia z nauki języka angielskiego i obsługi komputera, które odbywały się od maja do grudnia 2021 roku (24 spotkania dla każdej z dwóch grup). Zajęcia odbywały się raz w tygodniu i trwały 60 minut. W projekcie udział wzięło 21 osób. Uczestnikami były osoby zamieszkujące Dzielnicę XVII Wzgórza Krzesławickie.
- „Kultura szansą dla więźniów samotności i starości” – zadanie było realizowane przez Parafię pw. NMP z Lourdes w Krakowie. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. wolontariusze świadczyli pomoc na rzecz 24 osób samotnych i starszych zamieszkałych na terenie Dzielnic V Krowodrza. W ramach zadania podejmowane były następujące działania: sprzątanie mieszkań, pomoc w porządkach przedsięwzięciach, towarzyszenie w spacerach i wyjściach kulturalnych, towarzyszenie podczas wizyt u lekarza, rozmowy, pomoc w robieniu drobnych zakupów, wykonanie drobnych napraw i remontów, rozwijanie zainteresowań osób starszych poprzez przygotowywanie projekcji filmów, wspólne czytanie książek oraz prowadzenie warsztatów rehabilitacyjnych i żywieniowych. Z pozyskanych środków zostały zakupione m.in. środki czystości, sprzęt do sprząkania, materiały i narzędzia niezbędne do przeprowadzenia remontów i napraw w miejscach zamieszkania beneficjentów, sprzęt do rehabilitacji, sprzęt służący rozwijaniu zainteresowań uczestników projektu (książki, wyjścia do kawiarni, kina, opery itp.). Przeprowadzono prezentacje dla młodzieży w celu uwrażliwiania na sytuację seniorów w ich środowisku oraz zachęcano do zaangażowania się w wolontariat. Prezentacje były prowadzone dla uczniów VII Liceum Ogólnokształcącego, Szkoły Podstawowej z Oddziałami Sportowymi nr 5, Szkoły Podstawowej nr 12 w Krakowie oraz na terenie Parafii pw. Bł. Anieli Salawy w Krakowie. Na realizację zadania wydatkowano łącznie 73 500 zł.

36. Współpraca z mediami

MOPS w 2021 roku podjął około 300 kontaktów z mediami w zakresie informowania o możliwości uzyskiwania wsparcia przez mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków, a także wsparcia w okresie stanu epidemii. W ramach działań informacyjnych w mediach ogólnopolskich oraz lokalnych ukazały się informacje dotyczące pomocy społecznej: artykuły, komunikaty, reportaże telewizyjne i radiowe. MOPS po raz kolejny był także partnerem akcji informacyjnej prowadzonej przez „Głos – Tygodnik Nowohucki” pod nazwą „Nowa Huta – miejsce dobre do życia”. W jej ramach ukazał się cykl artykułów poświęconych działaniom Ośrodka. Tematyka publikacji obejmowała kwestie związane z różnymi formami aktywizacyjnymi dla osób starszych, dzieci, młodzieży, pomocy dla rodzin, osób samotnych, bezdomnych, oferty dla społeczności lokalnych oraz pomocy w czasie stanu epidemii.

W ramach współpracy z dwutygodnikiem „kraków.pl” ukazały się dwie dedykowane wkładki tematyczne dotyczące wsparcia osób doświadczających przemocy.

Zrealizowano 14 filmów promocyjno-informacyjnych dotyczących wsparcia seniorów, dzieci i młodzieży. Tematyka filmów obejmowała także realizację inwestycji oraz projektów finansowanych ze środków unijnych.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej był głównym organizatorem akcji „Świąteczny karp dla mieszkańców Krakowa”.

Prowadzona była systematyczna współpraca z Wydziałem Komunikacji Społecznej UMK oraz portalem www.krakow.pl, na potrzeby którego przygotowywane były komunikaty dotyczące pomocy społecznej, istotne dla mieszkańców Krakowa.

MOPS realizuje także zadania wynikające z zapisów ustawy o dostępie do informacji publicznej, prowadząc Biuletyn Informacji Publicznej.

37. Kadra MOPS – zatrudnienie, wykształcenie, podnoszenie kompetencji zawodowych

Według stanu na 31.12.2021 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej było zatrudnionych 711 osób w wymiarze 702,716 etatu (bez uwzględnienia pracowników przebywających na urloпах wychowawczych i bezpłatnych).

Odsetek pracowników MOPS legitymujących się wyższym wykształceniem (w tym tych przebywających na urloпах wychowawczych i bezpłatnych) wynosi 81,8%, z czego 14,4% stanowią pracownicy, którzy mają ukończone także studia podyplomowe.

W 2021 r. pracownicy MOPS brali udział w 72 szkoleniach, warsztatach, spotkaniach, seminariach i konferencjach. Środki finansowe z przeznaczeniem na realizację szkoleń wyniosły 70 919,10 zł. Dodatkowo w MOPS przeprowadzono superwizje, w których uczestniczyło łącznie 47 pracowników socjalnych i 18 asystentów rodziny. Na ten cel przeznaczono łącznie kwotę w wysokości 23 406,00 zł.

37.1 Praktyki i staże

W roku 2021 w MOPS 99 studentów krakowskich uczelni odbyło łącznie 4 210 godzin praktyk studenckich.

38. Skargi, interwencje, odwołania od decyzji administracyjnych

Realizując zadania w zakresie przeprowadzania postępowań wyjaśniających dotyczących skarg, interwencji, wniesionych odwołań w 2021 roku:

- przeprowadzono 492 postępowania wyjaśniające dotyczące skarg i interwencji,
- rozpatrzono 26 skarg, które zostały zarejestrowane w Wydziale Kontroli Wewnętrznej UMK,
- po przeprowadzeniu postępowań wyjaśniających ustalono, iż 2 skargi były zasadne, w wyniku czego podjęto działania w celu zapobieżenia powtarzaniu się w przyszłości stwierdzonych nieprawidłowości,
- przekazano do Samorządowego Kolegium Odwoławczego 170 odwołań złożonych od 329 decyzji administracyjnych,
- wpłynęło 231 decyzji SKO utrzymujących w mocy wcześniejsze rozstrzygnięcie,
- SKO uchyliło i przekazało do ponownego rozpatrzenia 30 decyzji.

39. Kontrole realizacji zadań

W 2021 roku pracownicy MOPS przeprowadzili łącznie 57 kontroli realizacji zadań publicznych zleconych podmiotom niepublicznym i publicznym, w tym 50 kontroli kompleksowych i 7 doraźnych.

Łącznie w 2021 roku w wyniku kontroli dotyczących realizacji zadań zleconych podmiotom niepublicznym i publicznym sformułowano 201 zaleceń pokontrolnych, w tym w ramach zakończenia czynności kontrolnych rozpoczętych jeszcze w 2020 roku – 73. Wystąpienia pokontrolne skierowano łącznie do 25 podmiotów. Do 8 z nich, w odniesieniu do 13 realizowanych przez nie zadań, skierowano zalecenia dotyczące zwrotu nienależnie pobranych dotacji (wydatkowanych niezgodnie z przeznaczeniem i/lub pobranych w nadmiernej wysokości). Łączna wysokość stwierdzonych należności głównych (bez odsetek) wyniosła 557 134,28 zł.

Sekcja Kontroli Wewnętrznej w 2021 roku przeprowadzała jedną doraźną kontrolę wewnętrzną w MOPS dotyczącą terminowości prowadzonych postępowań administracyjnych w Filii nr 1. Czynności kontrolne aktualnie nie zostały jeszcze zakończone.

W ramach sprawowania bieżącego nadzoru nad powierzonymi zadaniami część komórek organizacyjnych zrealizowała w 2021 r. kontrole bez udziału pracowników SW:

- Dział Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia przeprowadził: 3 kontrole problemowe w domach pomocy społecznej i rodzinnym domu pomocy społecznej, w wyniku których nie wydawano zaleceń pokontrolnych oraz 1 kontrolę doraźną dotyczącą funkcjonowania domu pomocy społecznej – wydano 6 zaleceń pokontrolnych;
- Dział Pomocy Dzieciom przeprowadził 40 kontroli doraźnych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, przede wszystkim w zakresie zapewnienia wyżywienia i czystości w placówkach, w wyniku których nie wydawano zaleceń pokontrolnych;
- Dział Wsparcia Osób Niepełnosprawnych przeprowadził 15 kontroli doraźnych w warsztatach terapii zajęciowej, w zakresie warunków sanitarnych, w tym przestrzegania procedur ograniczających rozprzestrzenianie się epidemii i/lub w zakresie frekwencji uczestników i pracowników – na ich podstawie sformułowano 2 zalecenia pokontrolne.

Łącznie komórki organizacyjne przeprowadziły 59 kontroli bez udziału SW w 26 podmiotach, do których skierowano 8 zaleceń pokontrolnych.

Dodatkowo Sekcja, w oparciu o materiały przesyłane przez komórki organizacyjne MOPS, sporządziła zbiorczy roczny plan kontroli zadań publicznych, a także przygotowywała zbiorcze sprawozdania z realizacji planu. Pracownicy Sekcji prowadzili również rejestr kontroli zewnętrznych i wewnętrznych prowadzonych w Ośrodku, a także koordynowali procesy związane z zarządzaniem ryzykami, w tym aktualizowali mapę ryzyk.

40. Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymanie infrastruktury

40.1 Informatyzacja

W 2021 roku zakupiono 5 notebooków, 30 monitorów, 20 drukarek, 22 urządzenia wielofunkcyjne, 10 zarządzalnych urządzeń sieciowych oraz 10 specjalistycznych drukarek do kart plastikowych.

Zwiększono poziom zabezpieczenia sieci LAN poprzez wdrożenie:

- wirtualnej sieci do zarządzania urządzeniami sieciowymi oraz serwerami,
- list kontroli dostępu do zdalnego zarządzania serwerami,
- wdrożenie polityk GPO dotyczących zabezpieczeń przeglądark internetowych,

- odseparowanie sieci do zarządzania alarmami,
- wdrożenie oprogramowania LAPS do zarządzania hasłami kont lokalnego administratora na wszystkich komputerach.

Podniesiono poziom funkcjonalności domeny z wersji 2008 R2 do 2012.

Przeniesiono nieużywany już sprzęt serwerowy do serwerowni zapasowej. Na urządzeniach tych utworzono środowisko służące do odtwarzania i testowania kopii bezpieczeństwa wszystkich serwerów wirtualnych ośrodka.

Skonfigurowano wszystkie urządzenia sieciowe w taki sposób, aby przesyłały swoje dzienniki zdarzeń do serwera logów.

Przeniesiono serwer do wirtualizacji poczty elektronicznej na nowszą platformę programową.

Wdrożono technologię VLAN umożliwiającą wykorzystanie telefonii IP (VOIP) w innych lokalizacjach niż przy ul. Józefińskiej.

Zaktualizowano portal www.mops.krakow.pl do wymogów ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

40.2 Obsługa organizacyjna MOPS

W 2021 r. w MOPS zarejestrowano łącznie 267 713 pism, w tym:

- 111 652 pism przychodzących,
- 112 497 pism wychodzących,
- 43 564 pisma wewnętrzne.

Sporządzono 28 projektów upoważnień Prezydenta Miasta Krakowa, 40 projektów pełnomocnictw Prezydenta Miasta Krakowa, 43 projekty zarządzeń Prezydenta Miasta Krakowa, 17 projektów uchwał Rady Miasta Krakowa.

Sporządzono 223 zarządzenia Dyrektora MOPS, 88 poleceń służbowych Dyrektora MOPS, 330 pełnomocnictw Dyrektora MOPS i 195 upoważnień Dyrektora MOPS.

40.3 Archiwum zakładowe

Przejęto do archiwum zakładowego z komórek organizacyjnych 349,00 mb akt. Przekazano do zniszczenia po uzyskaniu zgody Dyrektora Archiwum Narodowego w Krakowie 350 mb dokumentacji, której okres przechowywania upłynął. Wycofano z ewidencji archiwum zakładowego, w związku ze wznowieniem spraw, 233 akta na podstawie 220 protokołów wycofania. Zrealizowano 311 wypożyczeń dokumentacji na potrzeby komórek organizacyjnych.

40.4 Zamówienia publiczne

W celu realizacji zadań statutowych MOPS w 2021 roku przeprowadził 58 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w tym:

- 32 zamówienia na usługi,
- 18 zamówień na dostawy,
- 8 zamówień na roboty budowlane.

Wartość umów zawartych w wyniku przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w trybach określonych ustawą Prawo zamówień publicznych wyniosła łącznie 14 332 030,84 zł.

40.5 Działania związane z utrzymaniem infrastruktury oraz zadania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2021 r. MOPS dysponował 44 lokalami zajętymi przez komórki organizacyjne Ośrodka o łącznej powierzchni 10 633,14 m², 37 lokalami i budynkami, w których realizowane były zadania z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej o łącznej powierzchni 10 065,83 m², w tym: 19 nieruchomości w trwałym zarządzie Ośrodka, 1 budynkiem, w którym MOPS prowadził od dnia 2 stycznia 2020 r. mieszkanie wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi w ramach projektu pn. „Sami–Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi” oraz 1 budynkiem, w którym MOPS realizował od dnia 1 lipca 2020 r. projekt pn. „W sile wieku 2”.

Ponadto w 2021 roku na 2 nieruchomościach gruntowych zrealizowano inwestycję polegającą na budowie budynku dwulokalowego z przeznaczeniem na 2 mieszkanie chronione, na 1 nieruchomości zrealizowano inwestycję polegającą na przebudowie i remoncie budynku mieszkalnego z przeznaczeniem na mieszkanie chronione, na 1 nieruchomości realizowano inwestycję polegającą na przebudowie i rozbudowie budynku z przeznaczeniem na prowadzenie domu pomocy społecznej, mieszkania chronionego i ośrodka wsparcia (kontynuacja zadania w 2022 r.).

Natomiast 5 zabudowanych nieruchomości o łącznej powierzchni 10 195,71 m² było przeznaczonych do przebudowy oraz budowy obiektów na potrzeby zadań z zakresu pomocy społecznej.

Łączna powierzchnia lokali i budynków wykorzystywanych oraz przeznaczonych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wynosiła 31 905,32 m² na koniec 2021 r.

W ramach zadań inwestycyjnych podjęto następujące działania:

1. Przebudowa i rozbudowa obiektu przy al. Modrzewiowej 25 w Krakowie wraz z budową kanalizacji opadowej. W drugim etapie budowy w nowym budynku oraz istniejącym wykonano zakres prac na poziomie 90%. Wykonano część robót wykończeniowych wewnątrz budynku oraz robót związanych z zagospodarowaniem terenu. W ramach zadania zakupiono część I wyposażenia. Łączny koszt inwestycji wyniósł 4 759 533,77 zł.
2. Modernizacja obiektów przy ul. Ludwisarzy oraz przy ul. Tokarskiej. W ramach zadania wybudowano budynek dwulokalowy przy ul. Ludwisarzy 6 przeznaczony na mieszkania chronione dla 14 osób oraz zakupiono pierwsze wyposażenie. Przebudowano i wyremontowano budynek przy ul. Tokarskiej 16 z przeznaczeniem na mieszkanie wspierane dla osób w podeszłym wieku dla 5 osób. Rozpoczęto przebudowę budynku przy ul. Ludwisarzy 22. Kontynuacja robót budowlanych nastąpi w 2022 r. Zadanie uzyskało dofinansowanie z Funduszu Inwestycji Lokalnych – środki z budżetu państwa oraz dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego – środki UE w ramach projektu „Sami Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”, a także dofinansowanie do zadania polegającego na racjonalnym gospodarowania wodami opadowymi „Małopolska deszczówka” – środki z budżetu Województwa Małopolskiego. Łączny koszt inwestycji wyniósł 1 898 977 zł.
3. Modernizacja budynku MOPS przy ul. Józefińskiej 14. W ramach inwestycji w pierwszym etapie budowy wykonano m.in. nowe pokrycie dachowe, wieńce żelbetowe na ścianach poddasza, ściany konstrukcyjne, ściany żelbetowe szybu windy oraz zamontowano stolarkę okienną połączoną. Łączny koszt prac wyniósł 1 586 588,68 zł.
4. Termomodernizacja budynków MOPS. W ramach zadania wykonano termomodernizację budynków placówek opiekuńczo wychowawczych przy ul. Deszczowej 5 i przy

- ul. Kąpielowej 41, budynku Schroniska dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Sołtysowskiej 13C oraz w budynku „A” na terenie nieruchomości przy ul. Księcia Józefa 52 w zakresie m.in. budowy instalacji fotowoltaicznych, ociepleń elewacji oraz ścian fundamentowych, wymiany stolarki okiennej. Opracowano również dokumentację projektową termomodernizacji budynku na os. Górali 19. Łączny koszt inwestycji wyniósł 887 618,23 zł.
5. Budowa Domu Pomocy Społecznej przy ul. Praskiej w Krakowie. W ramach zadania opracowano kompletną dokumentację projektową, uzyskano ostateczną decyzję o pozwoleniu na budowę. Zadanie uzyskało dofinansowanie – wstępną promesę w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – kwota 30 mln zł. Łączny koszt zadania wyniósł 340 993,82 zł.
 6. Ukończenie budowy domu pomocy społecznej przy ul. Widłakowej 58 w Krakowie. W ramach zadania opracowano dokumentację projektową. Trwają uzgodnienia z ZDMK dot. obsługi komunikacyjnej dla nieruchomości objętej inwestycją. Kontynuacja prac projektowych wraz z uzyskaniem decyzji o PNB w 2022 r.
 7. Modernizacja budynku, w którym realizowane są zadania pomocy społecznej, os. Krakowiaków 46. W ramach zadania opracowano dokumentację projektową termomodernizacji budynku na os. Krakowiaków 46. Trwają uzgodnienia dokumentacji z Wydziałem Architektury oraz Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska. Kontynuacja prac projektowych wraz z uzyskaniem decyzji o PNB w 2022 r. Łączne wydatki wyniosły 23 025,60 zł.
 8. Przebudowa budynku przy ul. Praskiej 64 z przeznaczeniem na realizację zadań pomocy społecznej – Centrum Usług Społecznych. W wyniku przeprowadzonego postępowania mediacyjnego Gmina Miejska Kraków – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej pozyskała częściowo zabudowaną nieruchomość położoną w Krakowie przy ul. Praskiej 64. Zabezpieczano obiekt przed dalszą degradacją oraz przygotowano dokumentację do ogłoszenia zamówienia publicznego na opracowanie dokumentacji projektowej.
 9. Budowa ośrodka wsparcia przy ul. Golikówka 125. W ramach zadania opracowano program funkcjonalno-użytkowy budowy ośrodka wsparcia, zaktualizowano projekt koncepcyjny oraz opracowano opinię geotechniczną. Łączne wydatki wyniosły 15 945 zł.
 10. Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi. W ramach zadania wykonano podnośnik dla osób niepełnosprawnych oraz m.in. miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych przy ul. Tokarskiej 16. Zadanie współfinansowane z zadaniem Modernizacja obiektów przy ul. Ludwisarzy oraz przy ul. Tokarskiej. Łączny koszt prac inwestycyjnych wyniósł 41 819,31 zł.
 11. Zagospodarowanie terenu przy placówce opiekuńczo-wychowawczej, ul. Tyniecka 140A. W ramach zadania wykonano zabezpieczenia terenu siłowni zewnętrznej płytami gumowymi, wykonano oświetlenia dojścia do budynku, wykonano wiatę śmietnikową. Łączny koszt inwestycji wyniósł 34 996,71 zł.
 12. Zakupy inwestycyjne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W ramach zadania zakupiono 2 samochody służbowe oraz 6 schodolazów. Łączny koszt inwestycji wyniósł 364 300 zł.
- Szczegółową listę zadań inwestycyjnych stanowi załącznik nr 4 do sprawozdania.

W ramach remontów bieżących wykonano remonty lokali i inne drobne roboty budowlane:

- w lokalu Filii nr 2 MOPS przy ul. Radzikowskiego 39 – remont bieżący pomieszczenia obejmujący m.in.: roboty w zakresie instalacji elektrycznych i niskoprądowych oraz roboty wykończeniowe,
- w lokalu Filii nr 4 na os. Szkolnym 34 – bieżący remont pomieszczeń mający na celu usunięcie skutków zalania obejmujący usunięcie wykwitów, roboty tynkarskie i malarskie,
- w archiwum na os. Teatralnym 24 – bieżący remont pomieszczeń mający na celu usunięcie skutków zalania obejmujący usunięcie wykwitów, roboty tynkarskie, malarskie, posadzkowe oraz wymianę stolarki drzwiowej.

Ponadto wykonano remonty bieżące i inne prace budowlane w budynkach pozostających w użyczeniu i w trwałym zarządzie MOPS:

- w budynku ogrzewalni dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Księcia Józefa 52 (budynek „B”) – montaż dodatkowych urządzeń sanitarnych wraz z robotami malarskimi oraz naprawą pokrycia dachowego,
- w budynku przy ul. Deszczowej 5 – bieżący remont łazienki z wymianą okładzin ściennych i podłogowych, wymianę instalacji wod-kan. oraz urządzeń sanitarnych i wyposażenia,
- w lokalu na os. Szkolnym 27 – remont bieżący lokalu obejmujący m.in.: roboty tynkarskie, posadzkowe, okładzinowe oraz montaż osprzętu elektrycznego i armatury łazienkowej,
- w budynku na os. Krakowiaków 46 – wymianę drzwi wewnętrznych w piwnicy.

Poza tym w ramach remontów bieżących zrealizowano:

- Prace budowlane w budynku przy ul. Tokarskiej 16 obejmujące podbicie fundamentów, kłamrowanie ścian budynku, wzmocnienie konstrukcji dachu i stropu oraz wykonano elementy zagospodarowania terenu. Łączne wydatki wyniosły 173 525,90 zł.
- Roboty budowlane z polegające na przygotowaniu miejsc ewakuacji mieszkańców placówek całodobowych w budynku „A” na terenie nieruchomości przy ul. Księcia Józefa 52 w Krakowie. Zakres prac obejmował m.in.: roboty posadzkowe, tynkarskie, malarskie, wymianę pokrycia dachowego, wykonanie instalacji wentylacji mechanicznej, wykonanie nowych instalacji elektrycznych, alarmowych i wod-kan. wraz z montażem wyposażenia i osprzętu. Prace te zostały zrealizowane przy wsparciu finansowym Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach zadania pn.: „Sami - Dzielni - razem przeciw COVID-19”. Wartość dofinansowania wyniosła 224 999,92 zł przy całkowitym koszcie robót (pomniejszonym o wartość robót termomodernizacyjnych) wynoszącym 873 501,21 zł.

Łączny koszt przeprowadzonych remontów wyniósł 1 375 209,84 zł.